

Dones i esport català

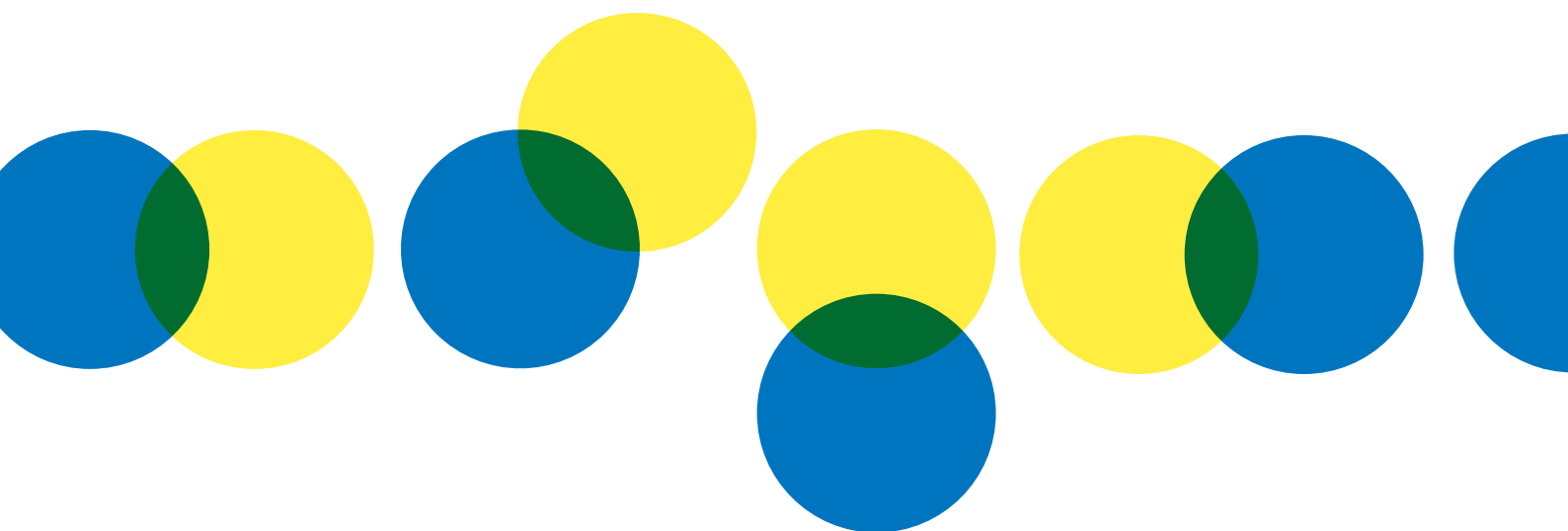
Dossier estadístic 2023

DONESPORT

Generalitat de Catalunya

Edició:

Generalitat de Catalunya

Departament de la Presidència

Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya

Observatori Català de l'Esport

Av. de l'Estadi, 12-22, 08038 Barcelona

www.observatoridelesport.cat

Títol: **Dones i esport català**

Subtítol: **Dossier estadístic 2023**

1a edició: octubre 2023

ISSN: 2938-5237

Autoria: **Observatori Català de l'Esport i Observatori de la Igualtat de Gènere**

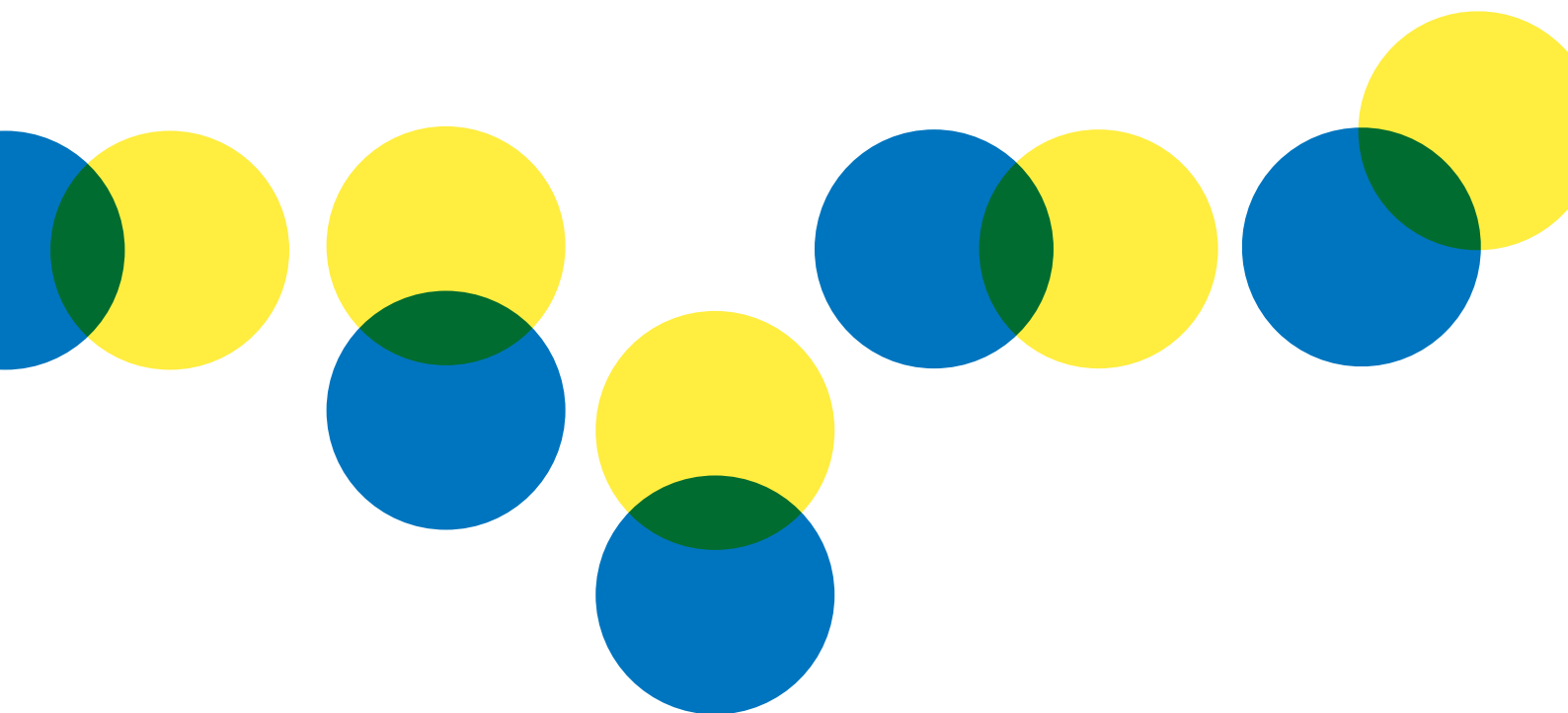
Revisió: **Observatori Català de l'Esport, Observatori de la Igualtat de Gènere
i Secretaria General de l'Esport i l'Activitat Física**

Assessorament lingüístic: **Anna Pena, Servei de Publicacions de l'INEFC**

Disseny i maquetació: **Eulàlia Coma i Toni Miserachs**

Dones i esport català

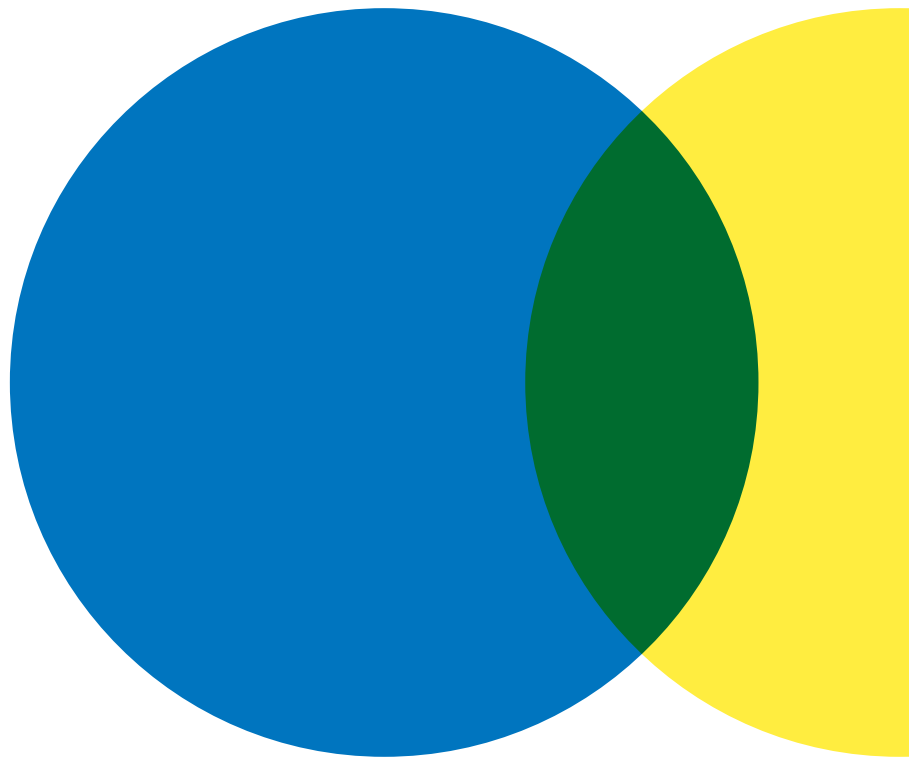
Dossier estadístic 2023

Índex de continguts

1. Introducció	7
1.1 Estat de la qüestió.....	8
1.2 Estereotips de gènere i pressió estètica.....	8
2. Hàbits esportius en la vida quotidiana	11
2.1 Nivell de participació esportiva de la població d'entre 16 i 75 anys.....	12
2.2 Motivacions per a la pràctica esportiva.....	13
2.3 Regularitat de la pràctica.....	15
2.4 Activitats practicades.....	16
2.5 Condicionants per a la pràctica esportiva.....	17
2.6 Tipologies de dones segons la seva relació amb l'esport.....	19
2.7. Recapitulació.....	24
3. Pràctica esportiva en l'àmbit escolar i universitari	25
3.1 Pràctica esportiva en l'àmbit escolar.....	26
3.1.1 Pla Català d'Esport a l'Escola (PCEE).....	26
3.1.2 Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC).....	27
3.1.3 FITJOVE.....	28
3.2 Pràctica esportiva en l'àmbit universitari.....	28
3.2.1 Participació esportiva als serveis d'esports de les universitats catalanes.....	28
3.2.2 Campionats universitaris.....	29
3.2.3 Unirun 2021-2022.....	30
3.3 Recapitulació.....	30
4. Pràctica de competició	31
4.1. Llicències federatives.....	32
4.2 Esportistes d'alt nivell.....	33
4.3 Recapitulació.....	36
5. Espais esportius	37
5.1 Espais de pràctica.....	38
5.2 Ús dels pavellons municipals.....	39
5.3 Recapitulació.....	42

6. Formació en l'àmbit de l'esport	43
6.1 Persones que cursen els ensenyaments de tècnics d'esports	44
6.2 Persones que cursen el cicle formatiu de grau mitjà de tècnic/a de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural	44
6.3 Persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic/a superior en ensenyament i animació socioesportiva	45
6.4 Persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic/a superior en condicionament físic.	45
6.5. Formacions de l'Escola Catalana de l'Esport	46
6.6 Persones que cursen els estudis en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	46
6.7 Alumnat matriculat a màsters	47
6.8 Recapitulació.....	48
7. Mercat de treball de l'esport	49
7.1 El mercat de treball en l'esport	50
7.2 El mercat de treball de les persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport a Catalunya	50
7.2.1 Persones llicenciades i graduades en CAFE ocupades en el mercat de treball de l'esport	50
7.2.2 Principals àmbits d'inserció	51
7.2.3 Condicions de feina.....	52
7.2.4 Característiques dels principals jaciments de feina.....	53
7.2.5 Família i estabilitat laboral	53
7.3 Recapitulació.....	54
8. Professions de l'esport	55
8.1 Equips professionals especialistes en medicina i psicologia de l'educació física i de l'esport.....	56
8.2 Àrbitres o jutgesses d'esport federat	57
8.3 Entrenadores i entrenadors d'esport federat	57
8.4 Inspectores i inspectors d'Educació Física.....	58
8.5 Voluntariat en càrrecs directius	58
8.6 Recapitulació	59
9. Conclusions	61

1. Introducció

El món de l'esport ha estat durant molts anys un àmbit en el qual hi participaven de manera quasi exclusiva els homes, motiu pel qual sovint se'n fa referència com un àmbit masculinitzat o un àmbit creat "per i per als homes". Malgrat que aquesta comença a ser una realitat llunyana a causa del fet que les dones avui en dia participen en la gran majoria d'àmbits i nivells de l'esport, encara hi ha molts obstacles que han de superar per aconseguir una igualtat de gènere efectiva en l'àmbit esportiu. Això inclou la manca de finançament, la manca de representació en posicions de lideratge i els estereotips de gènere que afecten la pràctica esportiva, entre molts altres.

Per aquest motiu, l'Observatori Català de l'Esport de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) i l'Observatori de la Igualtat de Gènere, òrgan adscrit a l'Institut Català de les Dones, han decidit sumar esforços una vegada més per visibilitzar aquesta realitat a partir de l'elaboració d'un dossier estadístic en el qual s'aglutinen les dades sobre esport i activitat física més rellevants des de la mirada de gènere.

En aquest dossier es poden consultar dades desagregades segons gènere sobre hàbits esportius en la vida quotidiana, pràctica esportiva a nivell escolar i universitari, competició, espais esportius, formació en l'àmbit de l'esport i mercat de treball. Entre les novetats que incorpora respecte a dossiers anteriors, destaca la publicació per primera vegada de dades relatives a les tipologies de dones practicants extrapolades a partir d'una anàlisi CHAID (Chi-Square Automatic Interaction Detector) i sobre l'ús dels pavellons esportius municipals de Catalunya segons gènere.

En definitiva, les dades i les estadístiques presentades en aquest document ofereixen una oportunitat per comprendre millor la situació de les dones en l'esport i promoure el canvi per aconseguir una igualtat efectiva en aquest àmbit.

1.1 Estat de la qüestió

La situació de les dones en l'esport ha millorat significativament en les últimes dècades, però encara queda molta feina per arribar a garantir una igualtat efectiva en tots els àmbits que el componen. Les dones continuen tenint obstacles per assolir tots els drets i eliminar totes les discriminacions que pateixen, situació que s'agreuja si s'hi afegeixen la discapacitat, l'edat, el país de naixement, l'orientació sexual o el risc d'exclusió social.

D'una banda, les dones han fet grans avenços en la seva participació en les competicions esportives i han aconseguit grans èxits en moltes disciplines, com per exemple la nedadora Mireia Belmonte o la tenista Serena Williams. Gràcies a això, cada vegada hi ha més oportunitats per participar en esports, hi ha més reconeixement de les esportistes femenines i les seves proeses, i es posa de relleu la importància de promoure la igualtat de gènere en l'esport. La jugadora de futbol Alexia Putellas, per exemple, ha rebut un gran nombre de distincions individuals i reconeixements i ha donat visibilitat a les dones en l'esport.

No obstant això, malgrat aquests avenços, encara hi ha molts desafiaments que les dones han de superar. Les esportistes femenines continuen enfrontant-se a desigualtats en l'accés a finançament i recursos per a la pràctica esportiva, la representació en posicions de lideratge dins dels organismes esportius, el suport i la promoció de les seves activitats esportives per part dels mitjans de comunicació i la percepció social que l'esport és un àmbit dominat pels homes. En aquest sentit, l'any 2018 les dones esportistes rebien només el 4% del total de la cobertura dels mitjans de comunicació relacionats amb l'esport.¹ De la mateixa manera, tenen menys oportunitats per obtenir contractes publicitaris i tenen salaris més baixos que els homes que competeixen en la mateixa disciplina.

A més, les dones també s'enfronten a altres desafiaments, com ara l'ús de vestimenta esportiva que reproduïx els estereotips de gènere, la manca de referents femenins –degut principalment a la falta de visibilitat– i la pressió per adaptar-se a les expectatives de gènere, així com els estereotips, que limiten la seva participació en certes pràctiques esportives, com per exemple el futbol, practicat per un 2% de dones i un 18% d'homes.²

Malgrat els avenços en la participació i l'èxit de les dones en l'esport, i com passa a molts sectors de la societat, encara som lluny de garantir una igualtat efectiva en aquest àmbit, i de superar les barreres que limiten la seva participació i èxit en el món esportiu.

1.2 Estereotips de gènere i pressió estètica

Els estereotips de gènere, tal com es defineixen a la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, són les imatges simplificades que atribueixen uns rols fixats sobre els comportaments pretesament "correctes" o "normals" de les persones en un context determinat en funció del gènere al qual pertanyen. Els estereotips de gènere són a la base de la discriminació entre homes i dones i contribueixen a justificar-los i a perpetuar-los.

Aquests estereotips reforcen les desigualtats de gènere, ja que construeixen el model de les característiques que defineixen els homes i les dones, de manera que les dones són representades en una posició d'inferioritat davant els homes, també en l'àmbit esportiu.

Tradicionalment, l'esport s'ha considerat un àmbit de domini masculí, principalment a causa dels valors socials i estereotips de gènere associats a la feminitat i a la masculinitat. D'aquesta manera, relacionant els homes amb característiques com la força, la resistència o la competitivitat i les dones amb la debilitat, la passivitat i la falta d'habilitats físiques, s'ha reforçat la participació esportiva en els homes i se n'ha allunyat les dones; a conseqüència, ens trobem disciplines masculinitzades, com el futbol o les

1. UNESCO (2018). *Las mujeres hacen las noticias*. Disponible en: [Las Mujeres hacen las Noticias 2018 \(unesco.org\)](https://www.unesco.org/en/news/2018/11/1)

2. Consell Català de l'Esport (2019). *Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019*.

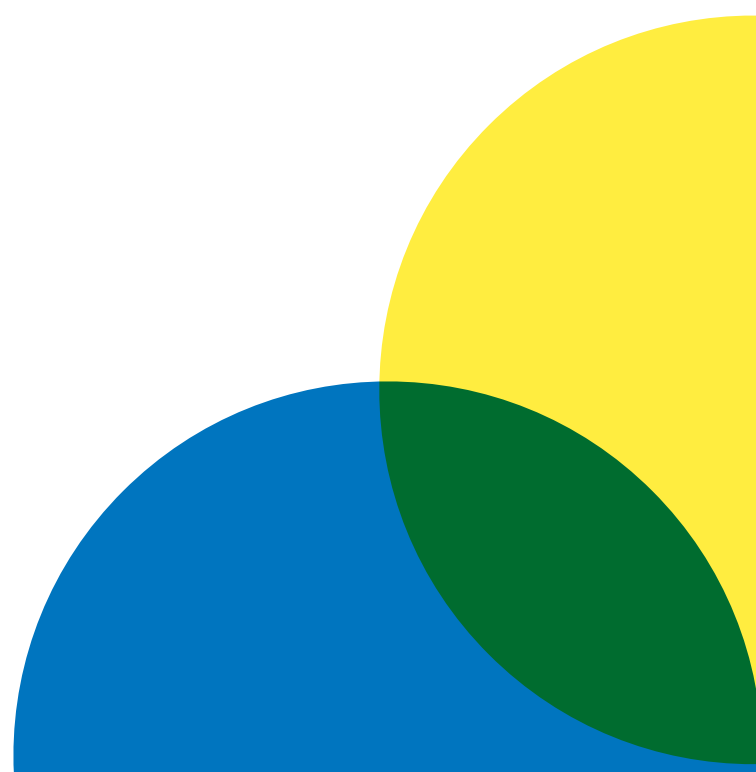
activitats de musculació, i disciplines feminitzades, com el ioga o la dansa. No sols això, sinó que les dones esportistes sovint pateixen discriminació per ser considerades massa “masculines”, ja que no s’adeqüen als estereotips de gènere. Així mateix, les resistències a trencar aquests estereotips en l’esport tenen a veure amb el qüestionament de la superioritat física dels homes respecte a les dones, base de la dominància que exerceixen, del seu suposat poder i de les violències masclistes.

De la mateixa manera, els rols de gènere que fan que les dones siguin les principals encarregades de les tasques domèstiques i de cura també poden influir en el temps disponible que les dones poden dedicar a altres activitats, com per exemple les esportives; segons l'*Enquesta de Salut a Catalunya* de l'any 2021, el 39% de les dones consideren que elles són les que s'ocupen principalment de les tasques de la llar, enfront del 13% d'homes. A més, quan les dones tenen temps lliure, se senten culpables per prendre's temps per a elles mateixes, ja que se'ls ha ensenyat que la seva prioritat hauria de ser el benestar de la família. Aquestes expectatives socials influeixen negativament en la salut mental i en la capacitat per gaudir del temps lliure.

Finalment, les desigualtats de gènere s'expressen també en l'àmbit de la pressió estètica, una forma d'opressió de gènere que afecta les dones al llarg de tot el cicle vital.

Els ideals de bellesa construïts socialment i culturalment en les societats patriarcals imposen unes normes determinades sobre quins són els cossos acceptats i desitjats, reforcen els estereotips de gènere, contribueixen a la cosificació de les dones i redueixen el seu valor a l'aparença física. Des d'aquest punt de vista, la pressió estètica és una forma de violència masclista simbòlica. No afecta de la mateixa manera totes les dones, atès que la interacció del masclisme amb el racisme, el capacitisme, l'edatisme o el classisme, entre altres eixos d'opressió, fa que adopti formes específiques i diverses. La pressió estètica pot minvar l'autoestima i provocar problemes de salut física i mental. Les esportistes dones són sovint jutjades o valorades pel seu aspecte físic; reben des de comentaris sobre la seva aparença, que poden provocar problemes d'alimentació o l'entrenament excessiu per ajustar-se als cànons estètics, fins a la sexualització, evidenciada quan els mitjans de comunicació moltes vegades se centren més en la seva bellesa que en les seves capacitats o victòries.

En definitiva, la garantia d'una igualtat efectiva entre dones i homes en l'àmbit esportiu no només requereix canvis en els recursos econòmics, en les estructures esportives, en la cobertura mediàtica o en els càrrecs de lideratge, sinó també en l'esfera simbòlica, incidint en especial en els estereotips i rols de gènere.

2. Hàbits esportius en la vida quotidiana

En aquest apartat es destaquen les dades estadístiques de l'*Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019* elaborades pel Consell Català de l'Esport (CCE), que mostren els hàbits esportius de la població catalana amb la mirada centrada en el gènere.³

L'enquesta utilitza el concepte de pràctica físicoesportiva, que té com a base la definició d'activitat física de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), que considera activitat física qualsevol moviment corporal produït pels músculs esquelètics que exigeixi despesa d'energia. Així, s'incorporen a l'anàlisi les activitats físiques simplement recreatives i d'altres, com poden ser nedar o caminar. Quant a la definició d'esport, incorpora la de la Carta Europea de l'Esport del maig de 1992 (actualitzada el 2021), adoptada a la Conferència de ministres de l'Esport del Consell d'Europa. En l'article 2 estableix que "s'entén per esport tota mena d'activitat física que, mitjançant una participació organitzada o no, tingui per finalitat l'expressió i la millora de la condició física i psíquica, el desenvolupament de les relacions socials o l'obtenció de resultats esportius en competicions de tots els nivells".

S'ha constatat reiteradament que els hàbits de la població evolucionen lentament i que, per tant, és suficient dur a terme enquestes que recullin indicadors sobre aquesta matèria cada cinc anys –tal com fa l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya) o el CIS (Centro de Investigaciones Sociológicas), entre altres instituts d'estadística de reconeguda reputació. Així doncs, es parteix de la premissa que les dades presentades a continuació segueixen aportant una imatge suficientment fidel dels hàbits esportius de les dones a Catalunya.

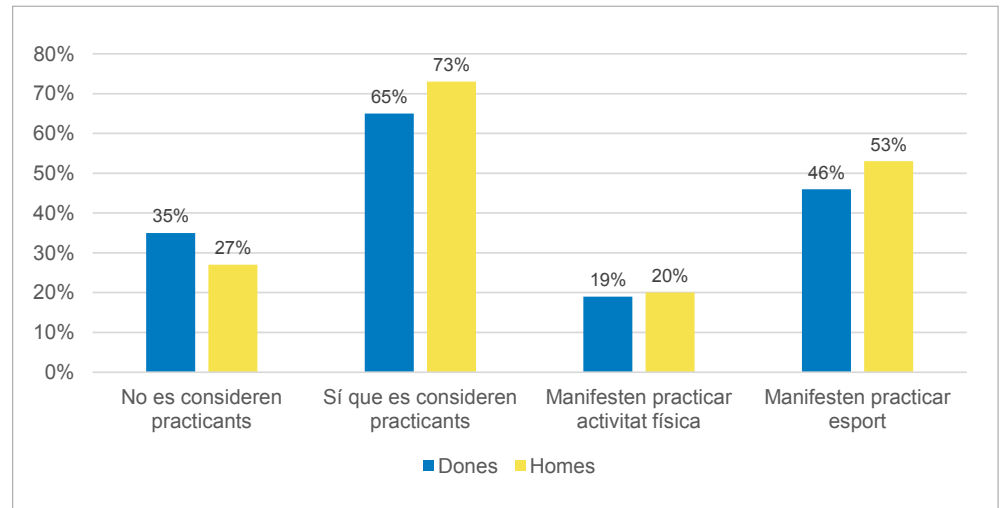
3. L'univers d'estudi són les persones residents a Catalunya de 16 anys en endavant. La selecció mostral respon a quotes encreuades d'edat i gènere, àmbit territorial i dimensió del municipi de residència. L'afixació mostral és proporcional a la dimensió del municipi però no proporcional al nombre d'habitants en cada àmbit territorial per assegurar un nombre suficient d'enquestats en cada àmbit. Per a aquestes variables, l'error mostral és del +1,81%, amb un nivell de confiança del 95,5%. Per tenir més informació sobre les qüestions metodològiques referides a l'enquesta vegeu l'informe: Consell Català de l'Esport (2022). *Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019* (AFEC-2019). Anàlisi de resultats. Disponible a: [Anàlisi de resultats de l'enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 \(AFEC-19\)](https://gencat.cat/afec-19) (gencat.cat)

2.1 Nivell de participació esportiva de la població d'entre 16 i 75 anys

En termes generals, si s'analitza la percepció que té la població d'entre 16 i 75 anys de la seva pràctica esportiva (anomenada "pràctica subjectiva") segons el gènere, els homes consideren que fan més esport i activitat física que les dones, amb una diferència de 8 punts percentuals. El 73% dels homes i el 65% de les dones de Catalunya es consideren practicants, mentre que el 27% dels homes i el 35% de les dones no. De les dones practicants, el 19% fa activitat física i el 46% esport. De les dones practicants, el 19% fa activitat física i el 46% esport.

1. Pràctica esportiva subjectiva segons gènere

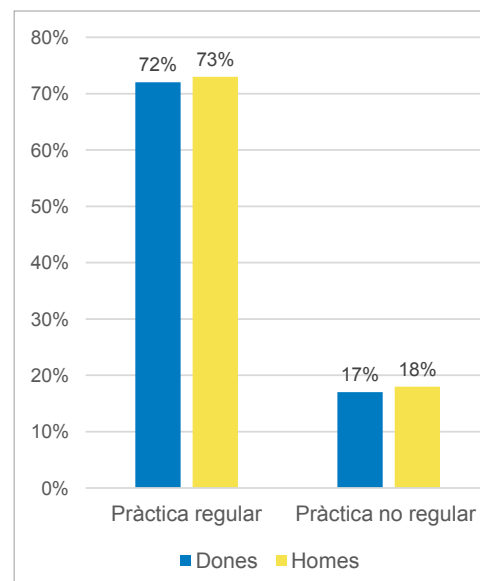
Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

Pel que fa a la pràctica objectiva (la que fan, independentment de si consideren que és esport i activitat física), els homes i les dones practiquen esport i activitat física en proporcions molt similars. El 72% de les dones i el 73% dels homes en practiquen regularment; és a dir, com a mínim una vegada a la setmana, i el 18% i el 17% dels homes de manera no regular.

2. Pràctica esportiva objectiva segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

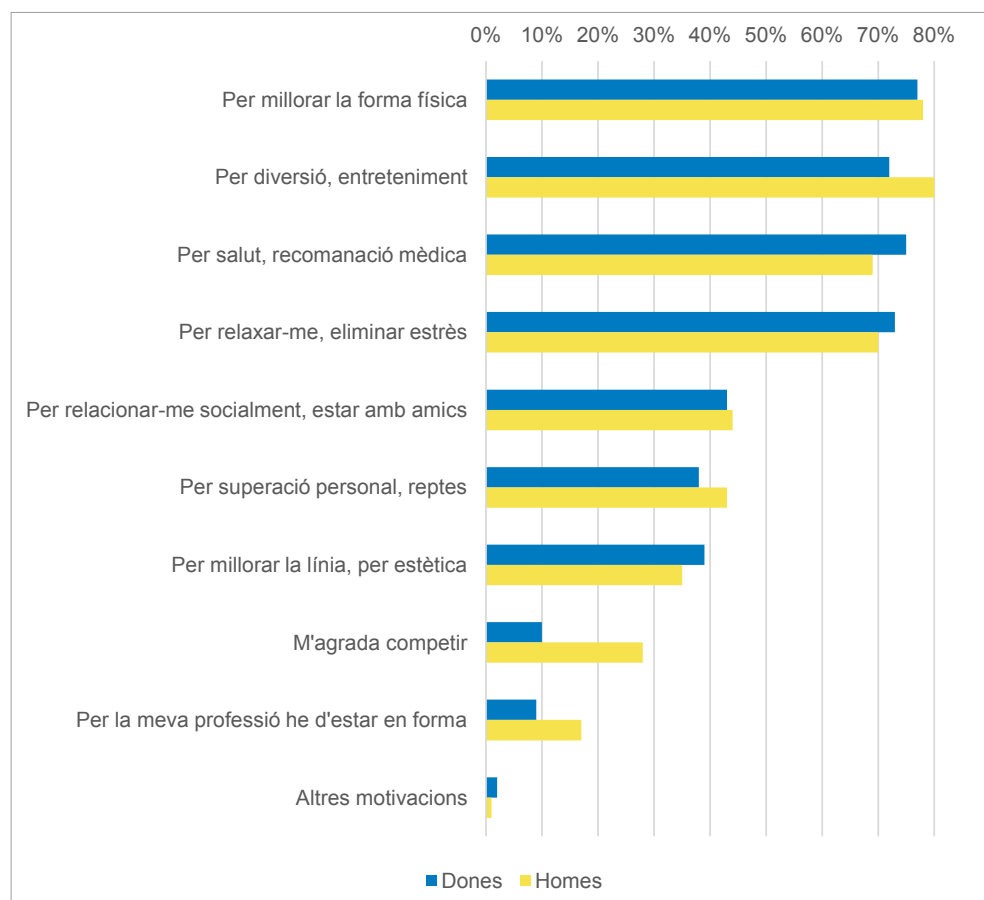
2.2 Motivacions per a la pràctica esportiva

Les raons que porten dones i homes a practicar esport i activitat física són diverses i s'aprecien diferències en funció del gènere. A les respostes del qüestionari es podien donar un o diversos motius referits a la pràctica fisicoesportiva.

La principal motivació de les dones i els homes per practicar esport i activitat física és la de millorar la forma física, amb una diferència mínima entre unes i altres d'un punt percentual. Altres motivacions que afirmen tenir en termes similars són relaxar-se i eliminar estrès (73% de les dones i 70% dels homes), així com relacionar-se socialment i estar amb les amistats (43% de les dones i 44% dels homes).

Quant a les diferències, els homes en practiquen en un percentatge més alt per diversió i entreteniment (80% dels homes i 72% de les dones), per superació personal (43% dels homes i 38% de les dones), per la necessitat d'estar en forma per a la seva professió (17% dels homes i 9% de les dones) i perquè els agrada competir (28% dels homes i 10% de les dones). Respecte a aquest últim motiu, es produeix la diferència percentual (18 punts) més elevada de totes les motivacions esmentades, cosa que es correspon amb algunes evidències científiques que apunten al fet que el significat de la competició –quant als valors que hi estan associats– i l'estructura de temps relacionada amb aquesta resulten poc atractius per a les dones.⁴

Finalment, les dones en practiquen més per motius de salut i recomanació mèdica (75% de les dones i 69% dels homes) i per millorar la línia i per estètica (39% de les dones i 35% dels homes). Així doncs, la pressió estètica sobre el cossos de les dones i els homes segueix influenciant-les més a elles a l'hora de decidir practicar esport i activitat física.

3. Motius per a la pràctica esportiva segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

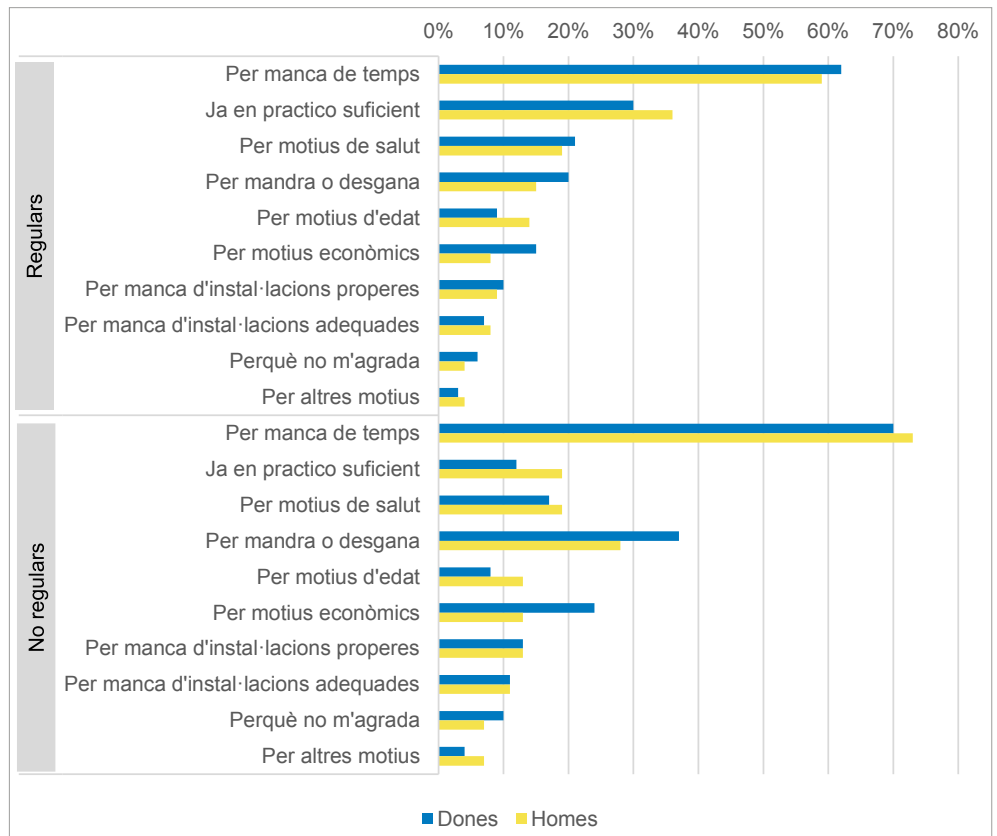
4. Martín, Montse; Soler, Susanna i Vilanova, Anna (2017). "Género y deporte". En: García-Ferrando, Manuel; Puig, Núria; Lagardera, Francisco; Llopis, Ramon; Vilanova, Anna (comps.), *Sociología del Deporte* (p. 97-123). Madrid: Alianza Editorial.

Entre els motius per no practicar més esport, els que presenten més distància percentual en el cas de les persones que en practiquen regularment són els econòmics (15% de les dones i 8% dels homes) i la mandra o desgana (20% de les dones i 15% dels homes). En el cas dels homes que en practiquen regularment, els motius que sobresurten per no practicar-ne més en comparació amb les dones són: que ja es practica suficient (36% dels homes i 30% de les dones) i per motius d'edat (14% dels homes i 9% de les dones).

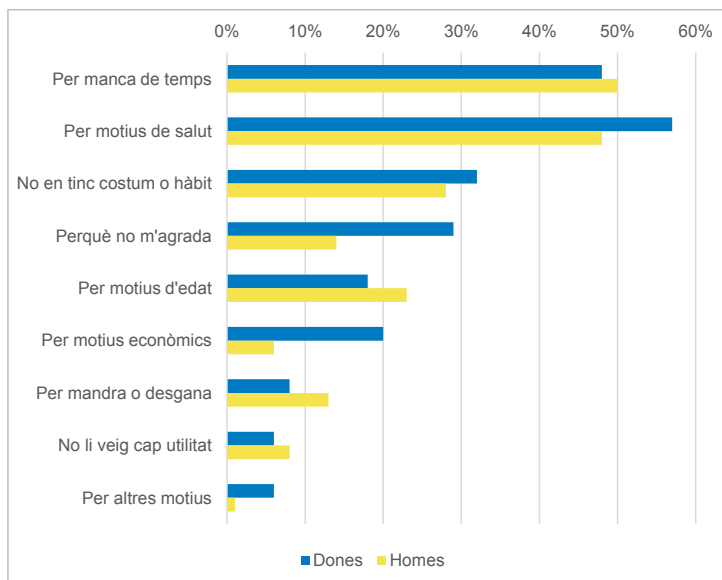
Pel que fa als practicants no regulars, els motius on s'aprecien més diferències també són els econòmics (11% més entre les dones) i la mandra i desgana (9% més entre les dones).

4. Motius per no practicar més esport segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

Tant en el cas de les dones com dels homes, la principal raó per la qual no practiquen esport és la manca de temps (48% les dones i 50% els homes). Aquesta resposta s'ha d'interpretar en el context de les altres activitats quotidianes (menjar, cuidar, treballar, lleure...). Hi ha qui té poc temps i s'organitza per fer esport, ja que és la seva prioritat. En canvi, altres persones prefereixen fer ganxet, sortir amb la família, anar al cinema, etc. És imprescindible indagar en el que hi ha darrere d'aquesta "manca de temps". En referència a altres motius per no practicar-ne, hi ha diferències entre dones i homes. D'una banda, és més habitual que les dones no ho facin per motius de salut (9 punts percentuals més que els homes), perquè no els agrada (15 punts més que els homes), i per motius econòmics (14 punts més que els homes). De l'altra, els homes no ho fan per motius d'edat (5 punts més que les dones).

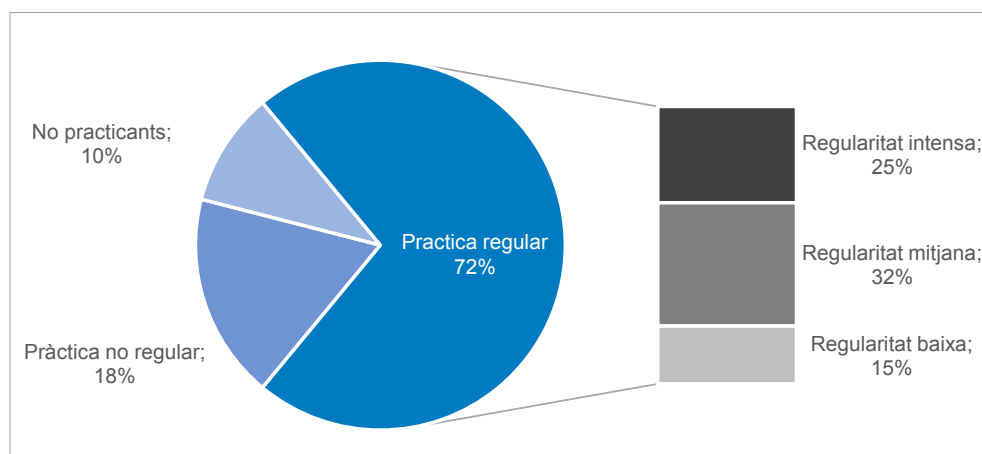

5. Motius per no practicar esport segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

2.3 Regularitat de la pràctica

En termes generals, les diferències en la regularitat de la pràctica esportiva entre dones i homes són mínimes. La distància percentual entre les dones i els homes que en practiquen regularment i no regularment és d'1 punt percentual en ambdós casos. No obstant, els homes que en practiquen regularment ho fan més de manera més intensa (8 punts més que les dones); és a dir, en practiquen diàriament acumulant més de 360 minuts setmanals durant gairebé tot l'any.⁵

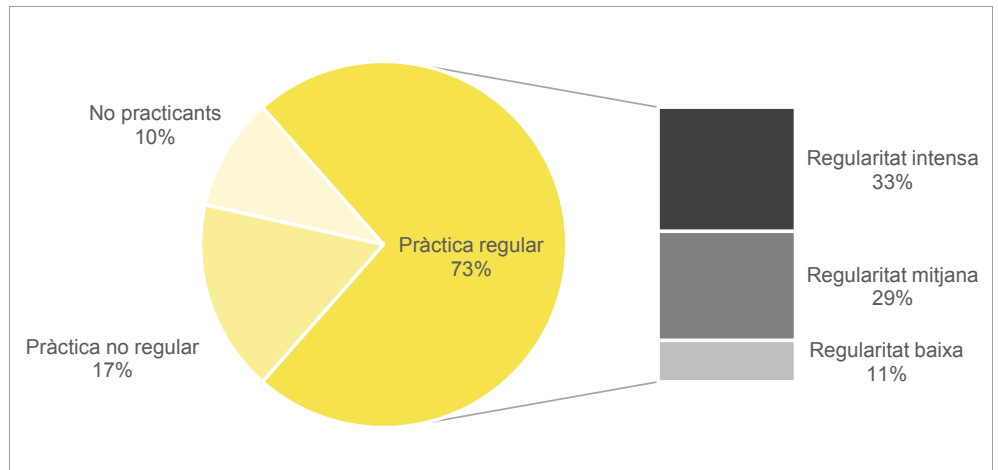
6. Regularitat de la pràctica esportiva en dones

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

5. La "regularitat" mesura la persistència en la pràctica durant un temps determinat. Les persones que practiquen esport regularment són aquelles que tenen una **pràctica regular intensa**, és a dir, amb una freqüència diària (6 o 7 vegades/set.), acumulant més de 360 minuts setmanals (> 6 h/set.) durant gairebé tot l'any (> 2/3 parts de l'any); **una pràctica regular mitjana**, freqüència setmanal (> 2 vegades/set.), acumulant com a mínim 150 minuts setmanals (> = 2,5 h/set.) durant gairebé tot l'any (> 2/3 parts de l'any); o **una pràctica regular baixa**, freqüència setmanal (mínim 1 vegada/set.), acumulant menys de 150 minuts setmanals. Per altra banda, les persones que no en practiquen regularment són aquelles que tenen una **pràctica temporal**, entesa com una freqüència a mensual (mínim 1 vegada/mes) amb qualsevol intensitat durant no menys d'un quadrimestre (> = 1/3 d'any) i en qualsevol època; **una pràctica ocasional**, freqüència anual (mínim 1 vegada/any) amb qualsevol intensitat durant menys d'un quadrimestre; o una pràctica estacional, freqüència anual (mínim 1 vegada/any) amb qualsevol intensitat però només a l'estiu o a l'hivern.

7. Regularitat de la pràctica esportiva en homes

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

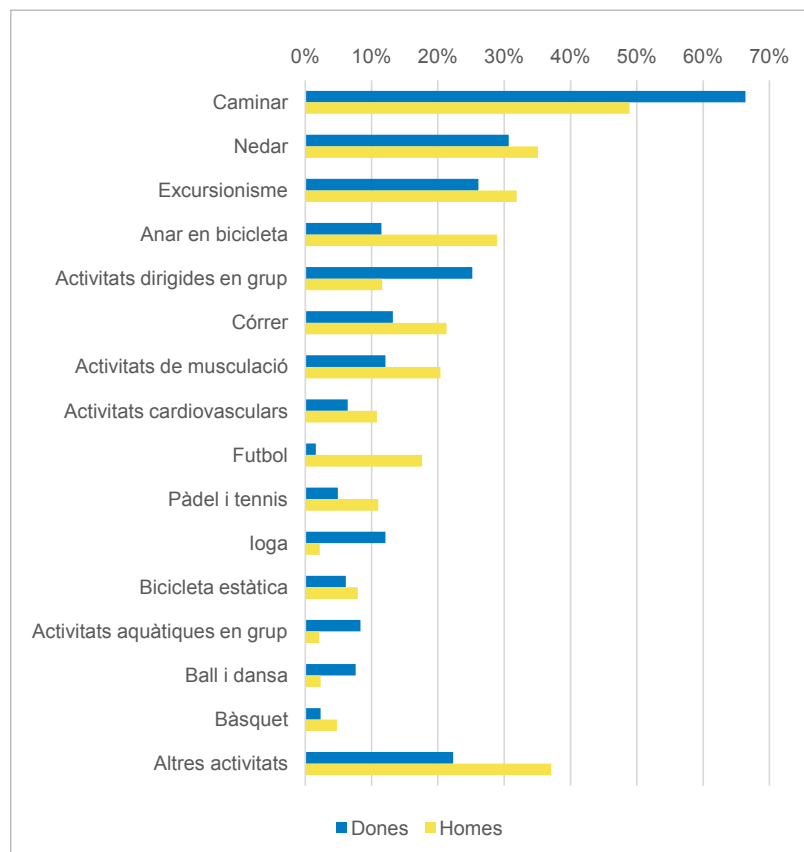

2.4 Activitats practicades

Històricament, les expectatives de la nostra societat havien portat a limitar significativament la possibilitat de les nenes, noies i dones de practicar tots els esports i de fer qualsevol tipus d'activitat física. Actualment, gràcies a les reivindicacions dels moviments feministes, les dones han conquerit poc a poc els diferents esports. Cada vegada trobem més referents que permeten que les nenes creixin amb la idea que poden ser lliures per aconseguir arribar allà on vulguin, de triar l'esport que prefereixen i ser, també, esportistes en tots els nivells que desitgin. Malgrat tot, encara és possible apreciar diferències en els tipus d'activitats esportives que practiquen homes i dones. En general, les activitats més practicades per la població catalana són caminar, nedar i l'excursionisme. En el cas de les dones, destaca caminar (17 punts percentuals més que els homes), les activitats dirigides en grup (13 més que els homes) i el ioga (10 més que els homes), mentre que en el dels homes destaca anar en bicicleta (17 punts més que les dones), el futbol (16 més que les dones), córrer (8 més que les dones) i les activitats de musculació (8% més que les dones).

8. Activitats esportives segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

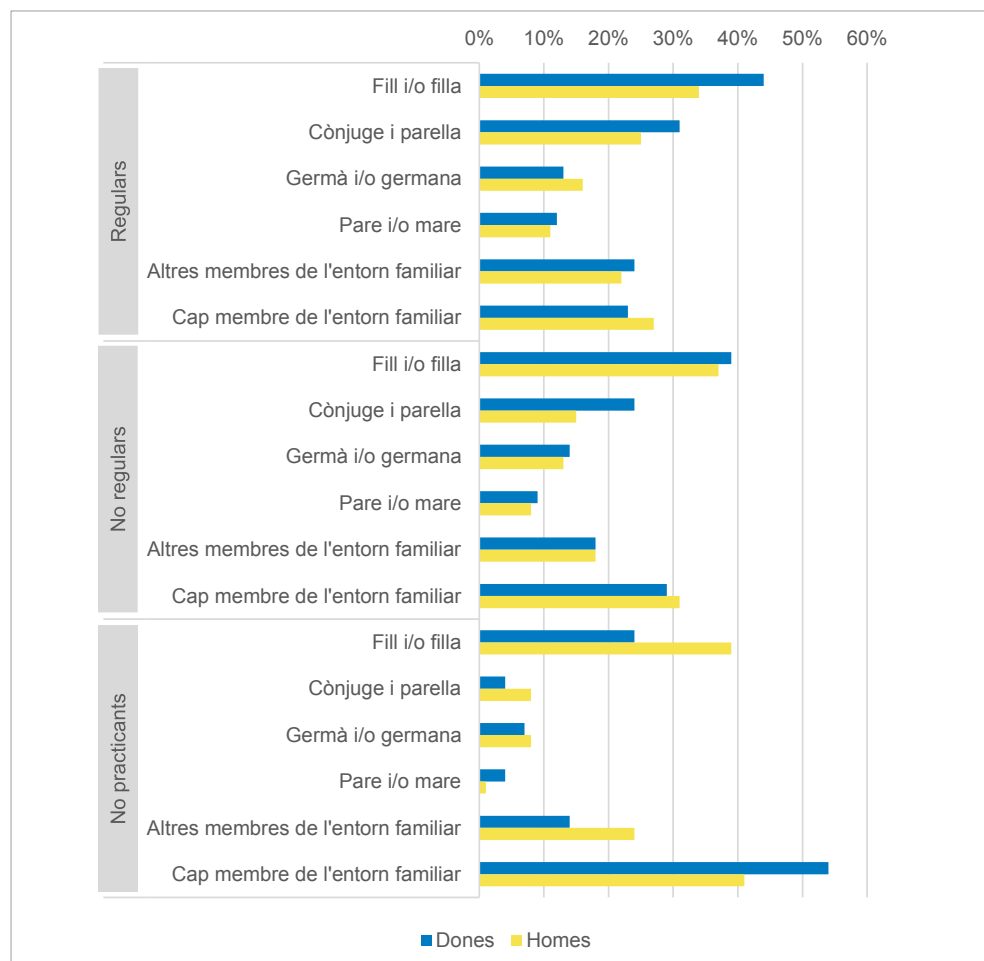

2.5 Condicionants per a la pràctica esportiva

La pràctica esportiva també interacciona amb altres aspectes com ara la pràctica de l'entorn familiar, el material disponible a la llar i l'interès per l'esport.

Pel que fa la pràctica de l'entorn familiar, les dones que practiquen esport tenen un entorn familiar –fills, filles, cònjuge i/o parella, germà o germana, pare, mare...– que en practica més que l'entorn dels homes que en practiquen. Per exemple, el 24% de cònjuges i/o parelles de les dones que en practiquen (no regularment) són practicants, mentre que en el cas dels homes aquesta xifra es redueix al 15%. Contràriament, les dones no practicants tenen un entorn que practica menys esport que els homes en la mateixa situació.

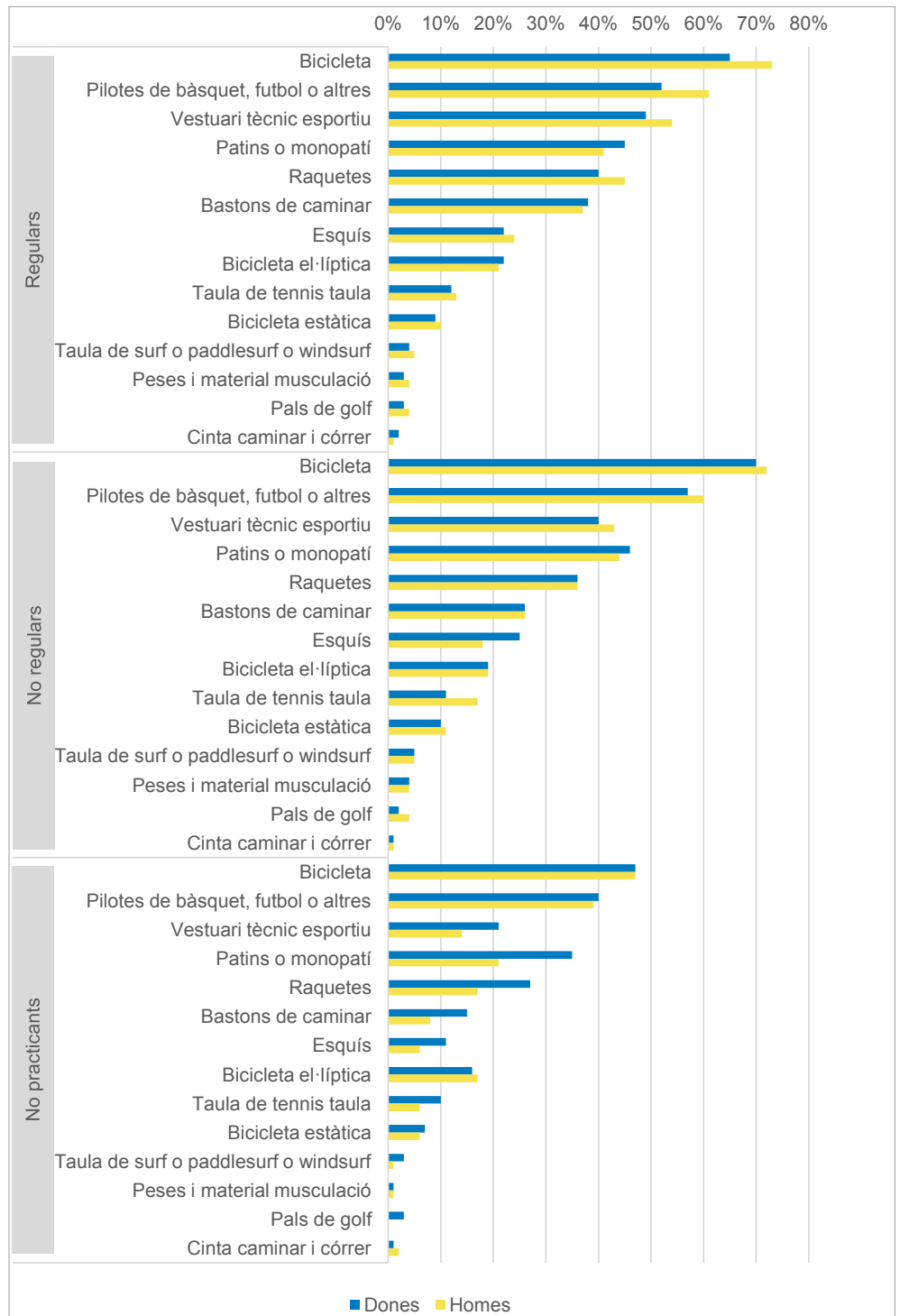
9. Entorn familiar segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

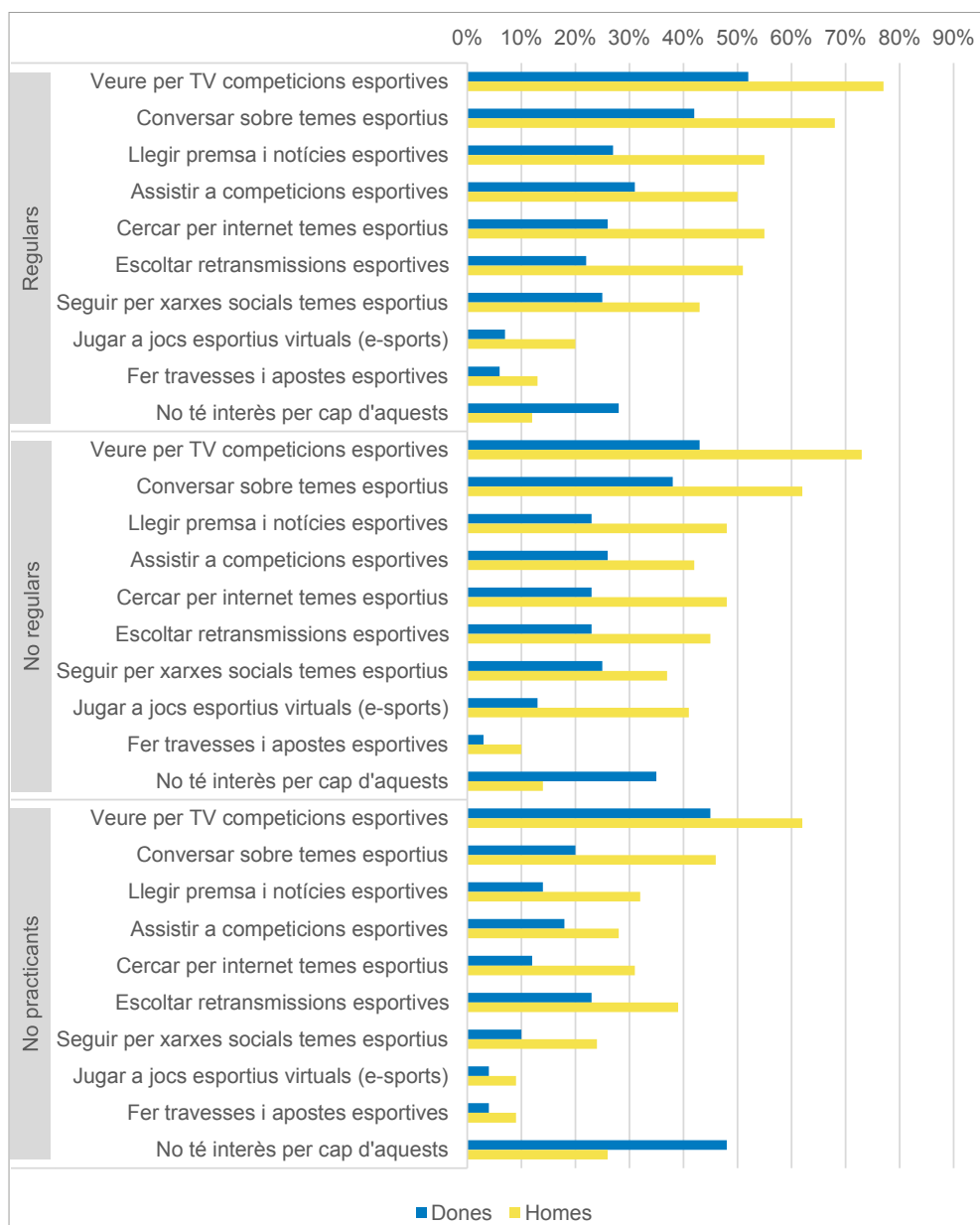
En relació amb el material disponible a la llar, els homes que practiquen esport regularment tenen més material disponible que les dones, excepte en el cas de patins o monopatí, bastons de caminar i bicicleta el·líptica. La tendència en el cas de persones que no en practiquen regularment és similar, ja que les distàncies percentuals entre homes i dones disminueixen significativament. Per exemple, ambdós afirmen que tenen la mateixa disponibilitat de raquetes, bastons de caminar, bicicletes el·líptiques, taules de surf, així com peses i material de musculació.

10. Material disponible a la llar segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

Finalment, en relació amb el consum i l'interès per aspectes esportius, els homes tenen més interès pels aspectes relacionats amb l'esport que les dones amb unes diferències molt marcades. Per exemple, en el cas de les persones que no practiquen regularment, el homes que veuen competicions esportives per la TV ho fan en 30 punts percentuals més que les dones. En aquest sentit, cal tenir en compte que un dels esports més retransmesos en els mitjans de comunicació és el futbol i, tal com s'ha vist, és una activitat en què la participació dels homes destaca considerablement per sobre de la de les dones.

11. Consum i interès per aspectes esportius segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

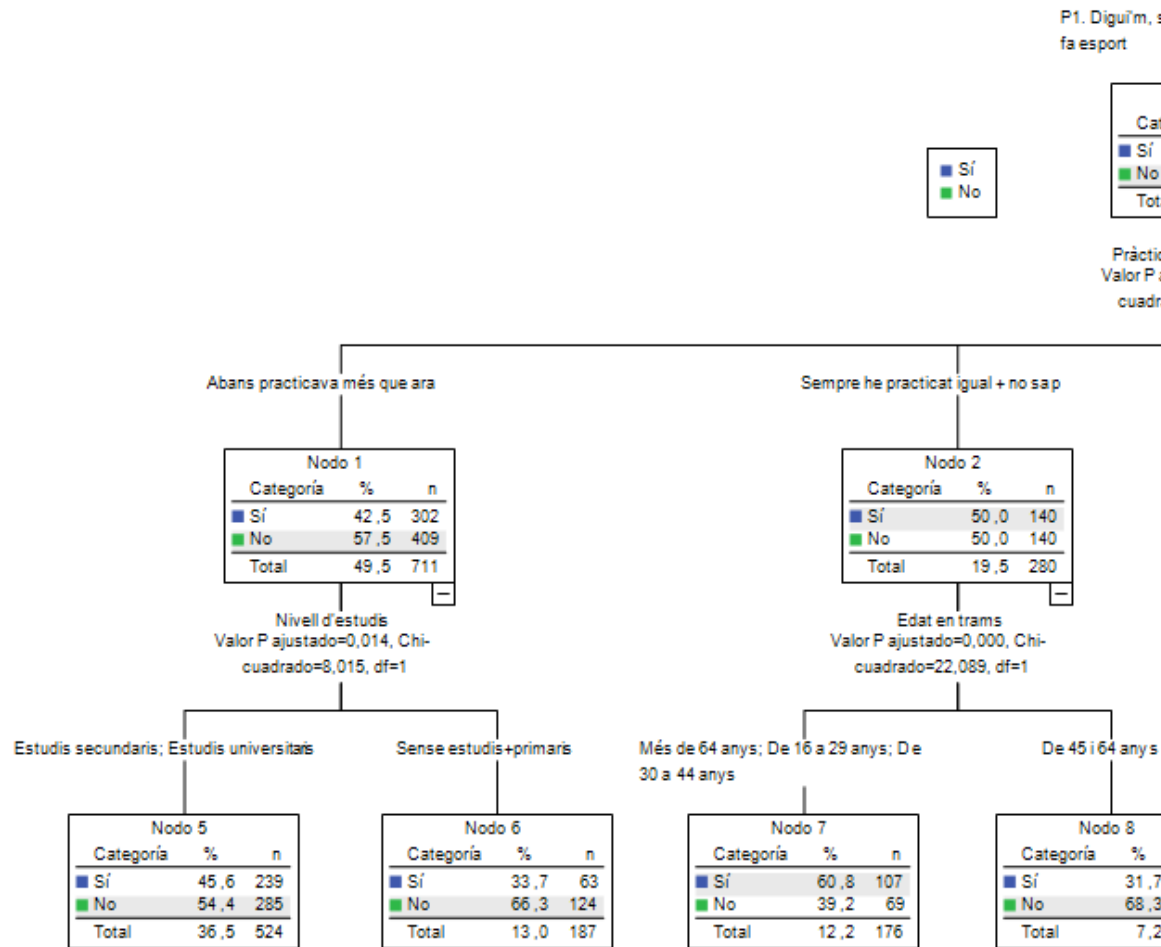
2.6 Tipologies de dones segons la seva relació amb l'esport

L'edat, el nivell d'estudis o la situació laboral són variables que no influeixen de forma separada en la pràctica esportiva sinó que interactuen entre elles de manera que, segons com es combinin, donen lloc a diferents tipologies; és a dir, grups de dones que tenen característiques comunes i es comporten de forma similar quant al seu comportament esportiu. Mitjançant una anàlisi de segmentació s'han establert les tipologies de dones practicants que es descriuen en aquest capítol.

La tècnica de segmentació utilitzada ha estat l'anàlisi CHAID (*Chi-Square Automatic Interaction Detector*) perquè permet descobrir la relació entre variables, les característiques que defineixen determinats grups i perfilar quines variables específiques tenen un impacte més gran en la diferenciació dels grups. S'ha aplicat als resultats de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.⁶ A continuació, es mostra gràficament el resultat de l'anàlisi de segmentació.

6. En l'Enquesta d'hàbits esportius a Catalunya 2009-2010 del Consell Català de l'Esport es va aplicar una anàlisi de segmentació similar a la que es presenta en aquest capítol per obtenir les tipologies de practicants de Catalunya, inclosos homes i dones. En aquesta ocasió, s'ha volgut utilitzar de nou aquesta metodologia en el cas específic de les dones per obtenir nova informació que ens permeti aproximar-nos a la realitat de les dones catalanes que practiquen esport i activitat física. Els resultats del 2009-2010 es poden consultar a: [Secretaria General de l'Esport \(2010\). Enquesta d'hàbits esportius a Catalunya 2009-2010 \(gencat.cat\)](#)

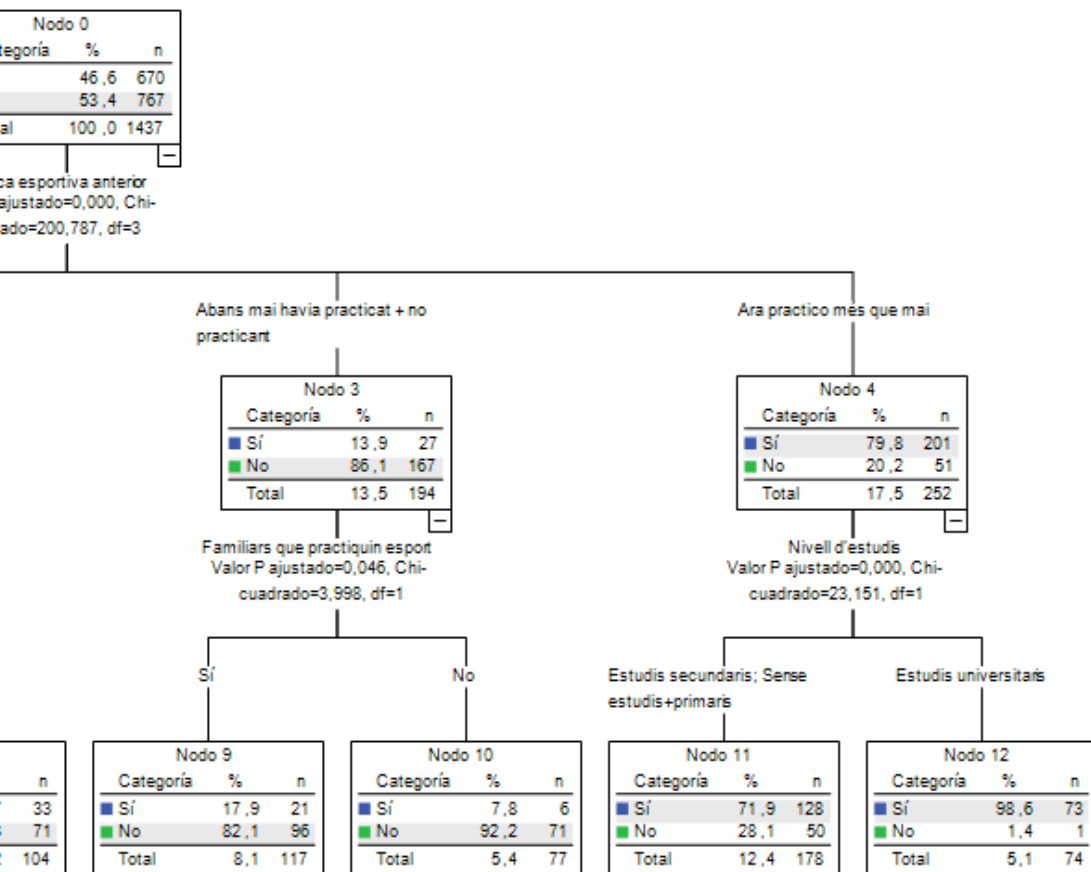
Figura 1. Anàlisi CHAID.
Tipologies de dones practicants

A partir de la pregunta sobre la pràctica esportiva anterior, s'observen diferents grups –i, per tant, diferents comportaments enfront de l'esport i l'activitat física– segons la resposta de la persona enquestada (abans mai havia practicat esport, abans en practicava més que ara, ara en practico més que mai, sempre n'he practicat igual). Posteriorment, a l'afegir a la anàlisi la variable sobre nivell d'estudis o l'edat en trams, s'identifiquen sis grups de dones practicants.

- “Abans en practicava més que ara”. En aquest primer cas, la segona discriminació es deu al nivell d'estudis: per una banda, aquelles dones que tenen estudis secundaris o universitaris i, per l'altra, les que tenen estudis primaris o no en tenen.
  - “Sempre n'he practicat igual”. La segona variable discriminatòria que s'incorpora és l'edat en trams, on és significativament diferent la pràctica esportiva de les dones entre 45 i 64 anys que la de la resta (de 16 a 44 i més de 64).
  - “Abans mai n'havia practicat” (inclou no practicants). S'incorpora en l'anàlisi la variable “familiars que practiquen esports”. Els dos grups resultants no s'incorporaran en l'anàlisi perquè defineixen perfils de dones no practicants.
  - “Ara en practico més que mai”. En aquest cas també s'incorpora la variable “nivell d'estudis”, de manera que queden diferenciades les dones amb estudis universitaris de la resta (sense estudis, estudis primaris i estudis secundaris).
- En total s'obtenen els sis grups de dones practicants que s'han agrupat a la taula 1 per ordre d'intensitat de la seva pràctica esportiva, de més a menys.

si us plau, si actualment

Grup	Perfil	% de pràctica esportiva
1	Dones que en practiquen més que mai amb estudis universitaris.	98,6%
2	Dones que en practiquen més que mai amb estudis primaris, secundaris o sense estudis.	71,2%
3	Dones que sempre n'han practicat entre 16 i 20 anys, 20 i 44 anys, i més de 64 anys.	60,8%
4	Dones que amb l'edat han reduït la seva pràctica amb estudis secundaris o universitaris.	45,6%
5	Dones que amb l'edat han reduït la seva pràctica sense estudis o amb estudis primaris.	33,7%
6	Dones que sempre n'han practicat entre 45 i 64 anys.	31,7%

Taula 1. Tipologies de practicants segons l'anàlisi de segmentació de la variable pràctica esportiva

Font: elaboració pròpia.

A continuació, s'ha dut a terme una anàlisi en profunditat de cada grup fent una descripció dels trets més rellevants del seu comportament esportiu.

2.6.1 Perquè els agrada

El grup que té un índex de participació esportiva (subjectiva) superior (98,6%) està compost per dones que en l'actualitat en practiquen més que mai i que tenen estudis universitaris.

Els principals motius que tenen per practicar esport són: per relaxar-se i eliminar estrès (97%), per millorar la forma física (92%) i per diversió i entreteniment (80%). En un percentatge inferior, també ho fan per millorar la línia i per estètica (56%). Per tant, la pràctica esportiva és vista per moltes dones d'aquest grup com una via d'escapament i de gaudi.

En relació amb les activitats practicades, destaca caminar (79%), nedar (63%), l'excursionisme (54%) i córrer (49%), així com les activitats dirigides en grup (42%) o les de musculació (41%), tot i que en un grau inferior. És el grup que practica més esport i això també s'aprecia en la diversitat de les activitats: a més de les activitats esmentades, fan ioga (30%), bicicleta (27%), activitats cardiovasculars (25%) i activitats aquàtiques en grup (25%), en proporcions més elevades que la resta de grups. Es tracta de dones que fan esport sense preocupar-se per competir.

En general, practiquen pel seu compte (97%), però sovint participen en activitats organitzades per entitats privades (64%). Acostumen a fer-ho individualment (76%), en grup organitzat (61%) o amb amistats i/o familiars (65%).

Finalment, en relació amb el lloc i els espais de pràctica, generalment practiquen en el nucli de residència (97%) –per tant, a prop de casa–, en espais oberts d'ús lliure (96%) i en instal·lacions esportives d'ús controlat o restringit (84%).

Per tant, en aquest primer grup trobem dones molt actives que han integrat l'esport i l'activitat física en els seus hàbits quotidians. Cal tenir present que el 57% de les integrants d'aquest grup treballen per compte d'altri, la proporció més alta de tots els perfils analitzats. Es tracta d'una pràctica molt independent, en el sentit que acostumen a fer-la de manera individualitzada i utilitzant els espais públics. Aquesta característica s'aprecia molt bé quan s'analitza el tipus d'activitats que practiquen, com ara caminar o córrer...

2.6.2 Per recomanació mèdica

El segon grup amb un índex de participació més elevada està compost per dones que practiquen més esport que mai i que tenen estudis primaris o secundaris o no en tenen. El 71,2% de les dones d'aquest perfil practiquen esport. És evident que la variable "nivell d'estudis" és determinant en relació amb la pràctica esportiva, ja que entre aquest grup i l'anterior –que eren dones amb estudis universitaris– hi ha una diferència percentual de 27,4 punts. A continuació s'exposen les característiques de la seva pràctica.

En primer lloc, la principal motivació per practicar esport és per salut, recomanació mèdica (80%), seguida per la voluntat de millorar la forma física (78%), per diversió (72%) i per relaxar-se i eliminar estrès (71%). En un percentatge inferior, també ho fan per superació personal (52%). Per tant, les dones que practiquen més que mai però tenen un nivell d'estudis més baix, quan practiquen esport ho fan pels beneficis físics que els aporta l'esport i l'activitat física.

En relació amb les activitats practicades, la més habitual és caminar (56%), seguida per les activitats dirigides en grup (41%), nedar (34%) i l'excursionisme (26%). A diferència del grup anterior, hi ha presència, encara que mínima, en esports com ara futbol (2,4%) o bàsquet (1,4%). En aquest sentit, la seva participació en activitats organitzades per entitats esportives també és la més alta respecte a la resta de grups (22%), malgrat que principalment ho fan pel seu compte (88%) o en entitats privades (64%), com són els gimnasos o els centres esportius privats.

El més habitual és que practiquin en grup, ja sigui d'amistats o de familiars (62%) o en grups organitzats (54%), però també ho fan de manera individual (50%). Utilitzen sobretot els espais oberts d'ús lliure (84%) dels entorn urbanitzats (74%) del seu nucli de residència (95%).

Així doncs, és evident que la variable relativa als nivells estudis és significativa en relació amb la pràctica esportiva de les dones. També ho és pel que fa a les seves característiques. Per exemple, pel que fa a les motivacions, el tipus d'activitat o amb qui les fan. Per tant, tot i que es tracta de dones que amb els anys han augmentat la seva pràctica i la tenen integrada, semblaria que aquesta és percebuda més com una necessitat que com una forma d'oci.

2.6.3 Per estar en forma

Aquest grup està compost per dones que sempre han practicat esport i que tenen entre 16 i 44 anys o més de 64 anys, de les quals en practiquen un 60,8%.

Les principals motivacions de la seva pràctica són per millorar la forma física (92%) i per salut, recomanació mèdica. Quant a les activitats, destaquen de nou caminar (72%) i les activitats dirigides en grup (47%). Igual que en la majoria de grups, hi ha poc interès per l'associacionisme i, per tant, per a la competició.

Les dones d'aquest grup són les que més habitualment s'organitzen les activitats per compte propi (98%) i les fan amb un grup d'amistats o familiars (78%). Tot i així, també és força habitual que ho facin de manera individual (70%).

Finalment, no s'aprecien diferències quant a l'espai de pràctica, ja que utilitzen l'entorn urbanitzat (79%), les sales (66%) i l'entorn natural (55%) del seu nucli de residència (87%), així com els espais oberts d'ús lliure (97%) i les instal·lacions esportives d'ús controlat o restringit (81%).

2.6.4 Pels amics i amigues

El quart grup identificat està compost per dones que abans practicaven més que en l'actualitat i que tenen estudis secundaris o universitaris. Menys de la meitat d'aquest col·lectiu practica esport o fa activitat física (45,6%).

En aquest cas els motius de pràctica són la millora de la forma física (86%), relaxar-se i eliminar estrès (83%) i per divertir-se i entretenir-se (79%). Igual que en els casos anteriors, caminar és l'activitat més practicada (68%), seguida de lluny per l'excursionisme (47%) i les activitats dirigides en grup (42%). Es tracta del grup amb la proporció més alta de practicants de bàsquet (7,7%) i alhora el que més utilitza les instal·lacions públiques d'ús controlat o restringit (84%). Per tant, semblaria que tenen certa afinitat amb la competició, malgrat que és força simbòlica en comparació amb la resta d'activitats. Pel que fa a l'organització de les activitats, ho fan majoritàriament pel seu compte (96%) i en un percentatge inferior també participen a les de les entitats privades (48%). És destacable que habitualment practiquen esport amb amistats o familiars (75%) en entorns urbanitzats (82%) del nucli de residència (87%) però també en una proporció rellevant en nuclis propers (58%), una tendència que no es dona en la resta de grups. Principalment utilitzen els espais oberts d'ús lliure (94%).

En definitiva, el conjunt de característiques d'aquest grup s'aproxima a un model de pràctica col·lectiva d'oci i recreació.

2.6.5 Caminar per estar bé de salut

El cinquè grup està format per dones que han reduït la seva pràctica i que tenen estudis primaris o no tenen estudis. Només el 33,7% practica esport, però les que en practiquen ho fan almenys un cop per setmana (91%).

El principal motiu de pràctica és per salut o recomanació mèdica (81%), però també ho fan per diversió i entreteniment (74%), per millorar la forma física (66%) i per relacionar-se socialment i estar amb les amistats (57%).

L'activitat més practicada és caminar (68%) i generalment ho organitzen elles mateixes (82%). Acostumen a fer-ho amb amics o familiars (69%) però també soles (59%).

No s'aprecien diferències en la resta d'indicadors, ja que utilitzen principalment els entorns urbanitzats (76%) del nucli de residència (90%), i concretament els espais oberts d'ús lliure (81%).

2.6.6 Caminar per millorar la forma

Finalment, el grup que menys practica esport (31,7%) està format per dones que sempre n'han practicat i que tenen entre 45 i 65 anys. Un element clau per comprendre el perfil d'aquest últim grup és conèixer la situació laboral de les seves integrants: un 40% són dones que s'ocupen de les tasques de la llar.

Les motivacions per practicar-ne són millorar la forma física (82%), per diversió i entreteniment (76%) i per salut o recomanació mèdica (69%).

Es tracta del col·lectiu amb la proporció més alta de dones que es dediquen a caminar (81%), i, tot i que en un percentatge inferior, també fan excursionisme (39%) i neden (37%). Quasi sempre que practiquen esport s'organitzen les activitats per compte propi (94%) i en la majoria d'ocasions ho comparteixen amb les amistats o la família (87%). A diferència de la resta de grups, utilitzen més els entorns naturals (79%) que els urbanitzats (67%), per la qual cosa principalment practiquen en espais oberts d'ús lliure (94%).

2.7. Recapitulació

Una vegada presentades les dades sobre hàbits esportius de la població recollides a l'*Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019* del Consell Català de l'Esport, s'han observat fenòmens d'interès dels quals en fem un resum a continuació.

En termes generals, les dades posen en evidència una vegada més la importància explicativa del gènere a l'hora de tractar els hàbits esportius de la població. Avui en dia, la pràctica esportiva de les dones i els homes reflecteix expectatives socials construïdes en una societat patriarcal entorn del gènere.

S'observa molta similitud quan s'analitza la participació esportiva objectiva de la població. El 72% de les dones i el 73% dels homes de Catalunya practiquen activitat física i esport. Les dones, generalment, no es consideren tan esportives com els homes però si s'analitza el que fan sense demanar-los si el que fan és esport o no, el resultat és que també són actives físicament. El mateix passa amb la regularitat de la pràctica, malgrat que els homes practicants regulars ho fan de manera més intensa que les dones. No obstant, en la resta d'indicadors és possible apreciar diferències entre dones i homes; això és en les motivacions per a la pràctica, el tipus d'activitat practicada i també en els condicionants de la pràctica.

Respecte a les motivacions per a la pràctica, s'ha vist que les dones tenen més tendència a practicar esport per motius de salut, així com per millorar la línia i l'estètica. Contràriament, els homes afirmen més sovint fer-ho per diversió i entreteniment, superació personal, per la necessitat d'estar en forma degut a la professió que exerceixen i perquè els agrada competir. Per tant, les motivacions dels homes que varien més respecte les de les dones es relacionen amb la força i la competició mentre que les de les dones ho fan amb el benestar i els cànons de bellesa. És a dir, amb els valors socials que tradicionalment han incorporat en el seus processos de socialització. També ho veiem amb les activitats esportives practicades segons el gènere.

Pel que fa al tipus d'activitats practicades, s'identifica una important tradició de la població d'anar a caminar –especialment en el cas de les dones– i una gran varietat d'activitats esportives que mostren la riquesa del sistema esportiu català. A més de caminar, les dones tenen més tendència a fer activitats dirigides en grup, ioga, així com balls i dansa, totes activitats que s'ajusten als ideals clàssics de feminitat. Pel que fa als homes, tenen més tendència a anar en bicicleta, jugar a futbol, córrer i les activitats de musculació. A més, s'aprecia més varietat d'activitats en la seva pràctica.

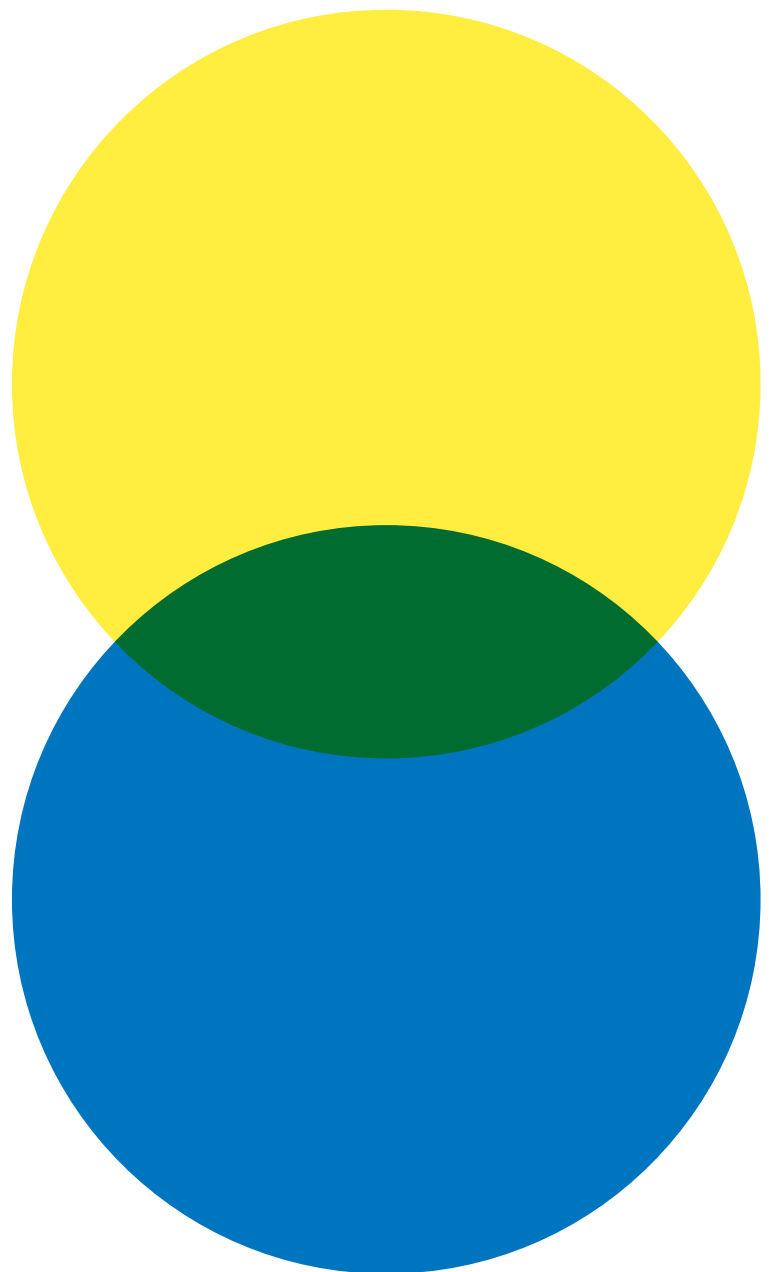
Finalment, les dones practicants tenen un entorn familiar més esportiu que els homes, disposen de menys material a la llar i tenen menys interès per aspectes relacionats amb l'esport. En aquest últim cas, per exemple, caldria tenir en compte el tipus d'esport que es retransmet en els mitjans de comunicació analitzats –com per exemple, el futbol, activitat que com ja s'ha vist és molt masculinitzada–, així com si es tracta d'esport femení o masculí.

Aquesta anàlisi general es complementa amb el matís que presenten les tipologies de les dones en relació amb l'esport. N'hem establert sis, les quals mostren que entre les dones hi ha diferències condicionades principalment per la pràctica esportiva anterior i el nivell d'estudis. Tanmateix, cal tenir present que hi ha cert indicadors que es mantenen molt estables entre les diferents tipologies (per exemple, caminar com a principal activitat de tots els grups; organitzar-se la pràctica per compte propi; utilitzar els entorns urbans i propers al lloc de residència, etc.).

En definitiva, la variable gènere, juntament amb d'altres com l'edat, la diversitat funcional, el país d'origen, el nivell d'estudis o el risc d'exclusió social, entre d'altres, segueix sent rellevant per entendre i explicar les preferències i costums esportius de les dones i homes. És imprescindible entendre i contemplar aquestes diferències en el disseny de qualsevol política, programa o acció que es vulgui dur a terme per a la millora de la situació existent.

3. Pràctica esportiva en l'àmbit escolar i universitari

3.1 Pràctica esportiva en l'àmbit escolar

La pràctica esportiva en l'àmbit escolar és aquella duta a terme dins del marc d'una organització, sota la supervisió d'una persona responsable encarregada de conduir l'activitat i realitzada fora de l'horari escolar, com a mínim un cop per setmana. L'objectiu és que tot l'alumnat de primària i secundària tingui accés a la pràctica d'activitats físiques i esportives alhora que se n'aprofita el gran potencial per contribuir en la seva formació personal i cívica. L'esport escolar també té una funció integradora i de cohesió social, especialment per als infants nouvinguts, i fomenta l'adquisició d'hàbits saludables.⁷

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) recomana que infants i joves facin un mínim de 60 minuts diaris d'activitat física moderada o vigorosa, si pot ser majoritàriament aeròbica.⁸ En l'etapa d'ensenyament obligatori, infants i joves tenen l'assignatura d'Educació Física, que comporta una certa pràctica fisicoesportiva. Tot i així, la dedicació setmanal prevista en el currículum educatiu, tant d'Educació Física de primària com de secundària, no és suficient per complir amb les recomanacions de l'OMS, per la qual cosa cal fomentar una pràctica que permeti millorar la condició física de l'alumnat, així com consolidar uns hàbits esportius que perdurin més enllà de l'adolescència. A continuació, es mostren dades sobre els diferents programes d'esport escolar adreçats a infants i adolescents d'entre 6 i 16 anys (de 1r de primària a 4t d'ESO) escolaritzats a Catalunya.

3.1.1 Pla Català d'Esport a l'Escola (PCEE)

Des del curs 2005-2006, el Pla Català de l'Esport a l'Escola pretén posar a l'abast de tot l'alumnat de primària i secundària dels centres educatius de Catalunya la pràctica d'activitats físiques i esportives fora de l'horari lectiu, per tal de lluitar contra el seu reduït índex de participació en l'esport escolar i l'increment dels hàbits sedentaris i de l'obesitat i per donar resposta a la demanda social creixent en matèria de salut i benestar.⁹

Està dirigit a infants, adolescents i joves escolaritzats a Catalunya, amb una especial incidència als col·lectius específics que presenten un índex més baix de participació en activitats físiques i esportives, com per exemple les noies. El programa, liderat i coordinat pel Consell Català de l'Esport i el Departament d'Educació, amb la col·laboració de la Unió de Consells Esportius de Catalunya i els consells esportius, preveu dos grans àmbits:

- L'intern, organitzat pels centres educatius, les Associacions Esportives Escolars (AEE) o les Seccions Esportives Escolars de les AFA (SEE), o pels consells esportius.
- L'extern, organitzat pels consells esportius, els ajuntaments, altres entitats promotores de l'esport escolar, o pel mateix Consell Català de l'Esport.

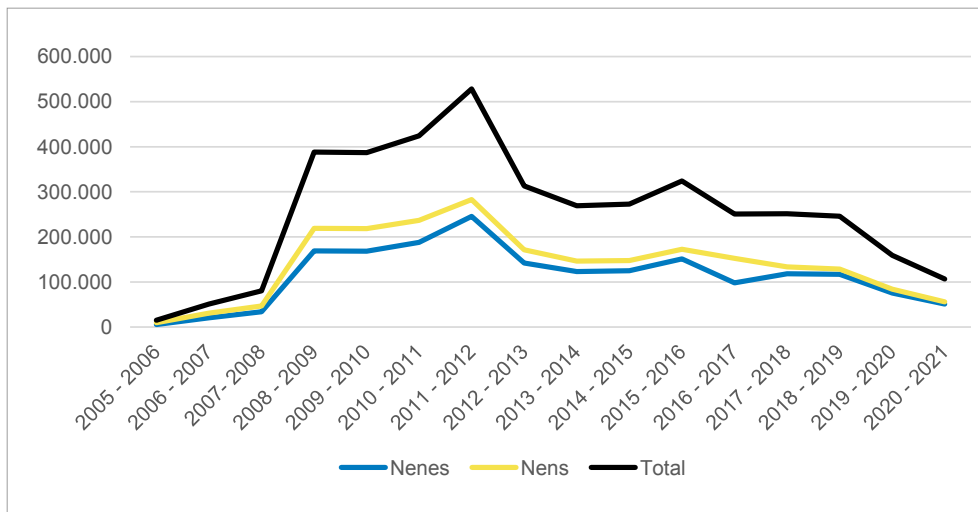
En termes generals, la participació de les noies en el programa sempre ha estat inferior que la dels nois. Fins l'any 2012, l'evolució de l'alumnat participant va experimentar un fort repunt, fins arribar a 528.213 alumnes, moment a partir del qual va començar a disminuir progressivament. Malgrat aquesta circumstància, des del curs 2017-2018 s'ha aconseguit paritat. Per exemple, durant el curs acadèmic del 2020-2021 hi van participar 50.961 noies (48%) i 55.810 nois (52%).

7. [Esport escolar. Esport \(gencat.cat\)](#)

8. Organització Mundial de la Salut (2020). Directrices de la OMS sobre Actividad Física y Hábitos Saludables. [Organización Mundial de la Salud \(who.int\)](#)

9. Pla Català d'Esport a l'Escola (PCEE). [Esport \(gencat.cat\)](#)

10. [Jocs Esportius Escolars de Catalunya. Esport \(gencat.cat\)](#)

12. Evolució de l'alumnat participant al Pla Català d'Esport a l'Escola (PCEE) segons gènere (2005-2021)

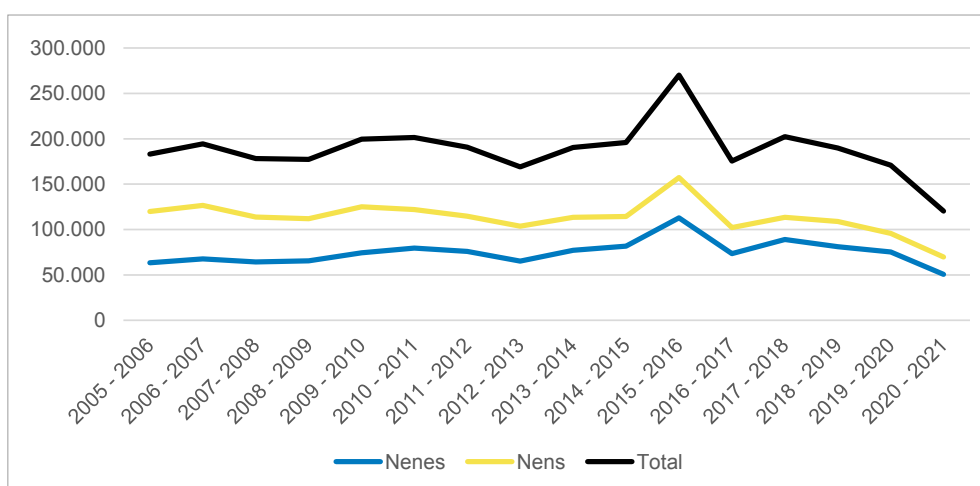
Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir del Consell Català de l'Esport, 2021.

3.1.2 Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC)

Els Jocs Esportius Escolars de Catalunya és un programa de la Secretaria General de l'Esport i l'Activitat Física adreçat a tota la població en edat escolar de Catalunya.¹⁰ El seu objectiu és impulsar la transmissió de valors socials i l'adquisició d'hàbits saludables a partir d'un model de competició i activitat esportiva escolar educativa i participativa.

Les persones destinatàries dels JEEC són infants, adolescents i joves de Catalunya que cursen des de primer de primària fins al final de l'educació secundària postobligatòria. El programa preveu dos àmbits, el local-comarcal-intercomarcal i el supracomarcal, i s'estructura per categories en funció dels cicles d'educació primària i secundària, determinant les característiques específiques de les competicions per a cada categoria i potenciant la introducció progressiva del model poliesportiu en les etapes inicials.

Igual que en el programa anterior, la participació de les noies ha estat històricament inferior a la dels nois però s'observa paritat. El curs amb un volum més elevat d'alumnes participants va ser el 2015-2016, amb un total de 270.133 estudiants participant en les competicions escolars, dels quals 112.869 eren noies (42%) i 157.264 nois (58%). En els últims anys, el volum d'alumnat participant ha disminuït considerablement, fins arribar a 120.343 alumnes durant el curs 2020-2021. En l'última edició hi van participar 50.627 noies (42%) i 69.716 nois (58%).

13. Evolució de l'alumnat participant als Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC) segons gènere (2005-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir del Consell Català de l'Esport, 2021.

3.1.3 FITJOVE

FITJOVE és un programa de promoció d'exercici físic en l'adolescència, promogut per l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT) i el Consell Català de l'Esport (CCE) de la Generalitat de Catalunya, amb la coordinació tècnica de la Fundació Esportsalus. Els objectius del programa són:

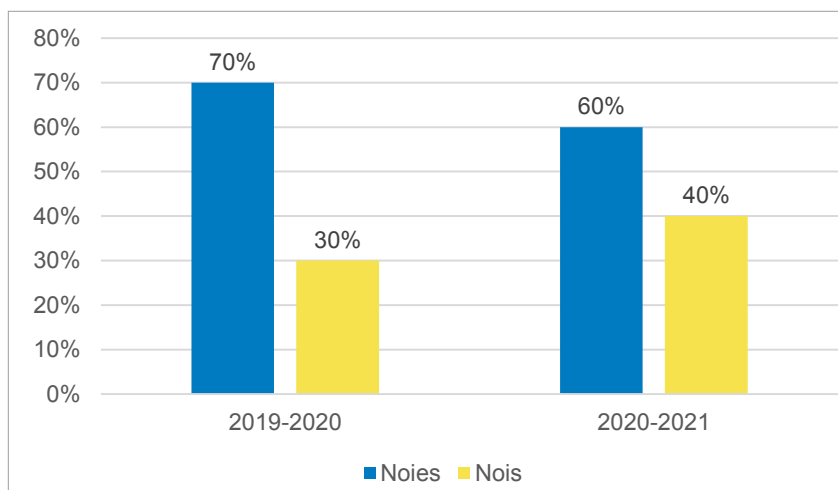
- Intervenir en prevenció del consum de drogues entre adolescents de zones de risc mitjançant la promoció d'activitats esportives en instal·lacions de la comunitat.
- Crear una oferta atractiva d'exercici físic per a adolescents, com a opció saludable d'ocupació del temps d'oci.
- Acompanyar els nois i noies en el pas de l'esport escolar a l'esport comunitari i fomentar també la participació dels que no practiquen esport escolar.

El programa s'adreça en primera instància a adolescents de 4t d'ESO (15-16 anys) de centres educatius que estiguin adherits al Pla Català d'Esport a l'Escola i es trobin en zones d'especial vulnerabilitat de Catalunya, amb la incorporació progressiva de municipis, segons les disponibilitats.¹¹

El curs 2019-2020 el programa comptava amb la participació de 4.829 joves, xifra que es va veure reduïda a 2.141 l'any següent, possiblement com a conseqüència de la pandèmia mundial de la COVID-19. La participació en el FITJOVE és més alta en el cas de les noies que dels nois, tot i que entre un curs i l'altre han passat de representar el 70% (150 noies) del total de participants al 60% (101 noies).

14. Percentatge de participants en la segona fase de FITJOVE segons gènere (2019-2020 i 2020-2021)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir del Consell Català de l'Esport, 2021.

3.2 Pràctica esportiva en l'àmbit universitari

L'esport universitari és l'activitat fisicoesportiva practicada per la comunitat universitària –i, en especial, l'alumnat universitari– que persegueix promoure la formació en valors i competències i l'estil de vida saludable.

La Llei catalana de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el Text únic de la Llei de l'esport) atribueix a la Secretaria General de l'Esport i l'Activitat Física la funció de promoure i organitzar l'activitat de l'esport escolar i universitari, conjuntament amb les entitats i els organismes públics que tenen competències en aquest camp (article 35.4).

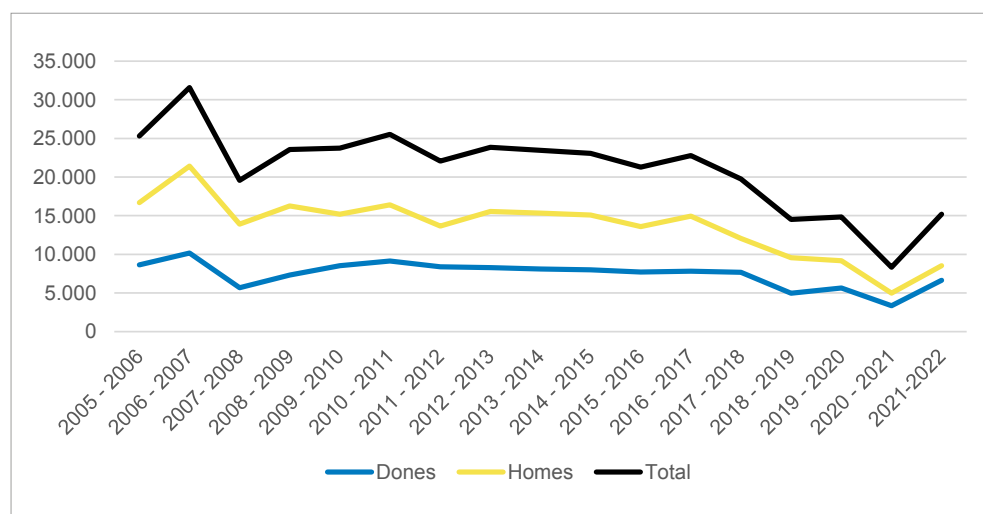
3.2.1 Participació esportiva als serveis d'esports de les universitats catalanes

La Llei catalana de l'esport també estableix a l'article 44 que correspon a cada universitat organitzar i fomentar l'activitat física i esportiva respectiva. Per exemple, a través dels serveis d'esports.

Les dades presentades en el gràfic 15 inclouen tant la participació en activitats com en competicions internes organitzades pels serveis d'esports. En termes generals, la participació en els serveis esports de les universitats catalanes ha estat sempre superior en el cas dels homes que en el de les dones. En els últims anys, s'observa paritat

¹¹ [Fitjove. Esport \(gencat.cat\)](http://Fitjove.Esport(gencat.cat))

i, paral·lelament, fins al curs 2020-2021 també una disminució en el nombre total d'inscrits. No obstant, en el curs 2021-2022 va créixer de manera rellevant el nombre de participants. Actualment les dones representen el 44% del total de persones inscrites en els serveis d'esport de les universitats catalanes.

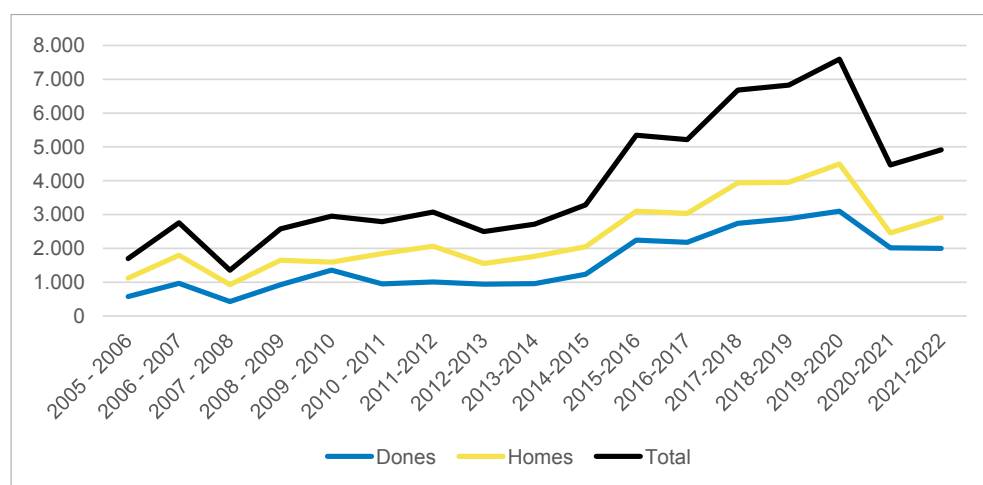
15. Participació esportiva als serveis d'esport de les universitats catalanes segons gènere (2005-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de les universitats corresponents, 2022.

3.2.2 Campionats universitaris

Els campionats universitaris consisteixen en competicions anuals establertes dins de l'àmbit interuniversitari i coordinades a través de l'Esport Català Universitari (ECU).¹² Cada edició és coordinada per una de les 12 universitats catalanes que formen part de l'ECU escollida mitjançant un sistema rotatiu.¹³

La participació dels homes en els campionats de Catalunya universitaris ha estat sempre més elevada que la de les dones. Entre 2007-2008 i 2019-2020, la tendència respecte al nombre total de participants va ser de creixement però l'any 2020-2021 es produeix una disminució considerable, fet que probablement és conseqüència de la pandèmia mundial de la COVID-19. Posteriorment, durant el curs 2021-2022, es recupera en certa manera el nombre total de participants, tot i que l'augment és més significatiu en el cas dels homes que en el de les dones. Així doncs, actualment el 41% de les participants en els campionats de Catalunya universitaris són dones i el 59% són homes.

16. Participació als campionats de Catalunya universitaris segons gènere (2014-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de les universitats corresponents, 2022.

12. [Esport Universitari](#)

13. Universitat de Barcelona (UB), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Universitat Politècnica de Catalunya (UPF), Universitat de Lleida (UdL), Universitat de Girona (UDG), Universitat Rovira i Virgili (URV), Universitat Ramon Llull (URL), Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Universitat de Vic (UVIC), Universitat Internacional de Catalunya (UIC) i Universitat Abat Oliba (UAO).

3.2.3 Unirun 2021-2022

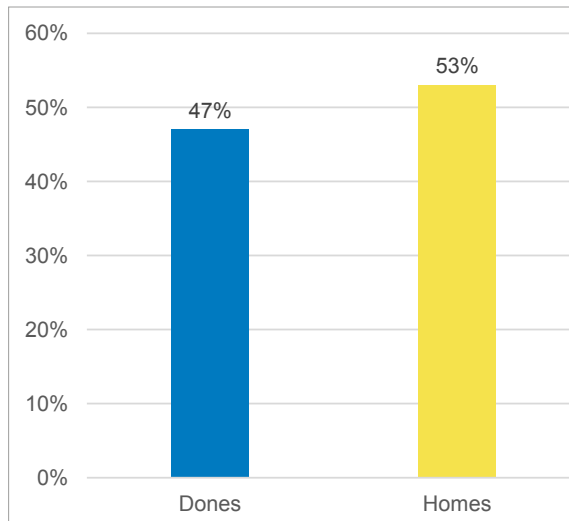
Unirun és una prova atlètica impulsada per les universitats catalanes a través de l'ECU, amb el suport de la Secretaria General de l'Esport i l'Activitat Física, l'Ajuntament de Barcelona i l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs. Està organitzada per Gaudium Sports.

Té per objectiu fomentar nous reptes en l'atletisme universitari i implicar les universitats catalanes. Així, les persones participants s'inscriuen de manera individual però també han d'indicar la seva universitat de procedència.

La participació a l'Unirun 2021-2022 va ser paritària, amb un total de 4.982 alumnes, dels quals el 47% eren dones i el 53% homes.

17. Participació a l'Unirun 2021-2022 segons gènere

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de les universitats corresponents, 2022.

3.3 Recapitulació

En l'apartat sobre esport escolar i universitari s'han presentat les dades en perspectiva de gènere d'una sèrie de programes i activitats dirigides a promocionar l'esport i l'activitat física entre infants, adolescents i població universitària que s'implementen amb l'objectiu de complir amb el mínim de 60 minuts diaris d'activitat física moderada o vigorosa que recomana l'Organització Mundial de la Salut.

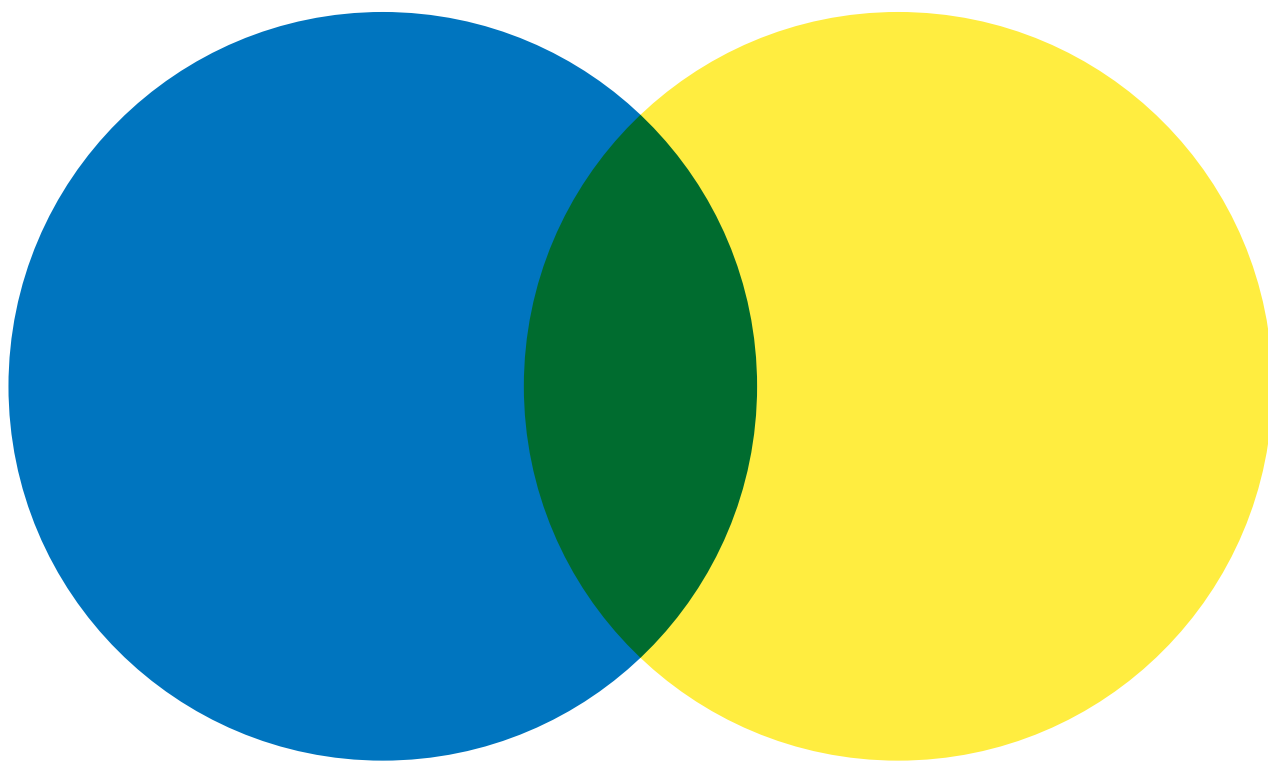
Pel que fa a l'àmbit escolar, la participació de nois en el Pla Català de l'Esport a l'Escola i en el Jocs Esportius Escolars de Catalunya segueix sent superior a la de les noies. No obstant, malgrat que en els últims anys es constata una tendència a la baixa en el nombre total de participants, també s'aprecia paritat. Així, durant el curs 2020-2021, el 48% de l'alumnat participant al Pla Català de l'Esport a l'Escola eren noies i el 42% dels Jocs Esportius Escolars de Catalunya també. L'excepció es produeix en el programa FITJOVE, en què la proporció de noies és força més elevada que la dels nois (60% i 40%).

Respecte a la pràctica esportiva de l'àmbit universitari català, en els últims anys també es constata una disminució en el nombre d'alumnes apuntats en els serveis d'esports. Tanmateix, mentre ha anat disminuint, s'ha aconseguit arribar a la paritat (durant el curs 2020-2021 el 40% de les persones inscrites eren dones). En el cas dels campionats de Catalunya universitaris la tendència va ser de creixement fins al curs 2019-2020, tant en el cas de les dones com dels homes; posteriorment amb la COVID-19 es va produir una baixada rellevant en el nombre total de persones inscrites i actualment (curs 2021-2022) ha tornat a augmentar. No obstant, aquest augment s'ha produït sobretot en el cas dels homes, mentre que el nombre de dones participants s'ha mantingut força estable.

En definitiva, s'identifica en general en els últims anys una disminució en la participació de la majoria de programes de l'àmbit escolar i universitari, tant en el cas de les noies i dones com dels nois i homes. No obstant, aquesta tendència ha anat acompanyada quasi bé sempre de paritat en la composició dels grups participants.

4. Pràctica de competició

Des dels inicis de la història de la humanitat, els i les esportistes – individualment o per equips– han comparat el seu rendiment. La competició és un fenomen que encara avui en dia no ha deixat de fascinar la societat.¹⁴ A Catalunya, l'any 2022 les federacions catalanes van emetre un total de 596.951 llicències federatives.

---

14. Thiess, Günter; Tschiene, Peter i Nickel, Helmut (2004). *Teoría y metodología de la competición deportiva*. Barcelona: Editorial Paidotribo.

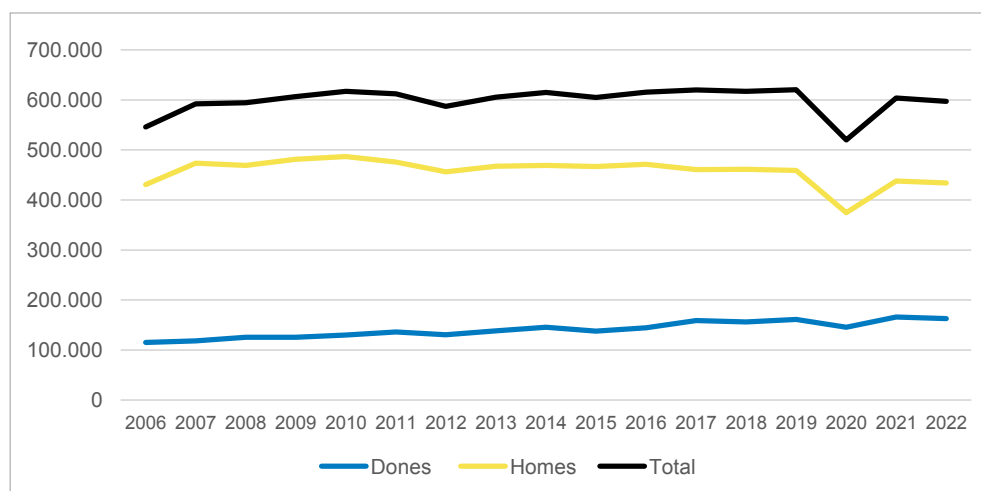
4.1. Llicències federatives

Hi ha un important contrast històric entre el nombre de llicències femenines i masculines emeses per les federacions esportives catalanes. No obstant, s'identifica una molt lenta però clara tendència cap a la paritat. L'any 2006 les dones representaven el 21% de les llicències federatives (115.118 dones) i l'any 2022 en representen el 27% (163.059 dones). En setze anys, la proporció de noies i dones ha augmentat 6 punts percentuals.

L'any 2020 s'identifica una disminució molt significativa de llicències, tant femenines com masculines, degut a la pandèmia mundial de la COVID-19.

18. Nombre de llicències federatives segons gènere a Catalunya (2006-2022)

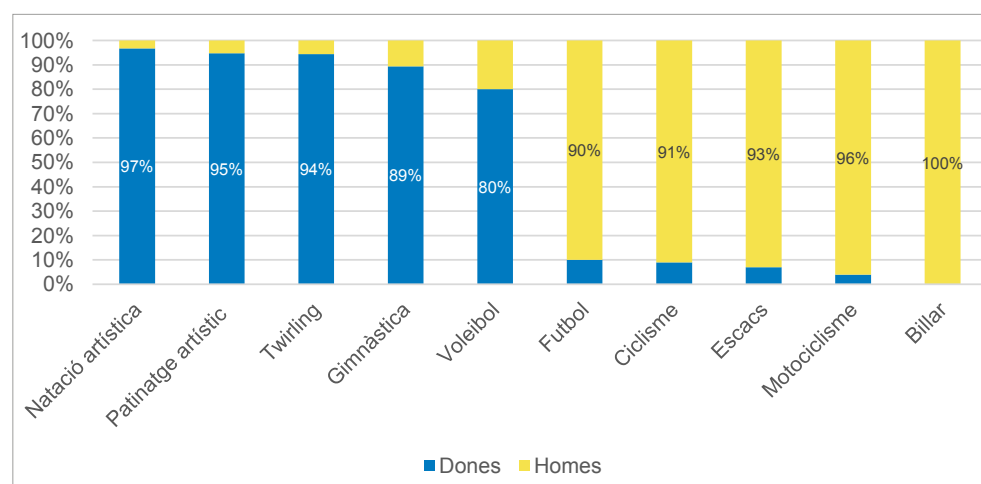
Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir del Consell Català de l'Esport, 2022.

Si es té en compte el tipus d'esport practicat dins de l'àmbit federatiu, es detecta igualment una rellevant segregació horitzontal. En el gràfic 19 s'inclouen els cinc esports més feminitzats i cinc dels més masculinitzats, és a dir, amb proporcions molt altes de llicències femenines o masculines. La natació artística i el patinatge artístic són els dos esports amb una proporció més alta de dones (97% i 95%, respectivament) i el billar i el motociclisme els dos amb una proporció més alta d'homes (100% i 96%, respectivament). Una vegada més, la pràctica d'homes i dones s'acomoda i fa visibles els estereotips de gènere presents a la nostra societat.

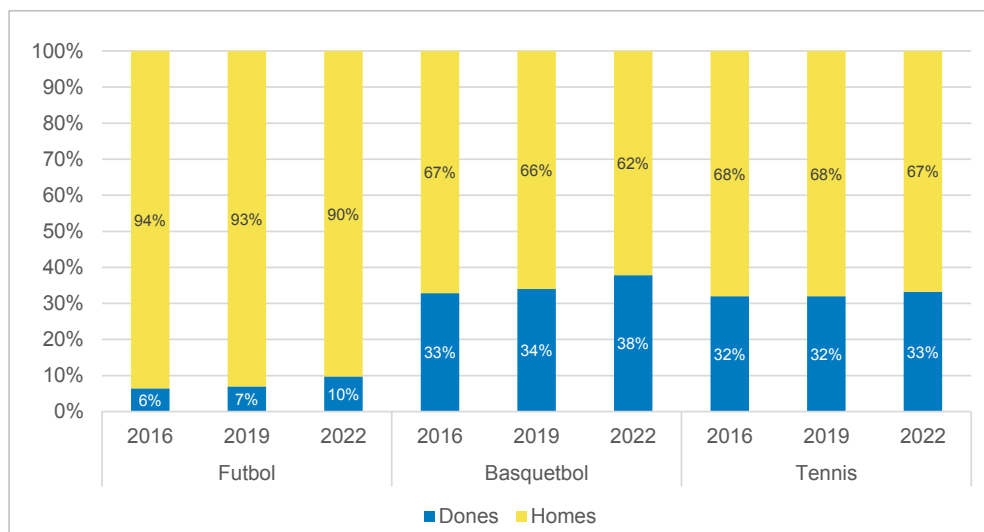
19. Llicències federatives segons gènere i tipus d'esport a Catalunya (2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir del Consell Català de l'Esport, 2022.

Per altra banda, en analitzar la proporció de dones i homes d'algunes de les federacions amb més volum de llicències emeses, es detecta una tendència a l'alça de les llicències femenines en totes aquestes. En el futbol, d'un 6% l'any 2016 a un 10% l'any 2022; en el basquetbol, d'un 33% l'any 2016 a un 38% l'any 2022; i en el tennis, d'un 32% l'any 2016 a un 33% l'any 2022.

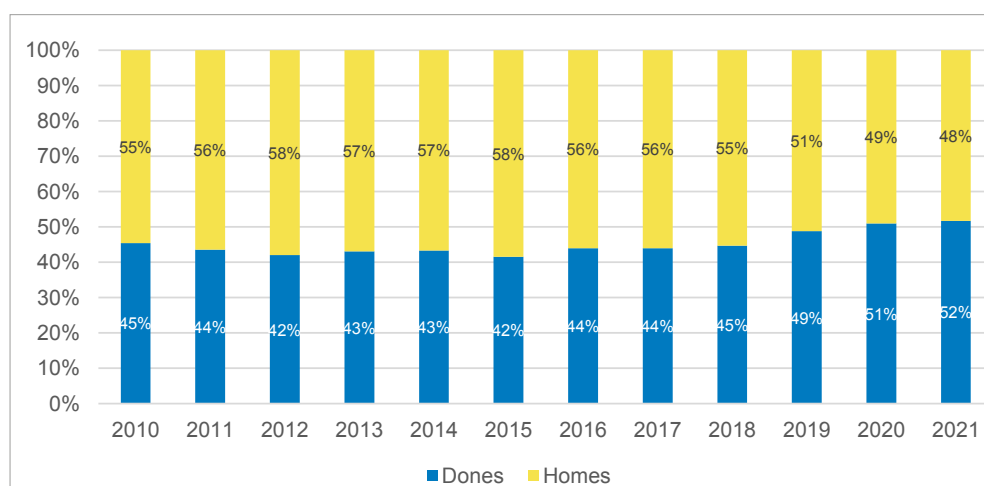
20. Llicències federatives de les federacions amb més volum de llicències emeses segons gènere (2016, 2019, 2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir del Consell Català de l'Esport, 2022.

4.2 Esportistes d'alt nivell

Es consideren esportistes d'alt nivell les persones que participen o tenen opcions de participar en les competicions de màxim nivell organitzades per les federacions esportives internacionals i que figuren a les llistes que aprova la Presidència del Consell Català de l'Esport, Decret 337/2002, de 3 de desembre.¹⁵

Segregades segons el gènere, les dades d'esportistes d'alt nivell reflecteixen que en els últims anys la tendència s'ha revertit. Inicialment, la proporció d'homes era més elevada que la de les dones –fins arribar al 58% els anys 2013 i 2015– però progressivament el nombre de dones en l'alt nivell ha anat augmentant fins a superar als homes. Així, l'any 2020 representaven el 51% i el 2021, el 52% del total.

21. Esportistes d'alt nivell segons gènere (2010-2021)

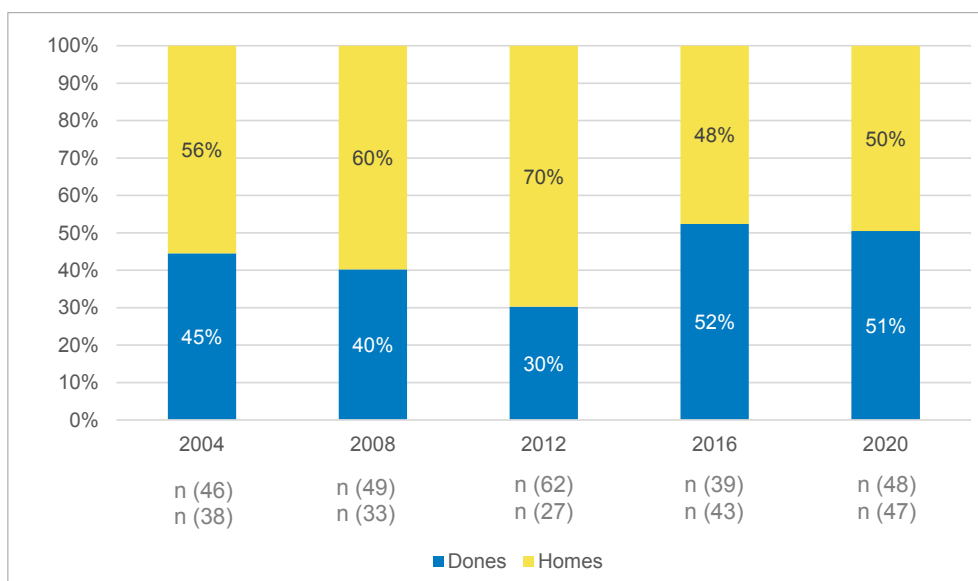
Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir del Consell Català de l'Esport, 2021.

15. [Esportistes Alt Rendiment Català. Esport \(gencat.cat\)](https://www.gencat.cat/esport/observatori/alt-rendiment)

Respecte a qui ha participat en els Jocs Olímpics d'estiu, l'any 2016 les dones van superar la proporció d'homes participants (52% de dones i 48% d'homes) i el 2020 va ser el més paritari des del 2004. Hi van participar 48 dones –que representaven el 51% del total– i 47 homes –50%.

22. Esportistes participants als Jocs Olímpics d'estiu segons gènere (2004-2020)

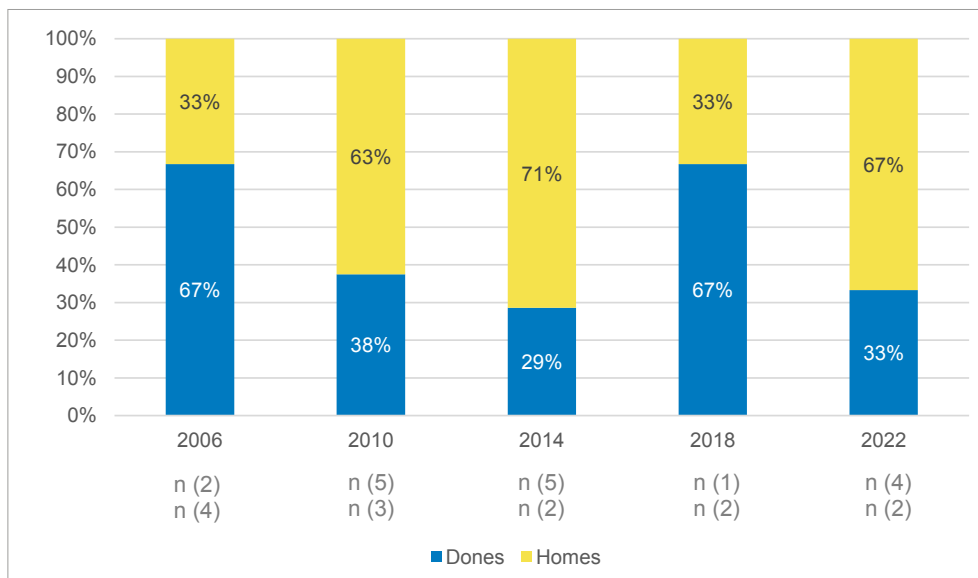
Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir del Consejo Superior de Deportes i Comité Olímpico Español, 2021.

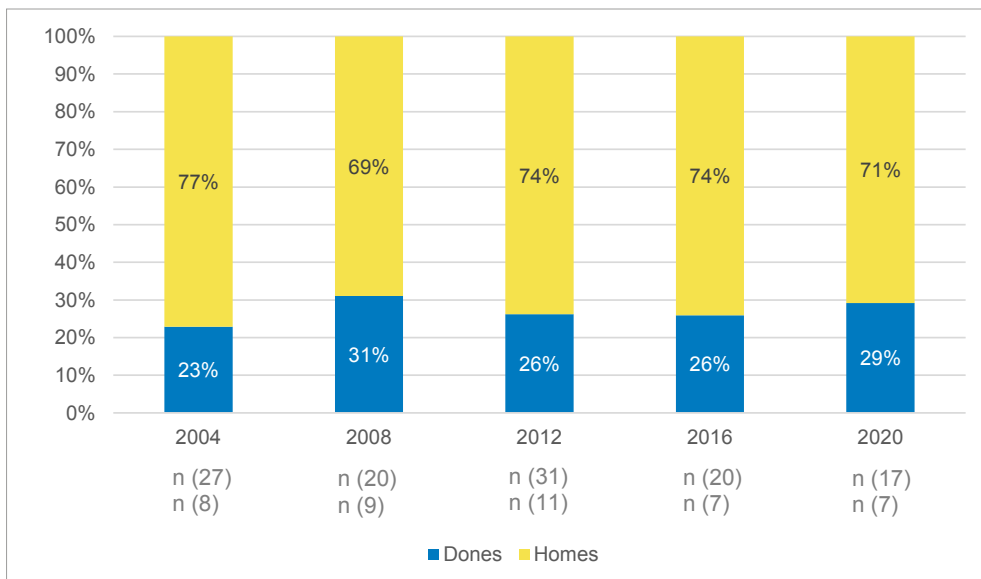
Pel que fa als Jocs Olímpics d'hivern, s'aprecien canvis importants entre les diferents edicions degut al fet que el nombre de participants és molt més reduït que en els Jocs Olímpics d'estiu. Així, per exemple, l'any 2022 el nombre de dones participants era de 2 i el d'homes de 4, mentre que l'any 2018 també hi havia dues dones però en canvi només un home.

23. Esportistes participants als Jocs Olímpics d'hivern segons gènere (2006-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir del Consejo Superior de Deportes i Comité Olímpico Español, 2021.

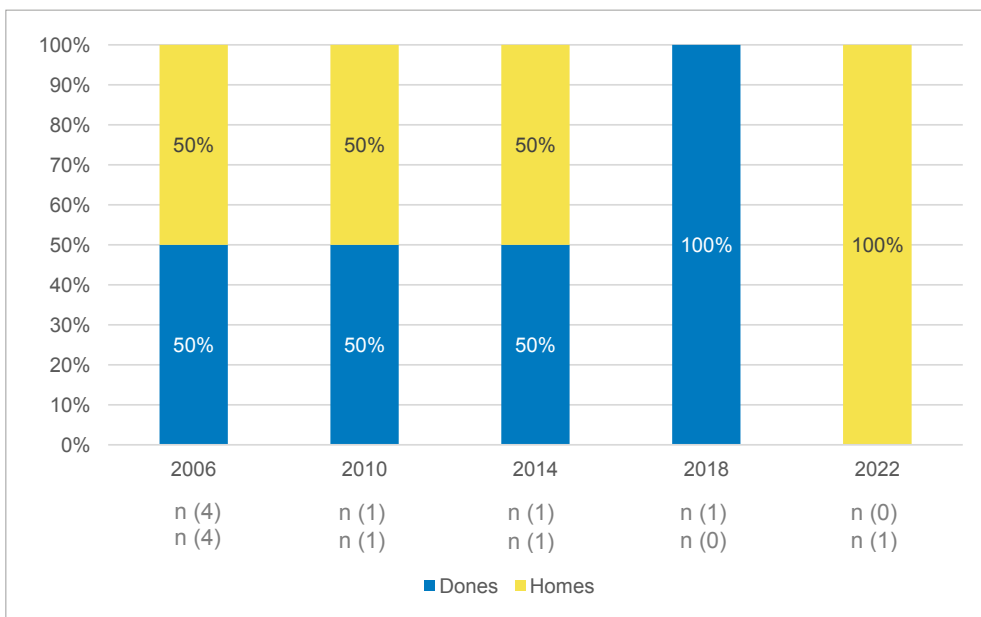
En els Jocs Paralímpics d'estiu, hi ha més homes participants que dones des de l'any 2004. Tot i que a l'edició del 2020 la proporció d'homes s'havia reduït al 71%, la diferència existent segueix sent molt significativa.

24. Esportistes participants als Jocs Paralímpics d'estiu segons gènere (2004-2020)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir del Consejo Superior de Deportes i Comité Olímpico Español, 2021.

Finalment, les dades dels Jocs Paralímpics d'hivern presenten la mateixa problemàtica que les dels Jocs Olímpics d'hivern, ja que l'any 2018 només hi va participar una dona i el 2022 només un home.

25. Esportistes participants als Jocs Paralímpics d'hivern segons gènere (2006-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir del Consejo Superior de Deportes i Comité Olímpico Español, 2021.

4.3 Recapitulació

Malgrat que en els últims setze anys s'aprecia una lenta tendència cap a la paritat en el nombre de llicències esportives emeses per les federacions catalanes, encara avui en dia s'observa un important contrast. L'any 2022, el 27% de les llicències són femenines i el 73% masculines.

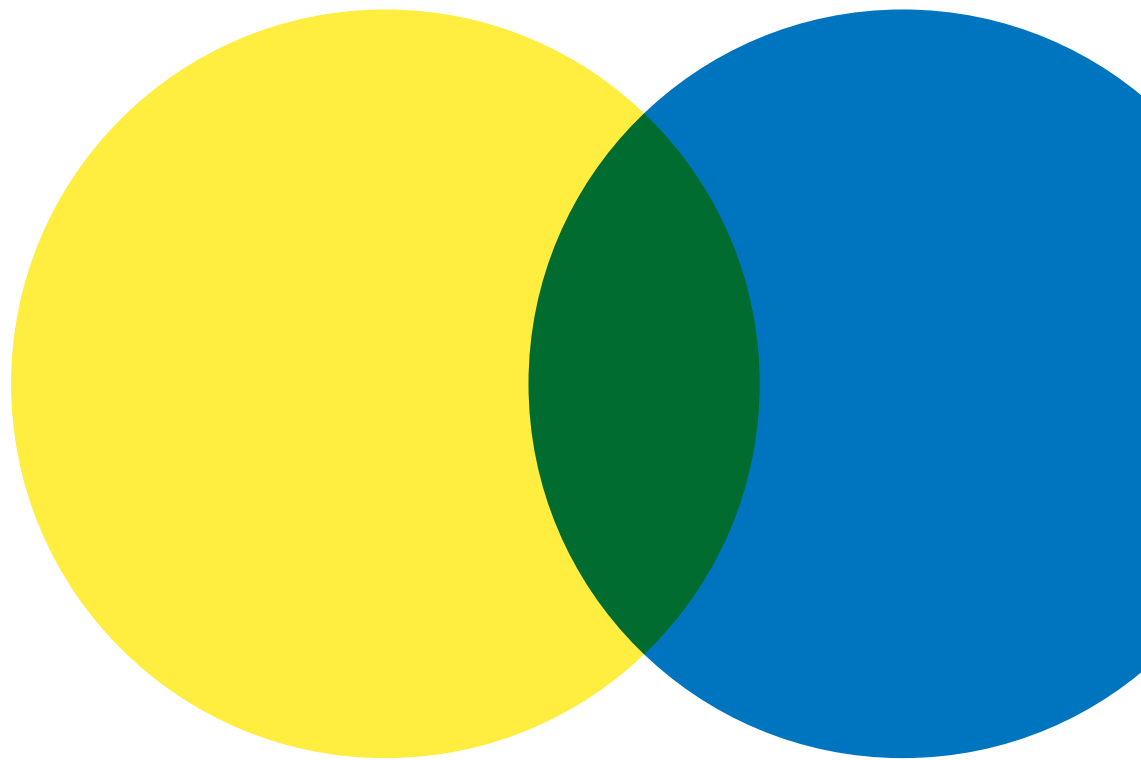
Les diferències augmenten radicalment en els esports tradicionalment considerats masculins, com ara el billar, el ciclisme o el futbol –on la proporció d'homes supera el 90%–, així com en els tradicionalment considerats femenins, com ara la natació artística, el patinatge artístic o la gimnàstica –on la proporció de dones supera almenys el 89%. Així doncs, es fa evident la influència dels d'estereotips de gènere i dels rols socials.

Pel que fa als esports amb més llicències emeses, es constata una tendència a l'alça en els últims anys en el nombre de llicències femenines en futbol, en bàsquet i en tennis, malgrat que en aquest últim cas el creixement ha estat més moderat.

Finalment, les dades mostren que en els últims anys el nombre de dones considerades esportistes d'alt nivell ha superat el d'homes –fins arribar al 52% l'any 2021– i el mateix ha ocorregut en la participació als Jocs Olímpics d'estiu (edicions 2016 i 2020). No obstant, la proporció de dones en els Jocs Paralímpics d'estiu encara és molt inferior a la dels homes. I de les dades dels Jocs Olímpics d'hivern i Jocs Paralímpics d'hivern, atès que el nombre d'esportistes participants és molt baix, no és possible extreure'n tendències clares.

5. Espais esportius

De la mateixa manera que hi ha diferències en les preferències d'homes i dones pel que fa al tipus d'activitats i esports practicats, l'ús i la percepció de l'espai també tenen una forta càrrega cultural de gènere.¹⁶ Així doncs, en aquest apartat s'analitzaran les diferències i similituds en l'ús que fan els homes i les dones dels espais i els entorns de pràctica.

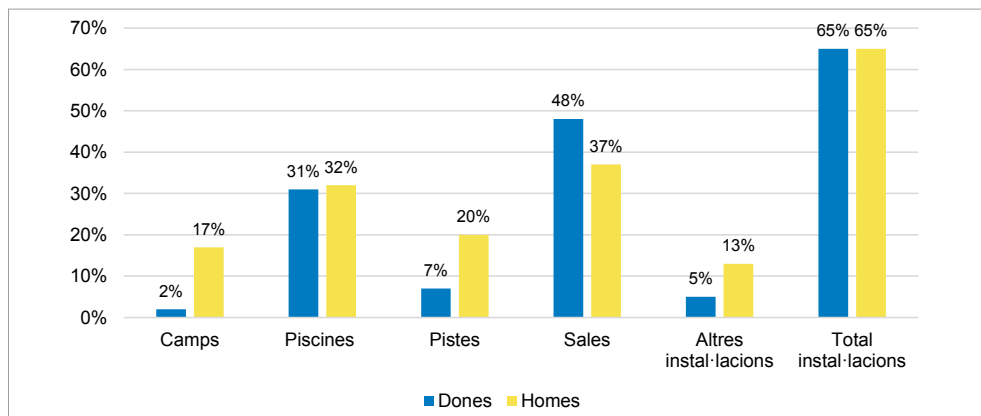
16. Vilanova, Anna i Soler, Susanna (2008). Les dones, l'esport i els espais públics: absències i protagonismes. *Apunts Educació Física i Esport*, 29-34.

5.1 Espais de pràctica

Pel que fa als espais de pràctica, tant les dones com els homes utilitzen principalment les sales, i en segon lloc les piscines. No obstant, s'identifiquen variacions rellevants pel que fa als camps (2% dones i 17% homes) i pistes (7% dones i 20% homes), on la presència d'homes és molt més habitual.

26. Espais de pràctica esportiva segons gènere

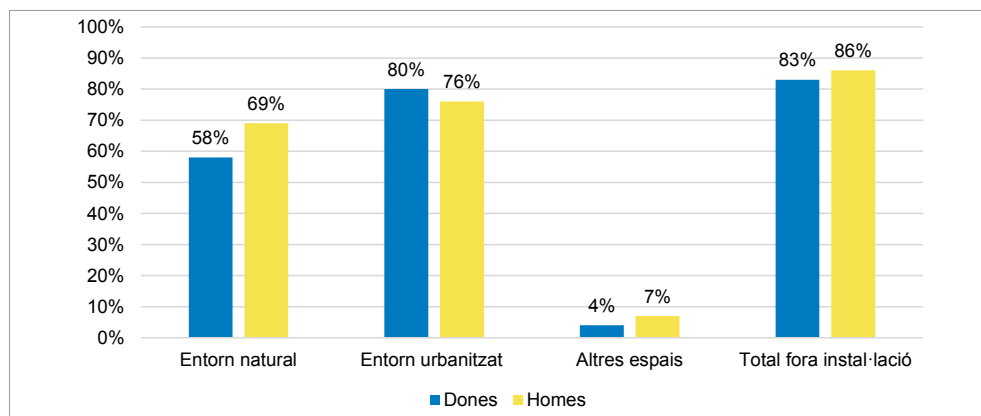
Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

En relació amb l'entorn de pràctica, ambdós gèneres tenen més tendència a utilitzar l'entorn urbanitzat que l'entorn natural. El 80% de les dones practiquen en l'entorn urbanitzat, molt més habitualment que l'entorn natural, que només utilitzen en un 58% dels casos. En canvi, els homes fan ús de l'entorn urbanitzat en termes similars (76%) però fan més ús del natural (69%).

27. Entorn de pràctica esportiva segons gènere

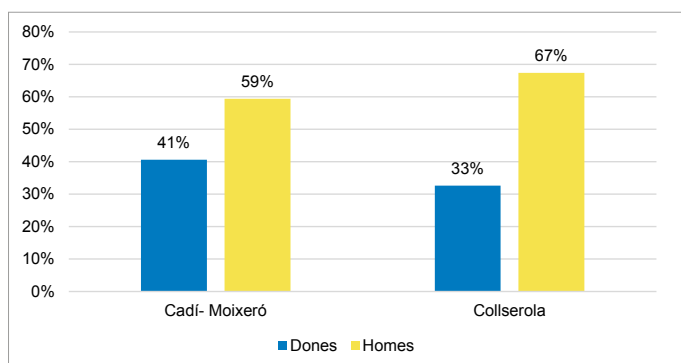
Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Enquesta sobre l'activitat física i esportiva a Catalunya 2019 del Consell Català de l'Esport.

Específicament pel que fa als entorns naturals, el 41% de les visites del parc del Cadí-Moixeró i el 33% de les de Collserola són de dones.

28. Parcs naturals segons gènere

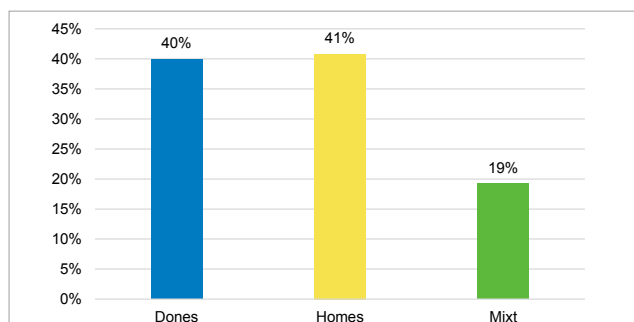
Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir dels projectes Fariás-Torbidoni, E. i Morera, S. (2020). *Estudi d'afluència, freqüentació i caracterització dels usuaris-visitants del Parc Natural de la Serra de Collserola*. Consorci Parc Natural de la Serra de Collserola, i Fariás-Torbidoni, E., Morera, S. (2019). *L'ús públic al Parc Natural del Cadí-Moixeró: afluència, freqüentació i caracterització de visitants*. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural – Parc Natural del Cadí-Moixeró.

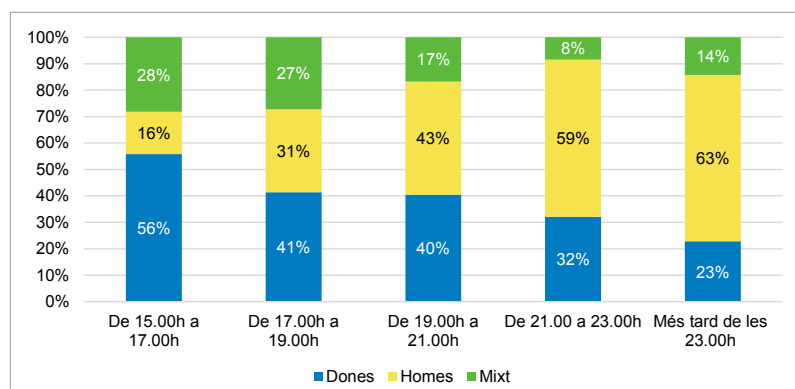
5.2 Ús dels pavellons municipals

Els pavellons esportius són un dels equipaments més utilitzats a Catalunya, juntament amb els camps grans i els complexos esportius municipals. En un 78,5% dels casos són gestionats pels ajuntaments.¹⁷

Si s'analitza el perfil de les persones usuàries dels pavellons esportius municipals, no s'aprecien diferències rellevants en la proporció d'homes i dones. El 40% dels grups que utilitzen aquests equipaments estan formats per noies i dones, el 41% per nois i homes, i el 19% són grups mixtos.¹⁸

Pel que fa als horaris d'utilització dels pavellons municipals segons el gènere, les noies i dones en fan ús habitualment a primera hora de la tarda (el 56% dels grups són femenins entre les 15.00 h i les 17.00 h), igual que els grups mixtos (el 28% dels grups són mixtos entre les 15.00 h i les 17.00 h). A mesura que avança la tarda, la presència de grups masculins augmenta progressivament fins arribar al 63% a la franja "Més tard de les 23.00 h", i la presència de grups femenins i mixtos va disminuint. Entre les 19.00 h i les 21.00 h és quan la presència d'homes i dones és més similar, 43% i 40%, respectivament.

Si es té en compte el tipus d'esport practicat en els pavellons municipals en funció del gènere, la gimnàstica i el patinatge són els més feminitzats (gairebé el 100% i el 72% són noies i dones, respectivament) i el futbol sala és el més masculinitzat (83% de nois i homes). Pel que fa l'hoquei, és l'esport amb més grups mixtos practicants (47%) i l'handbol el més paritari (51% equips masculins, 45% femenins i 3% mixtos). Per tant, malgrat que homes i dones utilitzen dels pavellons esportius municipals en una quantitat d'hores setmanals similars, l'ús que en fan quant a l'esport practicat és molt diferent.

29. Ús dels pavellons municipals segons gènere (2022)

Font: elaboració pròpia.

30. Ús dels pavellons municipals segons gènere i franges horàries d'utilització (2022)

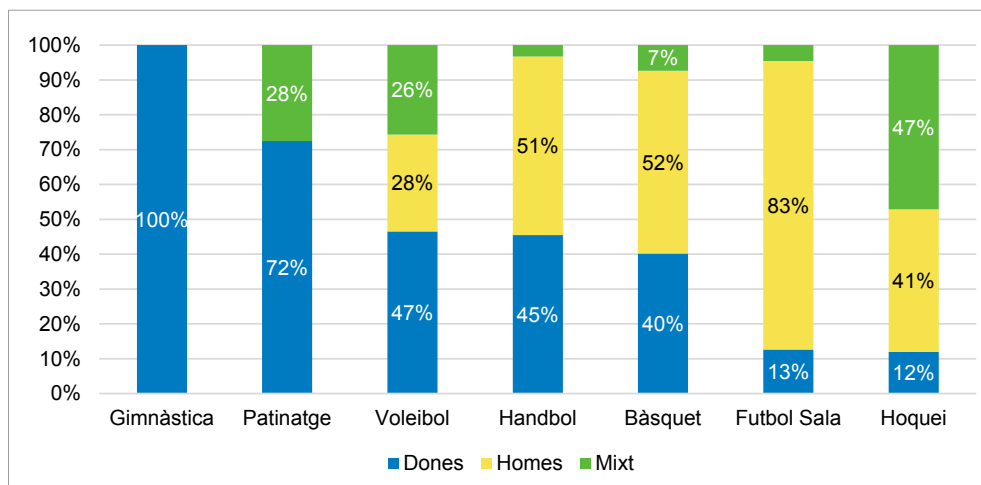
Font: elaboració pròpia.

17. Observatori Català de l'Esport (2017). Els ajuntaments i l'esport a la demarcació de Barcelona. Diputació de Barcelona. Disponible a: [Els ajuntaments i l'esport a la demarcació de Barcelona \(diba.cat\)](https://diba.cat) Pàg. 40.

18. La mostra inclou pavellons municipals situats a Barcelona (6), Girona (5), Lleida (8) i Tarragona (3) i repartits en municipis molt grans, grans, mitjans i petits. S'han inclòs els horaris de dilluns a divendres entre les 15.00 h i les 00.30 h degut al fet que als caps de setmana són més variables, ja que hi ha partits i perquè als matins en fan ús principalment les escoles.

31. Esports més practicats en els pavellons municipals segons gènere (2022)

Font: elaboració pròpia.

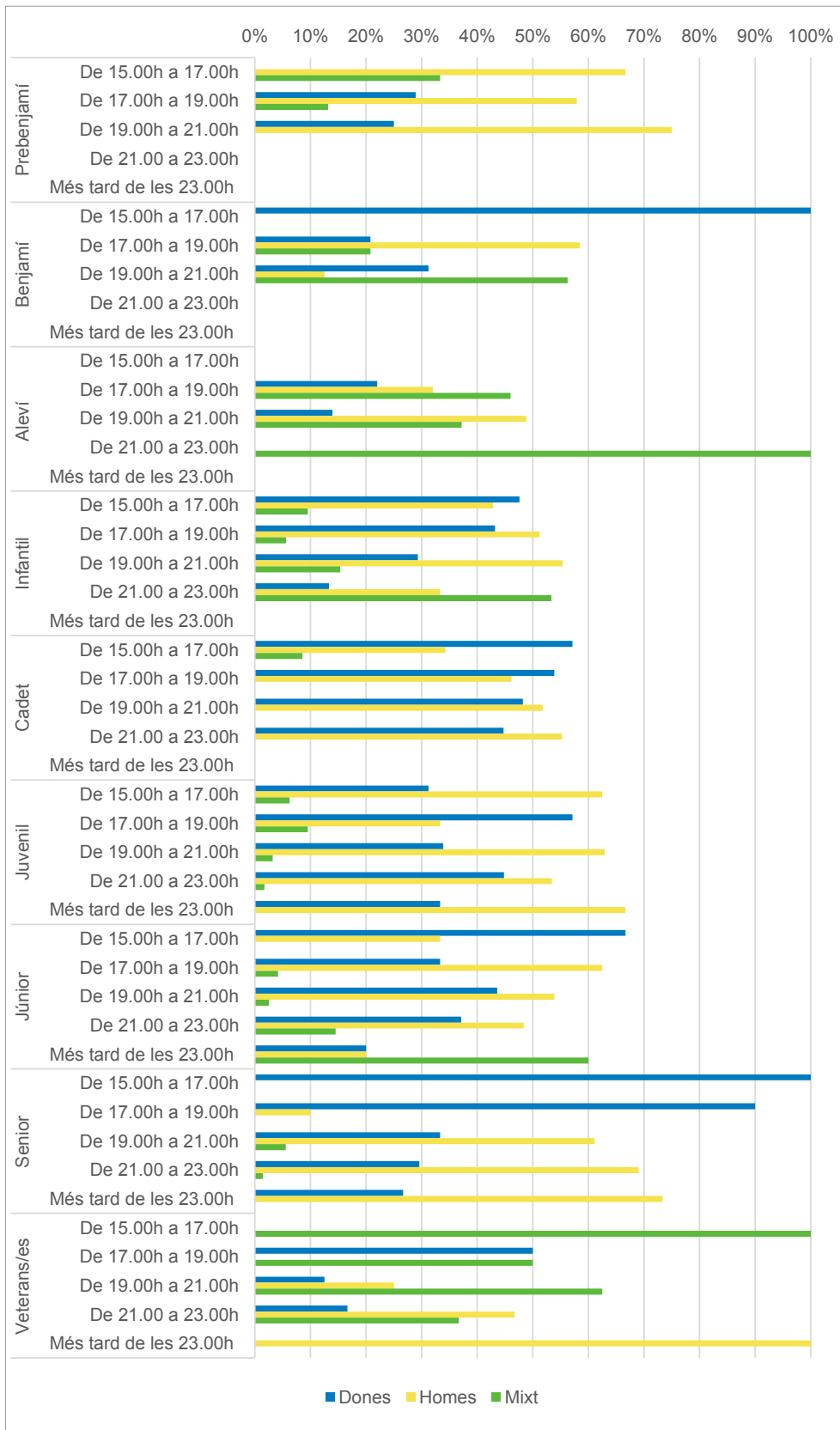

Finalment, si s'analitzen les franges horàries d'entrenament segons la categoria del grup usuari, a partir dels 14 i 15 anys (categoria cadet) es comencen a apreciar diferències rellevants, ja que els equips masculins entrenen més tard que els femenins, fenomen que s'accentua a mesura que es puja de categoria. Aquesta tendència és especialment clara en la categoria sènior, en la qual hi ha una alta presència de grups femenins en les primeres franges (100% i 90% entre les 15.00 h i les 17.00 h i entre les 17.00 h i les 19.00 h) i, en canvi, a partir de les 19.00 h de la tarda hi ha gairebé el doble d'homes que de dones (61% d'homes i 33% de dones entre les 19.00 h i les 21.00 h i 69% i 30% de dones entre les 21.00 h i les 23.00 h). En el cas dels equips de veterans i veteranes, a partir de les 23.00 h entrenen exclusivament equips masculins, mentre que entre les 15.00 h i les 19.00 h en fan ús de manera gairebé exclusiva els grups mixtos i femenins.

32. Horaris d'entrenament segons categoria i gènere (2022)

Font: elaboració pròpia.

5.3 Recapitulació

En els apartats anteriors s'ha analitzat com la pràctica esportiva de les dones i els homes és diferent i, per tant, en aquest s'ha considerat necessari analitzar també les diferències i similituds quant a l'ús dels espais on té lloc aquesta pràctica.

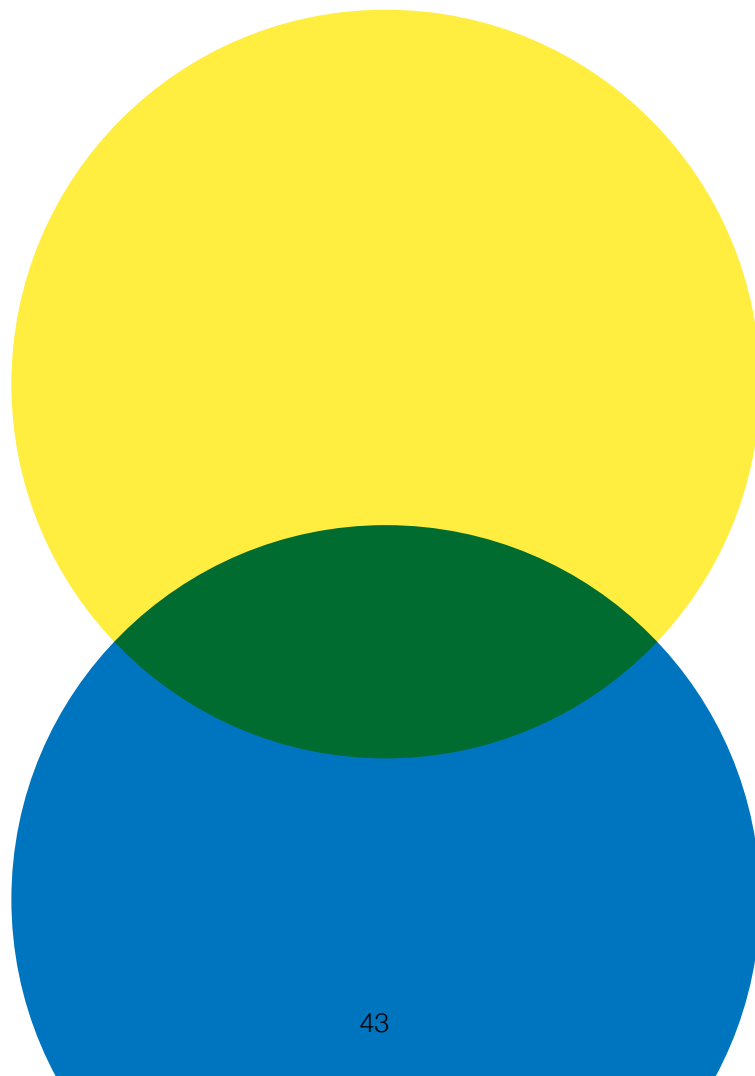
En termes generals, tant homes com dones utilitzen més habitualment els entorns urbanitzats que els naturals. Concretament, els homes utilitzen més els camps i les pistes, mentre que les dones prefereixen les sales. Pel que fa als parcs naturals de Cadí-Moixeró i Collserola, les dones representen el 41% i el 33% de les visites, respectivament.

Específicament pel que fa als pavellons esportius municipals, la presència de grups femenins i masculins de dilluns a divendres a la tarda és similar (40% i 41%). No obstant, es constaten diferències rellevants quant a les hores d'ús i els esports que hi practiquen. Així, les noies i dones utilitzen els pavellons municipals més d'hora que els nois i homes. Mentre que a primera hora de la tarda el 56% de les persones usuàries són dones i el 16% homes, en les últimes hores els homes arriben a representar el 63% i les dones el 23%. Quant als esports practicats, en la gimnàstica, el patinatge i el voleibol hi ha una elevada presència femenina i en el futbol sala i el basquetbol, masculina. Si també es té en compte la variable edat o categoria, s'identifica una clara tendència: com més edat, i per tant, en categories més altes, més tard entrenen els equips masculins respecte als femenins.

En definitiva, es constata que a partir de mitja tarda la presència d'homes és notablement superior a la de les dones. Les dones que utilitzen els pavellons municipals ho fan abans (entre les 15.00 h i les 19.00 h), la qual cosa sembla que és conseqüència del fet que encara avui en dia les dones segueixen assumint el gran pes de les tasques de la llar i de cura. Així, a partir de les 17.00 h de la tarda, quan els infants pleguen de l'escola, tenen disponibilitat per atendre'ls.

6. Formació en l'àmbit de l'esport

L'objectiu de les formacions en l'àmbit de l'esport és instruir professionals que, mitjançant l'aplicació de coneixements i tècniques propis de les ciències de l'activitat física i l'esport, adquireixin els coneixements, les destreses i les competències per assumir responsabilitats en la realització de tasques i activitats pròpies de les professions de l'esport. A partir d'aquests estudis es pretén donar sortides professionals diverses en l'àmbit de l'esport, com ara el professorat d'educació física, la preparació física, l'entrenament personal, l'entrenament professional, la direcció esportiva, la capacitació tècnica com a responsable de programes de manteniment i millora de la salut i la de responsable de programes d'esport recreatiu i turisme actiu, entre d'altres.

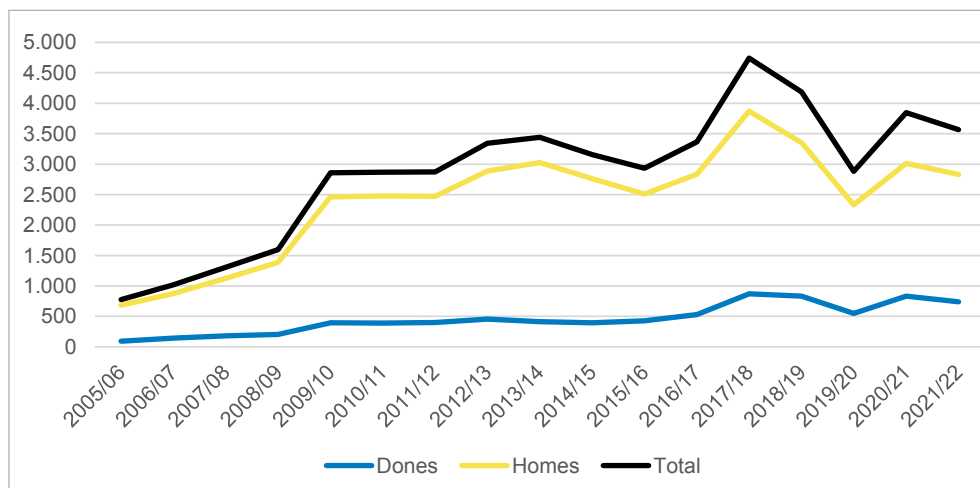

6.1 Persones que cursen els ensenyaments de tècnics d'esports

Entre les persones que cursen els ensenyaments de tècnics d'esports, els homes tradicionalment han estat majoria i ho segueixen sent. Mentre que el nombre d'homes ha augmentat exponencialment al llarg dels anys –fins arribar a 3.870 participants durant el curs 2017-2018– el de dones s'ha mantingut força estable amb certa tendència a l'alça. Els cursos 2020-2021 i 2021-2022 són els que hi ha menys diferència en la proporció d'homes i dones, malgrat que les dones només representen el 22% del total.

33. Evolució de les persones que cursen els ensenyaments de tècnics en esports segons gènere (2005-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de Consell Català de l'Esport 2022.

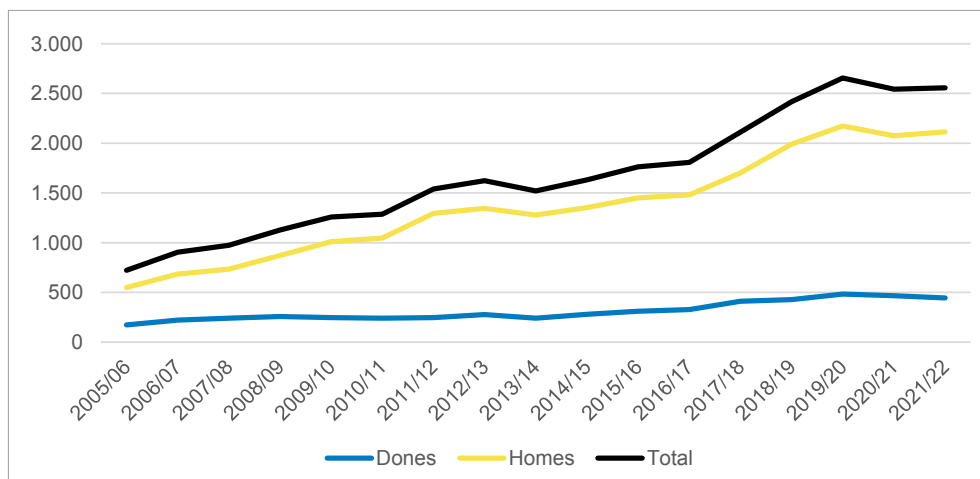
6.2 Persones que cursen el cicle formatiu de grau mitjà de tècnic/a de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural

En el cas de les persones que cursen els cicles formatius de grau mitjà de tècnics de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural, també s'identifica una clara majoria d'homes. Per una banda, la seva participació en aquestes formacions va experimentar un augment molt rellevant fins a l'any 2019-2020 –fins arribar a 2.173 inscrits– i des d'aleshores ha disminuït lleugerament. Per altra banda, la participació de les dones ha seguit una tendència més suau, i s'ha establert un augment progressiu però més aviat lent (el curs 2005-2006 hi van participar 173 dones i el curs 2021-2022, 443).

Degut al fet que la participació dels homes ha augmentat molt més que la de les dones, la proporció de dones respecte al total ha baixat. Durant les primeres edicions analitzades, les dones representaven entre el 23% i el 25% del total de participants. En canvi, en els últims anys han representat entre el 17% i el 18%.

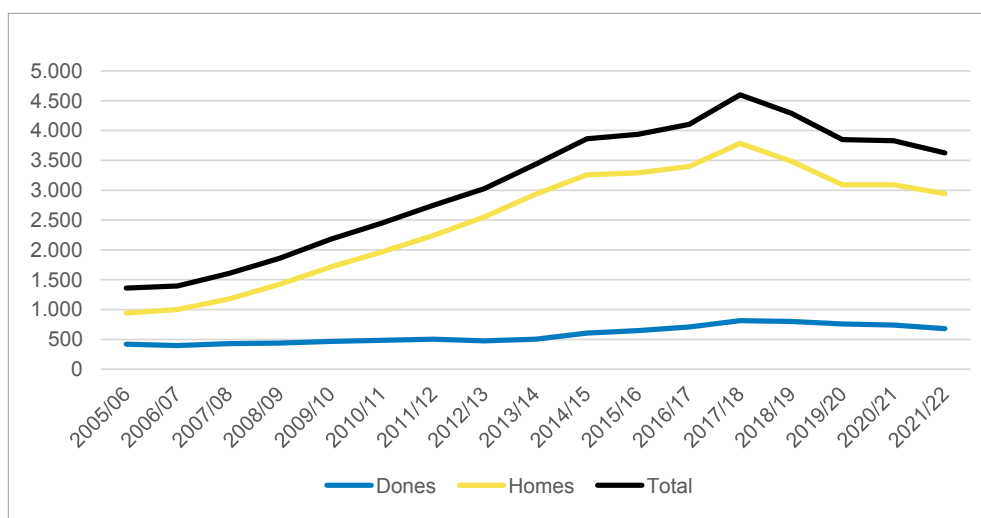
34. Evolució de les persones que cursen el cicle formatiu de grau mitjà de tècnic/a de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural segons gènere (2005-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de Consell Català de l'Esport 2022.

6.3 Persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic/a superior en ensenyament i animació socioesportiva

Respecte a les persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnics superiors en ensenyament i animació esportiva, la tendència de participació dels homes i les dones és similar a l'anterior, excepte que en aquest cas la participació de les dones també experimenta certa disminució en els últims anys. Així doncs, la presència d'homes va augmentar exponencialment entre 2005 i 2018 –de 941 a 3.785 participants– i en els últims anys ha disminuït considerablement –3.090 homes en el curs 2021-2022. Pel que fa les dones, tant l'augment fins al 2018 –de 419 a 814– com la disminució –682 en el curs 2021-2022– han estat molt més graduals. Igual que en el cas anterior, en termes relatius la proporció de dones era més elevada en els primers anys –entre 27% i 31%– que en els últims –19%.

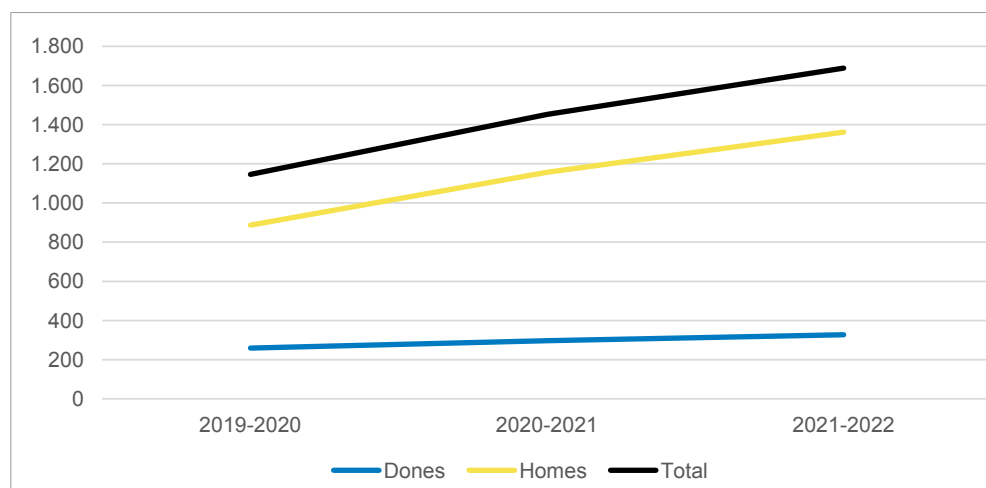

35. Evolució de les persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic/a superior en ensenyament i animació socioesportiva segons gènere (2005-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de Consell Català de l'Esport 2022.

6.4 Persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic/a superior en condicionament físic.

Pel que fa a les persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic o tècnica superior en condicionament físic, la presència d'homes també és més elevada que la de dones. En ambdós casos es detecta un creixement en el nombre de participants respecte a l'any 2019, que passa de 259 a 327 en el cas de les dones i de 887 a 1.362 en el dels homes. Per tant, l'augment en el cas dels homes ha estat força més rellevant.

36. Evolució de les persones que cursen el cicle formatiu de grau superior de tècnic superior en condicionament físic segons gènere (2019-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de Consell Català de l'Esport, 2021.

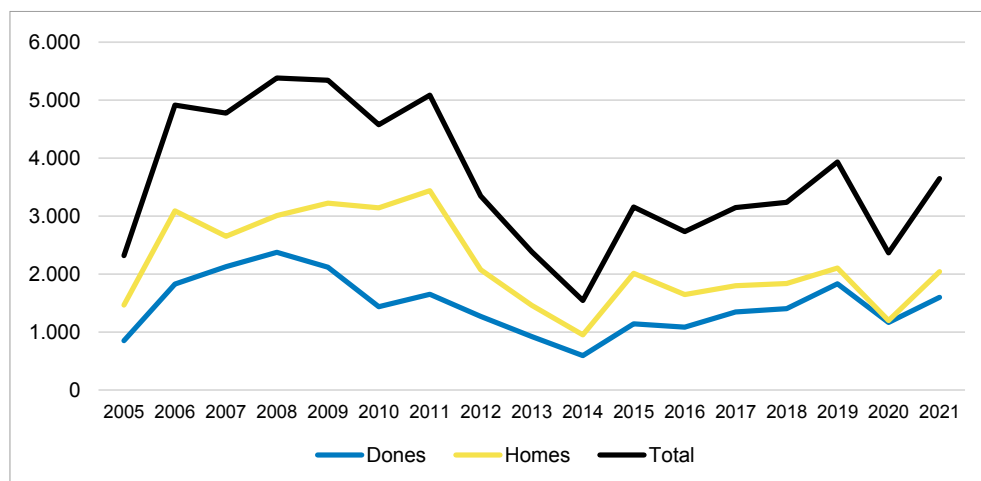
6.5. Formacions de l'Escola Catalana de l'Esport

L'Escola Catalana de l'Esport és una escola de formació de tècnics de l'esport creada l'any 1982 i que depèn orgànicament del Consell Català de l'Esport, la Secretaria General de l'Esport i de l'Activitat Física i el Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya. Està regulada pel Decret 4/1994, d'11 de gener.

Entre 2005 i 2021 l'Escola Catalana de l'Esport ha organitzat múltiples formacions i n'ha emès diverses edicions. No obstant, només dues han estat vigents al llarg de tot el període analitzat i, per tant, les dades que es presenten en el gràfic 37 són de l'alumnat que hi ha participat.¹⁹

En termes generals, el nombre d'homes que han atès les formacions de l'Escola Catalana de l'Esport entre 2005 i 2021 és superior al nombre de dones. Mentre que l'any 2010 la distància percentual entre homes i dones era de 31 punts –1.436 dones i 3.140 homes–, des de 2016 s'observa paritat. L'any 2020 hi van participar 1.167 dones (49%) i 1.200 homes (51%), que representen la proporció més alta de tot el període analitzat. Tot i que l'any 2021 el nombre total de persones participants ha augmentat de nou, s'aprecia cert retrocés en termes de paritat (1.601 dones que representen el 44% del total de participants i 2.044 homes, que en representen el 66%).

37. Evolució de les formacions de l'Escola Catalana de l'Esport segons gènere (2005-2021)

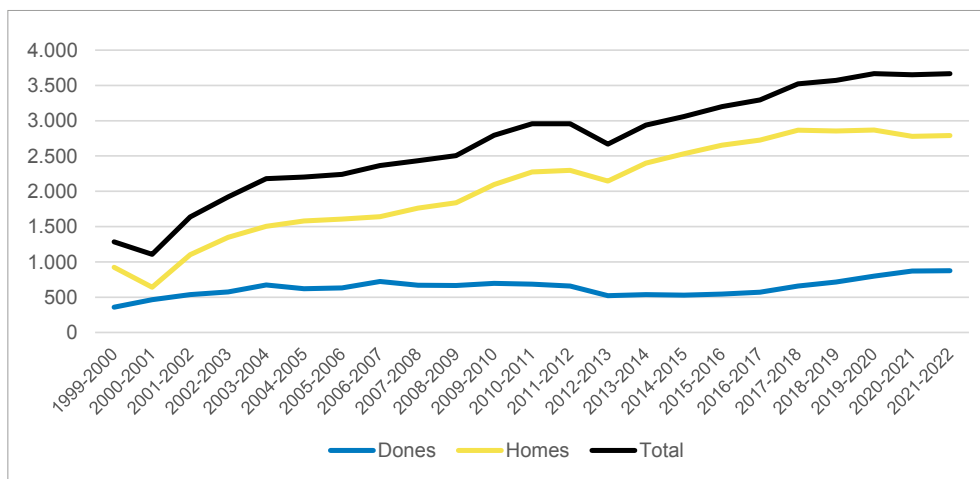

6.6 Persones que cursen els estudis en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

En termes absoluts, el nombre d'homes que cursen els estudis de CAFE ha estat des del curs 1999-2000 fins a l'actualitat superior al de dones. Les dades mostren una tendència constant a l'alça durant vint-i-tres anys –excepte per al període 2012 a 2017– en el nombre de dones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport, que ha passat de 358 l'any 1999 a 875 l'any 2022.

En termes relatius, des de 1999 fins a 2010 la proporció de dones era més elevada que en l'actualitat, i van arribar a representar el 42% en el curs 2000-2001. En canvi, la proporció més baixa es va donar entre el 2014 i el 2017, en què representaven el 17% de l'alumnat. Des d'aleshores, el percentatge s'ha incrementat progressivament fins arribar al 24% el 2021-2022.

19. Es tracta de "Curssets d'iniciació a tècnics d'esport (CIATE) o formació per al voluntariat" i els "Cursos de formació en període transitori".

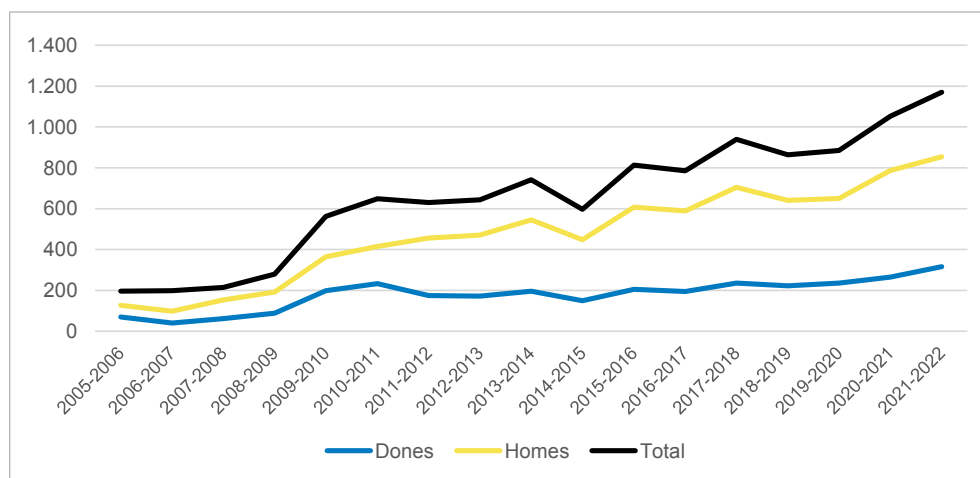
38. Evolució de les persones que cursen els estudis en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport segons gènere (1999-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de les universitats corresponents, 2022.

6.7 Alumnat matriculat a màsters

Pel que fa al perfil de l'alumnat matriculat a màsters, el nombre d'homes també ha estat superior al de dones des del curs 2005-2006. En aquest cas, s'aprecia igualment una tendència a l'alça malgrat que no ha estat tan estable. En aquest sentit, els cursos 2014-2015, 2016-2017 i 2018-2019 el nombre d'alumnes matriculats i matriculades va disminuir significativament respecte als anteriors.

En termes relatius, durant el curs 2009-2010 hi va haver la proporció més alta de dones matriculades, i va arribar al 36%. Actualment, les dones representen el 27%; és a dir, 316 dones respecte al total de 1.170 alumnes.

39. Evolució de l'alumnat matriculat a màsters segons gènere (2005-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de les universitats corresponents, 2022.

6.8 Recapitulació

En totes les formacions de l'àmbit de l'esport analitzades en aquest apartat es constata que la presència d'homes és més elevada que la de les dones. No obstant, és important matisar que en alguns casos la paritat representa una realitat molt llunyana i en d'altres ja s'ha aconseguit. Per exemple, en el cas dels cicles formatius, en els últims anys el nombre de participants homes ha augmentat molt més que el de les dones i, en conseqüència, actualment les dones representen una proporció més baixa que fa disset anys –entre un 17% i un 22%. En canvi, en les formacions de l'Escola Catalana de l'Esport hi ha paritat des de l'any 2016, i les dones han arribat a representar el 49% del total de persones inscrites l'any 2020.

Pel que fa a la formació universitària, la tendència general és la mateixa: hi ha més homes que dones en el grau de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport i en els màsters. A més, la proporció de dones ha disminuït amb els anys, amb la qual cosa cada vegada s'està més lluny de la paritat. En el curs 2021-2022 es van graduar 875 dones en CAFE i 316 en màsters. En termes relatius, un 24% i un 27%, respectivament.

7. Mercat de treball de l'esport

Més enllà dels beneficis que l'esport aporta a la salut i a l'educació, el seu desenvolupament com a sector econòmic d'importància creixent ha implicat una diversificació de les professions que comporta la seva activitat. És a dir, s'han generat nous jaciments de feina per al col·lectiu de persones amb titulacions de l'àmbit de l'esport. En aquest apartat es presenta, en primer lloc, el perfil dels i les professionals (universitaris i no universitaris) que actualment estan treballant en el mercat laboral de l'esport i, en segon lloc, de manera més exhaustiva, les condicions del mercat de treball de les persones llicenciades i graduades en CAFE a Catalunya.

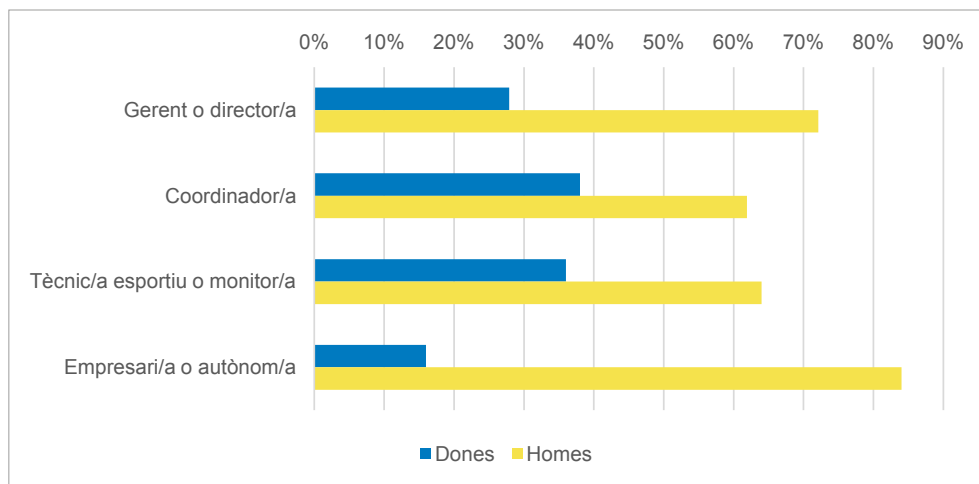
7.1 El mercat de treball en l'esport

En termes generals, en el mercat de treball de l'esport es fa palesa una clara presència masculina en els càrrecs amb un grau més elevat de responsabilitat: el 72% de les posicions directives o de gerència són ocupades per homes. La figura de l'emprenedor també va lligada al col·lectiu masculí, mentre que en els càrrecs de coordinació i de tècnics esportius les dones tenen més pes, tot i que no són majoria (38% i 36%, respectivament).

Si es tenen en compte el perfil i les condicions de treball segons el càrrec ocupat, les persones que ocupen gerències i càrrecs directius tenen els nivells d'estudis més elevats (25% tenen màsters i doctorats, i 27% grau o llicenciatura), seguides pels coordinadors i coordinadores (9% màsters i doctorats i 30% grau o llicenciatura). Alhora, aquests col·lectius són els que de manera més habitual tenen contractes indefinits (75% i 72%, respectivament) i millors sous (dues tercers parts de les persones que ocupen càrrecs de gerència o direcció tenen un sou mensual superior a 1.500 €).²⁰ Així doncs, els càrrecs amb més bones condicions i estabilitat laboral (gerències i direccions) del mercat de treball de l'esport estarien ocupats principalment per homes (72%).

40. Tipus de càrrec ocupat segons gènere

Font: Viñas, J. i Vilanova, A. (2014). *El mercat de treball en el context de l'esport a Catalunya. Especial incidència a la província de Barcelona*. Editorial INDE i l'Observatori Català de l'Esport de l'INEFC.

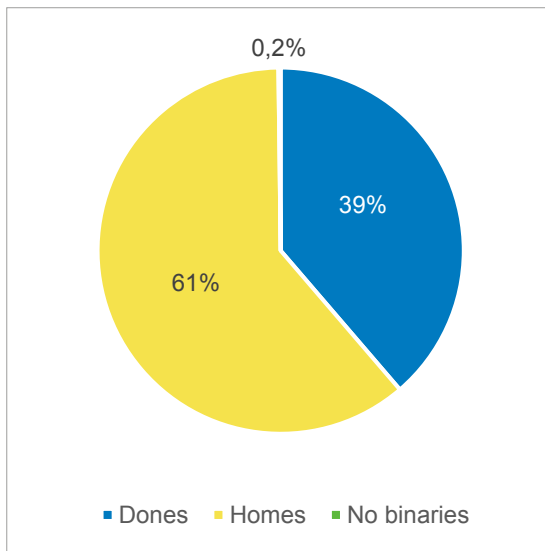

7.2 El mercat de treball de les persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport a Catalunya

7.2.1 Persones llicenciades i graduades en CAFE ocupades en el mercat de treball de l'esport

Pel que fa al mercat de treball de l'esport de les persones llicenciades i graduades en CAFE, la presència d'homes és superior a la de les dones: el 39% són dones, el 61% homes i el 0,2% persones no binàries.

20. L'informe Viñas, J. i Vilanova, A. (2014). *El mercat de treball en el context de l'esport a Catalunya. Especial incidència a la província de Barcelona*. Editorial INDE i l'Observatori Català de l'Esport de l'INEFC, no presenta aquestes dades desagregades en funció del gènere. Els altres indicadors sobre el mercat de treball que inclou tampoc estan desglossats segons gènere i per això no s'exposen en aquest dossier.

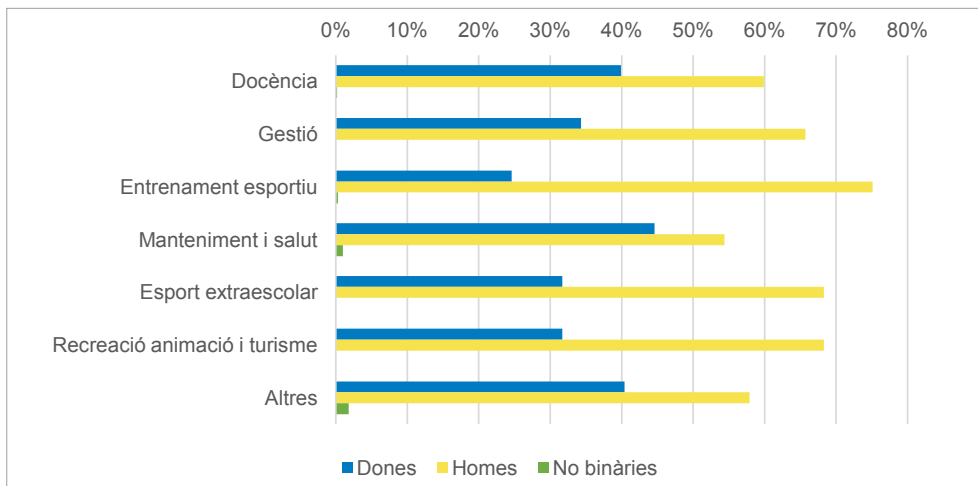

41. Persones llicenciades i graduades en CAFE ocupades en el mercat de treball de l'esport segons gènere (2023).

Font: Observatori Català de l'Esport (en premsa).

7.2.2 Principals àmbits d'inserció

En relació amb els jaciments de feina de les persones titulades en CAFE, en tots la presència d'homes és superior a la de les dones. Així, en l'àmbit educatiu no s'observa la tradicional feminització de la professió docent sinó que el 59,9% són homes, el 39,9% dones, i el 0,2% restant persones no binàries. La diferència percentual més elevada es produeix en l'àmbit de l'entrenament esportiu, en el qual els homes representen el 75% del total de professionals que s'hi dediquen i les dones gairebé el 25% (50 punts percentuals de diferència).²¹

42. Presència de dones i homes en els diferents jaciments de feina (2023).

Font: Observatori Català de l'Esport (en premsa).

A continuació es completen aquestes dades actuals a partir de les conclusions extretes en l'estudi sobre els principals jaciments de treball i característiques dels i les professionals que hi treballen publicat l'any 2018.²²

21. La suma dels percentatges de jaciment per columna corresponent al gènere supera el 100% degut al fet que en l'estudi original el càlcul dels percentatges es va fer de manera independent per a cada jaciment. D'aquesta manera, les persones enquestades podien seleccionar tots els jaciments en què treballaven en el moment de contestar l'enquesta, donant-se el fenomen de la multiocupació en molts casos.

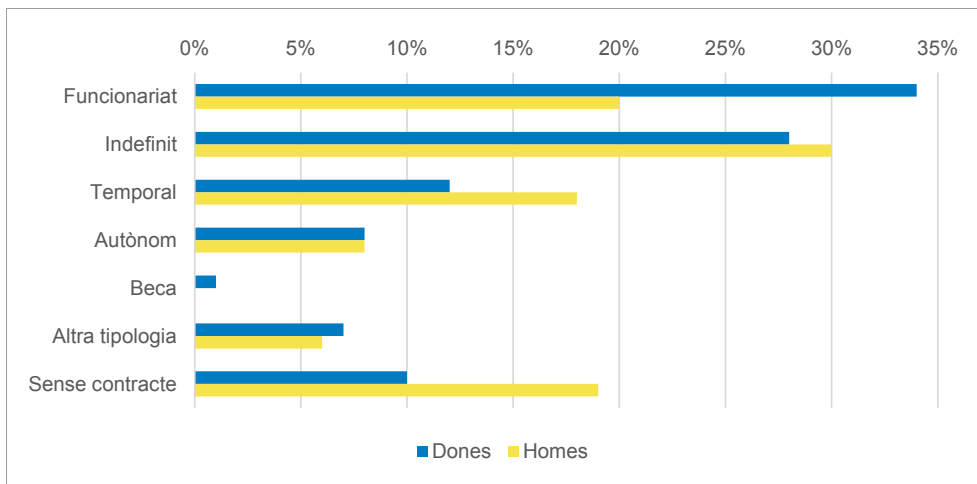
22. Pérez-Villalba, Marta; Vilanova, Anna; Soler, Susanna (2018). "Mercado de trabajo en el deporte y género: un estudio comparativo entre las condiciones de trabajo de las tituladas y los titulados en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte por las universidades catalanas." *Revista de Humanidades*, 34, 195-216.

7.2.3 Condicions de feina

Pel que fa al tipus de contractació, s'observa que una proporció més elevada de dones (62%) disposen de contracte indefinit –incloent en el còmput els contractes de funcionariat– comparat amb els homes (50%). Un 18% dels homes tenen contractes temporals i un 19% fan alguna activitat sense contracte. Aquesta darrera situació és molt habitual en l'àmbit de l'entrenament.

43. Comparativa tipus de contractació entre dones i homes

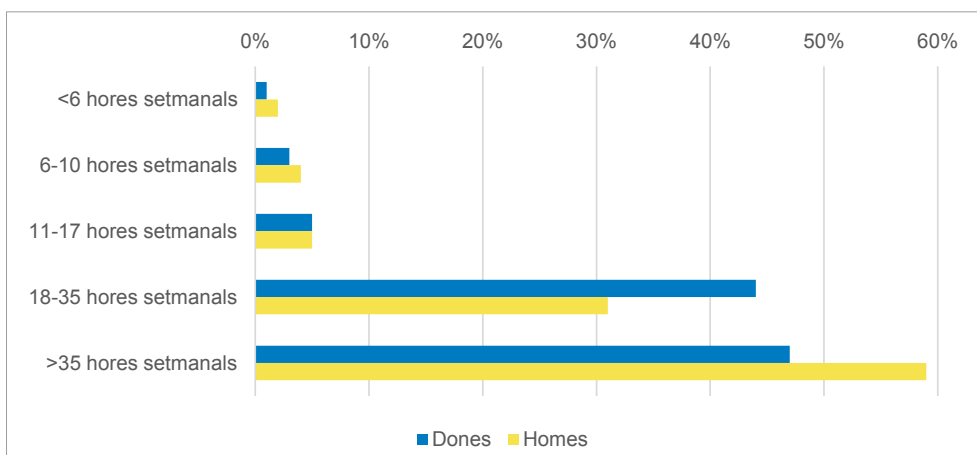
Font: Pérez-Villalba, Marta; Vilanova, Anna; Soler, Susanna (2018). Mercado de trabajo en el deporte y género: un estudio comparativo entre las condiciones de trabajo de las tituladas y los titulados en "Ciencias de la Actividad Física y el Deporte por las universidades catalanas." *Revista de Humanidades*, 34, 195-216.

Respecte a la dedicació laboral, no s'aprecien diferències significatives entre les persones que hi dediquen menys de 17 hores setmanals. No obstant, s'aprecia una distància percentual de 13 punts entre els que hi dediquen entre 18 i 35 hores setmanals, i és superior el nombre de dones (44% dones i 31% d'homes). Així mateix, entre les que hi dediquen més de 35 hores setmanals, hi ha una diferència de 12 punts percentuals entre homes i dones (59% dels homes i 47% de les dones). És probable que aquestes dades reflecteixin la necessitat de les dones de conciliar la vida familiar.

44. Comparativa dedicació setmanal per ocupació entre dones i homes

Font: Pérez-Villalba, Marta; Vilanova, Anna; Soler, Susanna (2018). Mercado de trabajo en el deporte y género: un estudio comparativo entre las condiciones de trabajo de las tituladas y los titulados en "Ciencias de la Actividad Física y el Deporte por las universidades catalanas." *Revista de Humanidades*, 34, 195-216.

7.2.4 Característiques dels principals jaciments de feina

A continuació es presenten les condicions generals dels principals jaciments de feina. La taula resumeix la presència d'homes i dones, el tipus de contractació, la dedicació setmanal i el preu net de l'hora a jornada completa. En termes generals, es mostra com hi ha una concentració més alta de dones en aquells jaciments més estables com són la docència, la gestió i el manteniment i la salut. En els tres els contractes de funcionariat i indefinits representen més del 40% dels contractes oferts. En canvi, la presència d'homes és superior en els jaciments d'entrenament i esport extraescolar, caracteritzats per la falta de contractes (57% en entrenament i 30% en esport extraescolar) així com per contractes temporals (19% entrenament i 32% esport extraescolar). Tanmateix, aquesta dada s'ha d'explicar.

És molt comú que les dones facin només una activitat professional i dediquin la resta del seu temps al treball de cura (criatures, persones grans...). En canvi, els homes sovint combinen una feina estable a la docència i la gestió amb una d'entrenament en acabar les anteriors perquè els apassiona i disposen de temps per fer-ho. Això s'explica amb més detall en l'apartat següent.

	Docència	Gestió	Manteniment i salut	Entrenament	Esport extraescolar
Presència	65% dones 69% homes	28% dones 31% homes	17% dones 18% homes	13% dones 37% homes	13% dones 19% homes
Tipus de contractació	47% funcionari 28% indefinit 16% temporal	48% indefinit 18% funcionari 12% autònom	42% indefinit 24% autònom 18% sense contracte	57% sense contracte 19% temporal 14% indefinit	32% temporal 30% sense contracte 25% indefinit
Dedicació setmanal	29 h primària i secundària	35 h sector públic 32 h sector privat 25 h sector associatiu	17 h	22 h nivell nacional o internacional 11 h nivell inferior al nacional	10 h
Preu net hora jornada completa	12 €/h primària i secundària	13 €/h	9 €/h	10 €/h	12 €/h (a hores)

Taula 2. Condicions generals dels principals jaciments de feina segons gènere

Font: Pérez-Villalba, Marta; Vilanova, Anna; Soler, Susanna (2018). Mercado de trabajo en el deporte y género: un estudio comparativo entre las condiciones de trabajo de las tituladas y los titulados en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte por las universidades catalanas. *Revista de Humanidades*, 34, 195-216.

7.2.5 Família i estabilitat laboral

L'estudi sobre mercat de treball de les persones titulades en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport també incloïa un indicador sobre la família per tal d'analitzar com la maternitat i la paternitat poden influir en les condicions de treball.

Les persones amb més estabilitat laboral són les dones amb fills (12% de multiocupació, 79% de treballs amb contracte indefinit i 6% fan activitats sense contracte). Contràriament, les de menor estabilitat són els homes sense fills: són els més joves, amb menys anys d'antiguitat, amb una presència de multiocupació del 53%, i un 22% no tenen contracte. Alhora són el col·lectiu que cobren menys (12 €/h) i tenen menys contractes indefinits (34%).

	Amb fills		Sense fills	
	Dones	Homes	Dones	Homes
Mitjana d'edat en anys (n)	45	45	34	32
Anys d'antiguitat treball actual (n)	15	14	7	5
Multiocupació (%)	12%	35%	39%	53%
Mitjana nombre actual de treballs (n)	1,14	1,46	1,53	1,76
Amb contracte indefinit (%)	79%	66%	47%	34%
Sense contracte (%)	6%	16%	14%	22%
Retribució (€/h)	17 €	16 €	13 €	12 €

Taula 3. Comparativa d'indicadors entre dones i homes amb fills i sense

Font: Pérez-Villalba, Marta; Vilanova, Anna; Soler, Susanna (2018). Mercado de trabajo en el deporte y género: un estudio comparativo entre las condiciones de trabajo de las tituladas y los titulados en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte por las universidades catalanas. *Revista de Humanidades*, 34, 195-216.

7.3 Recapitulació

Des de ja fa anys l'esport s'entén com a vehicle d'inserció laboral, ja sigui en l'àmbit del turisme, de la integració social en la comunitat de persones desafavorides o nouvingudes, de la promoció econòmica o de l'urbanisme local, entre molts altres. Així doncs, a partir d'aquesta conceptualització, l'any 2018 es va publicar un informe sobre els principals jaciments de treball i les característiques dels i les professionals que hi treballen. En la mateixa línia, actualment (2023) s'està portant a terme un estudi sobre el mercat de treball de l'esport de les persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport.

En termes generals, el mercat de treball de l'esport també és un àmbit masculinitzat. En tots els càrrecs analitzats la presència d'homes és superior a la de les dones, malgrat que destaca especialment en les gerències i direccions –on es donen les millors condicions laborals–, així com en la categoria d'empresaris i autònoms.

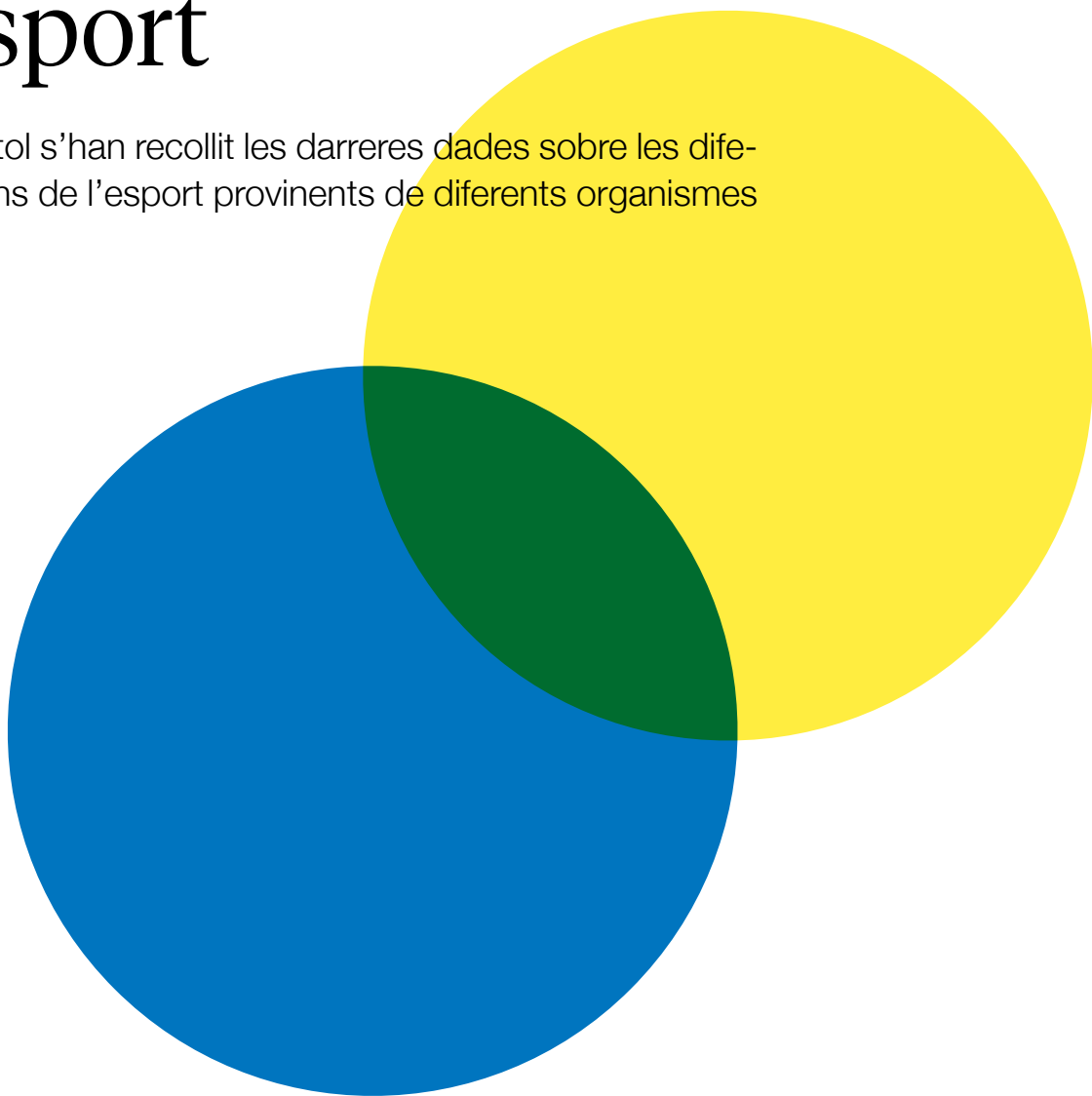
En els principals àmbits d'inserció de les persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport també s'aprecien aquestes diferències en relació amb el gènere. Segons dades del 2023, en l'àmbit de la docència –professió tradicionalment feminitzada–, les dones representen gairebé el 40% i els homes gairebé el 60%. L'àmbit en què més es fa palesa aquesta diferència és l'entrenament esportiu, en què les dones representen menys del 25% i els homes el 75%.

Quant a l'estudi del 2018, i respecte a les condicions de feina del col·lectiu de persones graduades i llicenciades en CAFE, és més habitual que les dones tinguin contractes indefinits (els homes predominen en contractes temporals i feines sense contractes), que hi dediquin entre 18 i 35 hores setmanals (els homes destaquen per tenir un dedicació de més de 35 hores setmanals) i que rarament facin més d'una activitat professional. Així, les persones amb més estabilitat laboral són les dones amb fills, ja que això els permet assumir les tasques de cura que encara avui en dia recauen sobre elles, i el col·lectiu amb menys estabilitat són els homes sense fills: són els més joves, amb menys anys d'antiguitat, i amb un alt percentatge de multiocupació i de feines sense contracte.

En definitiva, la variable gènere segueix sent actualment essencial per descriure la composició del mercat de treball de l'esport a partir dels jaciments de feina que han sorgit en els últims anys i les condicions de feina de cada un d'aquests.

8. Professions de l'esport

En aquest capítol s'han recollit les darreres dades sobre les diferents professions de l'esport provinents de diferents organismes catalans.

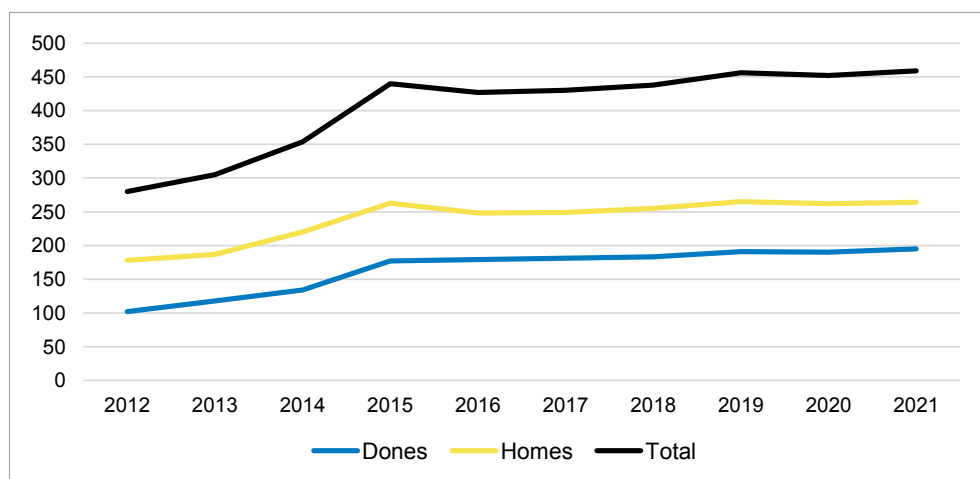

8.1 Equips professionals especialistes en medicina i psicologia de l'educació física i de l'esport

La figura de l'especialista en medicina general ha estat històricament masculina, fet que s'estén també en l'àmbit de l'esport. Entre 2012 i 2015, s'identifica una tendència a l'alça en el nombre de professionals especialistes en medicina de l'educació física i l'esport fins arribar a un total de 440. No obstant, a partir del 2016 i fins a l'actualitat, s'estabilitza el creixement i es manté la proporció d'homes i dones en un 58% i 42%, respectivament.

45. Evolució dels equips professionals especialistes en medicina de l'educació física i l'esport segons gènere (2012-2021)

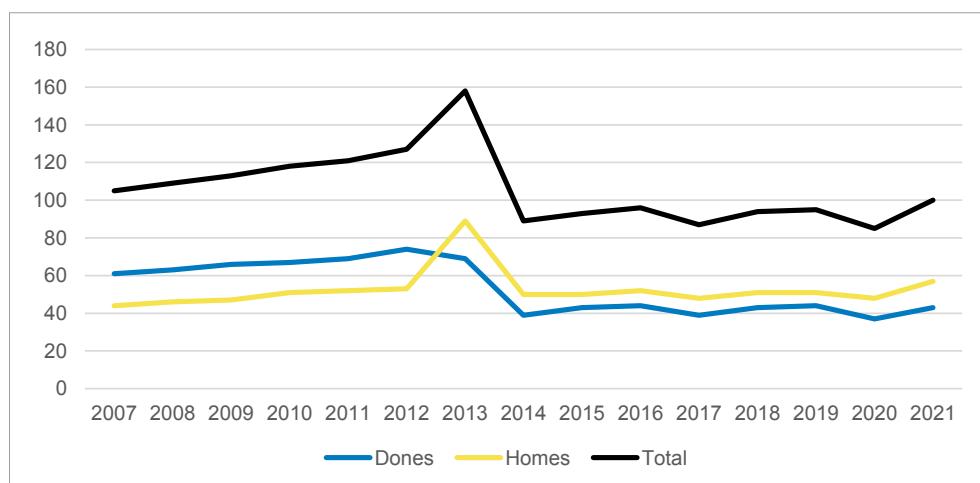
Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir dels Col·legis Oficials de Metges 2021.

Un altre segment de la població ocupada en l'esport són els equips professionals especialistes en psicologia de l'esport. Inicialment era un col·lectiu paritari amb més dones que homes (entre 2007 i 2012 les dones representaven entre un 57% i un 58% del total de professionals), però entre 2013 i 2014 va disminuir significativament la seva presència i s'ha mantingut així des d'aleshores. A més, en els últims tres anys la proporció de psicòlogues de l'esport ha seguit baixant, fins arribar l'any 2021 a un mínim històric del 43%.

46. Evolució dels equips professionals especialistes en psicologia de l'esport segons gènere (2007-2021)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de l'Associació Catalana de Psicologia de l'Esport 2021.

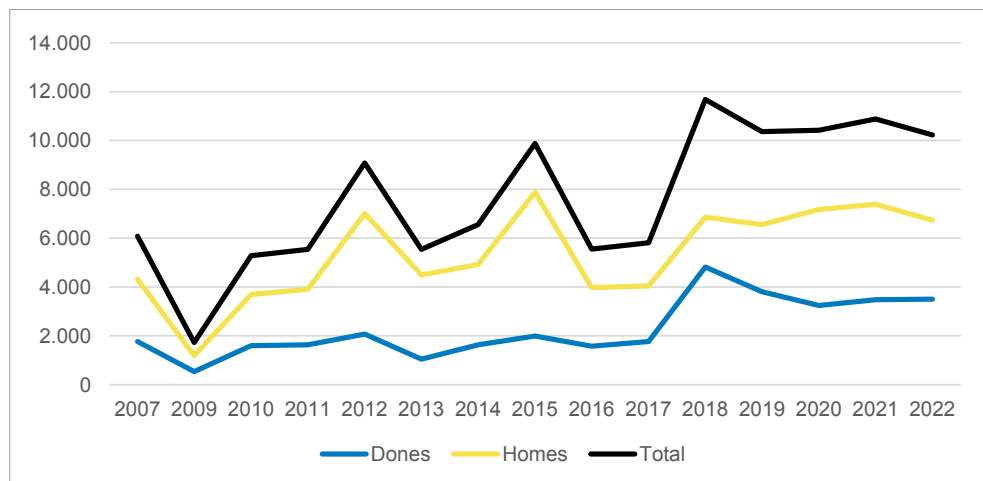

8.2 Àrbitres o jutgesses d'esport federat

Pel que fa al nombre d'àrbitres i jutgesses i jutges d'esport federat, s'identifica al llarg dels anys una tendència de creixement en el nombre total de professionals, així com augmentos puntuals molt rellevants, sobretot en el cas dels homes.

Malgrat que l'any 2018 la presència de dones va ser molt destacable (hi havia 4.817 dones i representaven el 41%), en els últims anys aquesta xifra ha tornat a disminuir, s'ha perdut la paritat i s'ha mantingut estable entre 2021 i 2022. Actualment, hi ha 3.496 dones que representen el 34% del total d'àrbitres i jutges i jutgesses d'esport federat.

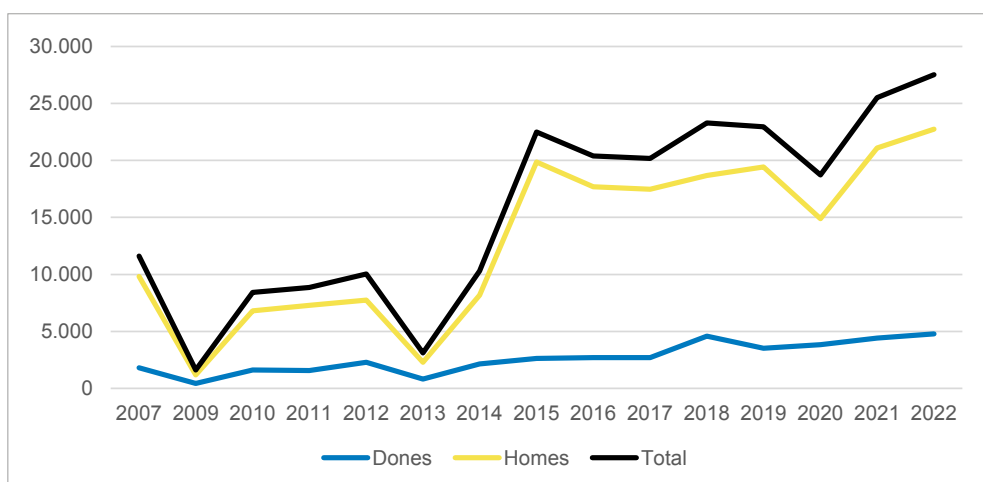
47. Evolució d'àrbitres o jutgesses i jutges d'esport federat segons gènere (2007-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de les federacions esportives corresponents, 2022.

8.3 Entrenadores i entrenadors d'esport federat

L'entrenament en l'esport federat continua sent actualment un espai molt masculinitzat. Des de l'any 2007 el nombre d'homes que entrenen a nivell federatiu ha augmentat exponencialment, especialment entre 2013 i 2015, en què van passar de 2.286 a 19.866. En el cas de les dones, el creixement ha estat molt més moderat, i ha passat de 1.794 dones l'any 2007 a 4.4781 l'any 2022.

En termes relatius, les dones representen actualment el 17% del total de persones dedicades a l'entrenament i els homes el 83%.

48. Entrenadores i entrenadors d'esport federat segons gènere (2007-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2023; a partir de les federacions esportives corresponents, 2022.

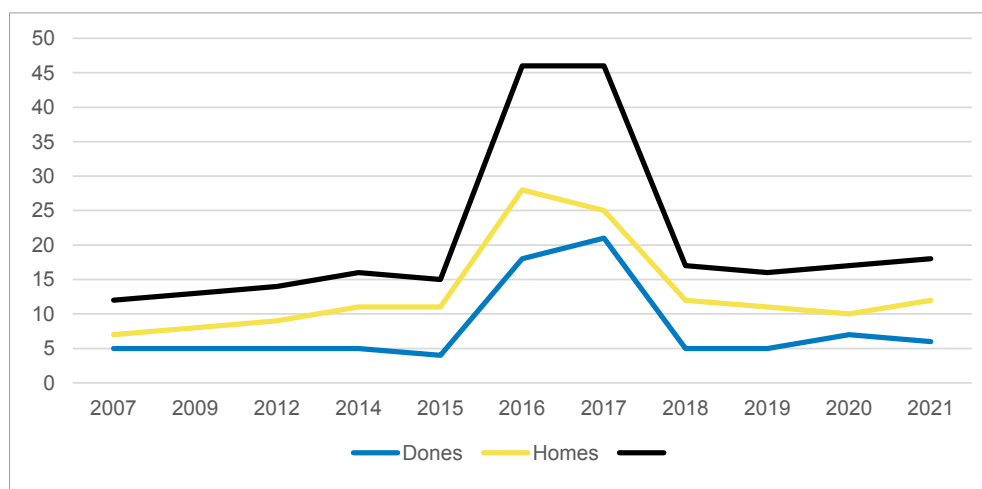
8.4 Inspectores i inspectors d'Educació Física

Entre les inspectores i inspectors d'Educació Física, s'identifica també una presència més elevada d'homes. En termes generals, el 2016 i el 2017 destaquen degut a un augment significatiu en el total de professionals, tant d'homes com de dones. Concretament, l'any 2017 hi havia 21 inspectores d'Educació Física, la xifra més alta de tot el període analitzat.

En termes relatius, l'any 2020 es va arribar a la paritat, ja que les dones van arribar a representar el 41% del total d'inspectores i inspectors d'Educació Física. Actualment, en representen el 33% (disminució de 8 punts percentuals).

49. Inspectores i inspectors d'Educació Física segons gènere (2007-2021)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de Departament d'Educació 2021.

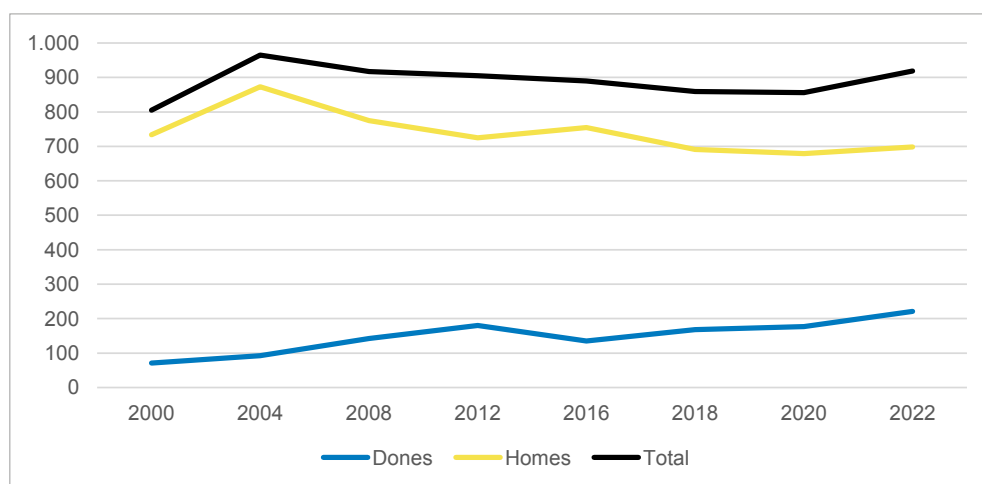
8.5 Voluntariat en càrrecs directius

8.5.1 Juntes directives de les federacions esportives i dels consells esportius

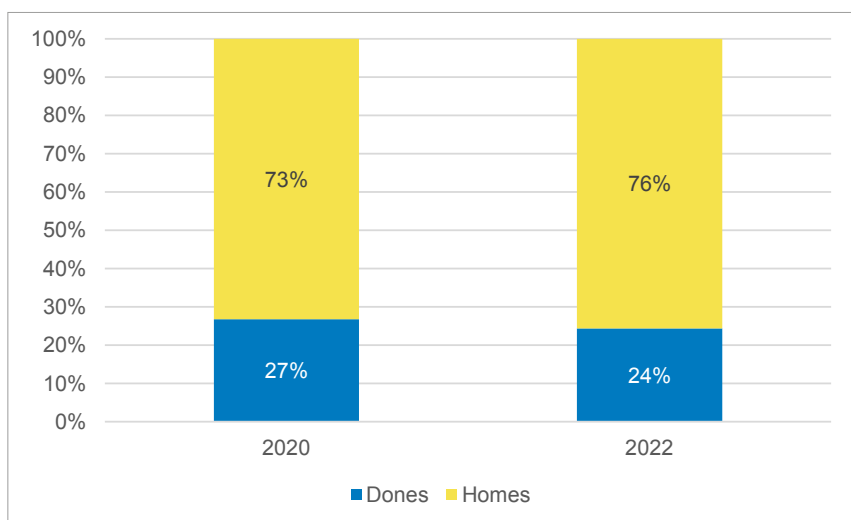
Pel que fa a les dones directives de les federacions catalanes, la seva participació ha estat simbòlica durant molts anys. No obstant, s'identifica una tendència cap a la paritat malgrat que és lenta. L'any 2022 hi ha 221 dones (24%) en les juntes directives de les federacions catalanes i 698 homes (76%).

50. Composició de les juntes directives de les federacions esportives catalanes segons gènere (2000-2022)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de Consell Català de l'Esport 2022.

Finalment, la proporció de dones en les juntes directives dels consells esportius ha disminuït respecte a l'any 2020, d'un 27% a un 24%.

51. Composició de les juntes directives dels consells esportius segons gènere (2020 i 2022)

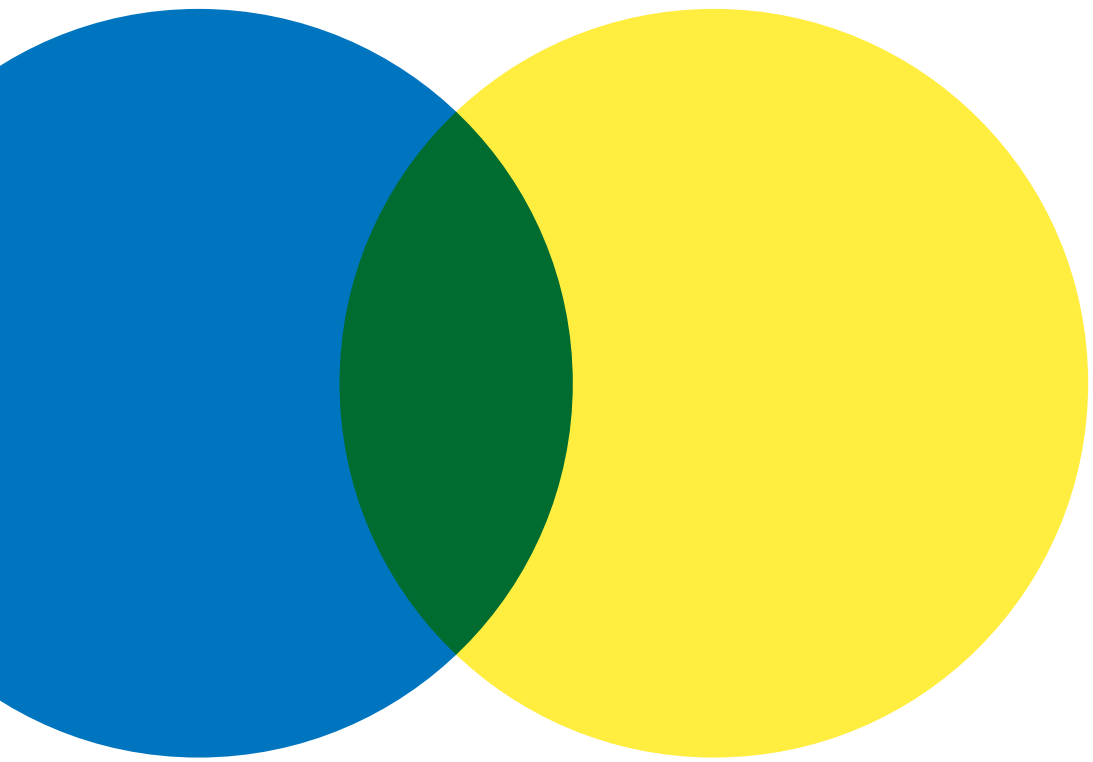
Font: Observatori Català de l'Esport, 2022; a partir de Consell Català de l'Esport 2022.

8.6 Recapitulació

Per regla general, en totes les professions de l'esport presentades en aquest apartat hi ha hagut històricament, i actualment segueix sent així, més homes que dones. En alguns casos les diferències són molt rellevants, com és el cas del nombre de directius i directives de les federacions catalanes, i en d'altres no ho són tant, com en els equips de professionals especialistes en psicologia de l'esport. Concretament, aquesta última professió constitueix l'única excepció a aquesta regla general degut al fet que fins l'any 2012 era una professió paritària en la qual hi havia més dones que homes (el 58% eren dones i el 42% homes).

Es detecta una segona regla general i és que en quasi totes les professions analitzades es constata en els últims anys certa tendència inversa a la paritat. Així, per exemple, en el cas d'àrbitres i jutgesses d'esport federat, des del 2018 les dones han passat de representar el 41% al 34%; i en el cas de les entrenadores d'esport federat, en anys anteriors representaven el 26% i actualment el 17%. L'excepció es troba en la composició de les juntes directives de les federacions esportives i en professionals especialistes en medicina de l'educació física i l'esport. En el primer cas, de les dades presentades es fa evident que hi ha tendència a la paritat, malgrat que és molt lenta: l'any 2022 les dones van representar per primera vegada el 24% del total de membres de les juntes directives de les federacions. En el segon cas, des de l'any 2016 la proporció d'homes i dones s'ha mantingut estable (58% i 42%).

En definitiva, les professions de l'àmbit de l'esport no només són masculinitzades sinó que a més en alguns casos no està tenint lloc una tendència a la paritat. Tal com s'introduïa en apartats anteriors, l'elevada presència d'homes en totes les formacions de l'àmbit de l'esport queda reflectida també en la composició del mercat de treball de l'esport i, concretament, en les professions de l'àmbit de l'esport.

9. Conclusions

Les dades presentades al llarg d'aquest dossier posen en evidència una vegada més la importància del gènere com a variable explicativa fonamental en els diferents àmbits de l'esport. Per primera vegada, també s'ha constatat i explicat aquesta relació en l'ús que fan les dones i els homes dels pavellons municipals del territori català i s'han exposat les diferències i similituds dels diferents col·lectius de dones practicants per aportar nous matisos en l'anàlisi duta a terme.

S'observa en la majoria d'indicadors analitzats una tendència positiva cap a la paritat –com en les llicències federatives o en la composició de les juntes directives de les federacions catalanes– i en alguns casos es constata que ja s'ha aconseguit. Per exemple, en els programes escolars (PCEE i JEEC), en les formacions de l'Escola Catalana de l'Esport o en el perfil dels professionals especialistes en psicologia de l'esport, entre d'altres. Tanmateix, també és fa evident que queda un llarg camí per recórrer, ja que la majoria d'àmbits analitzats encara estan lluny de ser paritaris, com és el mercat de treball o la formació universitària de l'esport. És més, en ocasions s'han detectat tendències a la inversa, en el sentit que hi ha indicadors que fa uns anys mostraven més paritat que en l'actualitat. És el cas de les entrenadores o les àrbitres i jutgesses d'esport federat.

En definitiva, des d'una perspectiva històrica s'han aconseguit importants fites en relació amb la igualtat efectiva entre dones i homes en l'esport i l'activitat física, però avui en dia encara queda molta feina per fer –a tots els nivells– per aconseguir la paritat en tots els àmbits.

